

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Практикум

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Практикум

Укладачі: О.М. Грубляк, Н.Я. Сокровольська

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

УДК 336.14

Б 98

Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(протокол № 6 від 29 червня 2023 року)

Рецензенти:

Шапошников К.С., доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, начальник відділу науково-дослідної роботи та атестації наукових кадрів Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України

Покатаєва О.В., доктор економічних наук, доктор юридичних наук, професор, перший проректор з науково-педагогічної та наукової роботи Класичного приватного університету

Білецький Д.М., перший заступник голови Хотинської міської ради

**Бюджетний менеджмент : практикум / уклад. : О.М. Грубляк,
Б 98 Н.Я. Сокровольська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича,
2023. 218 с.**

Практикум відповідає програмі дисципліни «Бюджетний менеджмент» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Видання містить різні типи завдань, практичних ситуацій, задач, тестів для самоперевірки знань, проблемні питання.

Для здобувачів, які навчаються за освітніми програмами з фінансів, банківської справи та страхування, викладачів, професіоналів та фахівців в галузі фінансів.

УДК 336.14

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

© Укладачі: О.М. Грубляк, Е.О. Юрій, 2023

ЗМІСТ

КОРОТКИЙ ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ».....	5
ТЕМА 1. СУТЬ, СКЛАДОВІ, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	18
ТЕМА 2. СТРУКТУРА БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ’ЄКТА УПРАВЛІННЯ	27
ТЕМА 3. ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ.....	54
ТЕМА 4. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ	72
ТЕМА 5. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ	97
ТЕМА 6. ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ	122
ТЕМА 7. ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ	150
ТЕМА 8. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ	163
ТЕМА 9. СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	186
ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА.....	193
ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ	199
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	211

КОРОТКИЙ ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Опис дисципліни «Бюджетний менеджмент»

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=212

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент» належить до обов'язкових освітніх компонент циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Дисципліна має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані вона повинна поглибити фундаментальні знання щодо макроекономічної сфери фінансової системи – державних фінансів; у прикладному плані – закласти знання з методики бюджетної роботи та сформувати навички проведення розрахунків показників бюджету. Вивчення курсу передбачає формування у здобувачів економічних спеціальностей знань як про основи управління бюджетними потоками, так і виробленню практичних навичок при вирішенні питань оптимізації бюджетних доходів і видатків, раціоналізації бюджетного процесу.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань з практичного застосування у професійній діяльності методів та інструментів управління бюджетним процесом держави, а також імплементація отриманих навичок у ході організації, планування та виконання навчальних і наукових процедур щодо впровадження окремих методів і прийомів бюджетного регулювання й управління. Навчити здобувачів правильно застосовувати теоретичні знання, отримані при вивченні дисципліни на практиці, професійно та грамотно використовувати в роботі нові форми і методи бюджетування і контролю, методологічні основи побудови системи забезпечення бюджетного менеджменту, своєчасно виявляти загрози фінансової безпеки держави, здійснювати планування та виконання дохідної та видаткової частин бюджету

різних рівнів; застосовувати на практиці своє вміння ведення обліку та звітності про виконання бюджету в органах казначейської служби.

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти у другому семестрі першого року навчання після вивчення таких дисциплін як «Податковий менеджмент», «Управління комунікаціями, конфліктами та бізнес етика», «Поведінкові фінанси». Вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент», є основою для проходження виробничої практики та підготовки кваліфікаційної роботи.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та галузі знань 07 «Управління й адміністрування» вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» сприяє формуванню таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

ПРО3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати й аналізувати інформацію, необхідну для виконання професійних і наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Обґрунтовувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування, оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	Самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна ф.н.	I	II	4	120	2	15	30	-	-	75	-	Екзамен
Заочна ф.н.	I	II	4	120	2	6	10	-	-	104	-	Екзамен

Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо- го	у тому числі					усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Організаційні та методичні основи організації бюджетного менеджменту											
Тема 1. Суть і складові бюджетного менеджменту. Мета: розглянути суть бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни; загальну схему	10	2	2			6	10	1	1			9

бюджетного менеджменту; визначити об'єкт та суб'єкт системи управління; розглянути систему органів управління бюджетом і складові бюджетного менеджменту.												
Тема 2. Структура бюджету держави як об'єкта управління. Мета: розкрити суть бюджету як економічної категорії; склад і структуру бюджету як основного фінансового плану країни; причини й наслідки бюджетного дефіциту та основні методи його подолання; основи бюджетного устрою; склад і структуру бюджетної системи України, основні принципи її побудови.	20	3	2			15	20					19
Тема 3. Органи оперативного управління бюджетом. Мета: розглянути теоретичні засади складу та структури апарату Міністерства фінансів України, його основні функції та завдання; склад і структуру фінансових управлінь державних	10	2	2			6	10					10

адміністрацій; їх функції та завдання; склад і структуру міських і районних фінансових управлінь; їх функції та завдання; склад і структуру органів Державного казначейства; їх основні функції та завдання; склад і структуру органів Державної аудиторської служби; їх основні функції та завдання; склад і структуру органів Державної податкової служби України; їх основні функції та завдання; склад і структуру Рахункової палати ВР України; її основні функції та завдання.												
Тема 4. Бюджетне планування. Мета: розглянути теоретичні та практичні засади бюджетного планування; основні методи бюджетного планування; порядок складання проекту Державного бюджету України; процедуру розгляду та затвердження основного фінансового	20	2	4			14	20	1	2			17

плану держави; зміст закону про державний бюджет; відповідальність органів законодавчої та виконавчої влади за порушення бюджетного регламенту.												
Разом за ЗМ1	60	9	10			41	60	2	3			55
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Особливості виконання бюджету											
Тема 5. Виконання бюджету. Мета: розглянути теоретичні засади щодо принципів організації виконання бюджету; складу органів влади, які забезпечують виконання дохідної частини бюджету; порядку складання Розпису доходів і видатків; структури бюджетної класифікації; систему справляння доходів бюджету; напрями використання грошових коштів бюджету; сутність системи касового виконання бюджету; порядок і методи фінансування бюджетних видатків.	20	2	4			14	20	1	2			17
Тема 6. Облік виконання бюджету.	10	2	4			6	10		2			8

Мета: розглянути теоретичні засади управління організацією синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету; склад бухгалтерських документів про облік виконання бюджету; основними принципами побудови Плану рахунків обліку виконання бюджету; характеристикою рахунків обліку виконання бюджету; визначенням результатів виконання бюджетів.												
Тема 7. Звітність про виконання бюджету. Мета: розглянути теоретичні засади організації, види та форми бюджетної звітності розпорядників коштів, які фінансуються з державного бюджету; організацію, види та форми звітності органів Державного казначейства про виконання державного бюджету.	10		4			4	10	1	1			8
Тема 8. Контроль за виконанням бюджету. Мета: розглянути теоретичні засади	10	2	4			6	10	1	1			8

визначення, оцінки й управління контрольно-ревізійними заходами на всіх стадіях бюджетного процесу												
Тема 9. Світовий досвід бюджетного менеджменту. Мета: розглянути теоретичні засади особливостей управління бюджетними потоками та бюджетним процесом у європейських країнах, світові технології бюджетування.	10		4			4	10	1	1			8
Разом за ЗМ 2	60	6	20	-	-	63	60	4	7	-	-	49
Усього годин	120	15	30	-	-	75	120	6	10	-	-	104

Зміст завдань для самостійної роботи

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Суть і складові бюджетного менеджменту. Завдання: опрацювати питання теоретичних засад суті бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни; загальну схему бюджетного менеджменту; об'єкт і суб'єкт системи управління; систему органів управління бюджетом; складові бюджетного менеджменту	6	9
2	Тема: Структура бюджету держави як об'єкта управління. Завдання: опрацювати характерні ознаки бюджетних відносин; обґрунтувати всеохоплюючий та перерозподільний характер бюджету; визначити бюджет як фінансовий план, як економічну категорію, як	15	19

	централізований фонд; обґрунтувати джерела покриття бюджетного дефіциту; визначити й обґрунтувати принципи побудови бюджетної системи.		
3	Тема: Органи оперативного управління бюджетом. Завдання: опрацювати питання ефективного складу та структури органів оперативного управління бюджетом; визначити основні функції та завдання органів оперативного управління бюджетом; обґрунтувати принцип “подвійної підпорядкованості” органів управління; зробити висновки та сформулювати пропозиції вдосконалення діяльності органів оперативного управління бюджетом.	6	10
4	Тема: Бюджетне планування. Завдання: опрацювати основні напрями вдосконалення бюджетного планування у зв’язку з прийняттям Бюджетного кодексу, визначити основні макропоказники економічного та соціального розвитку; давати оцінку основним напрямам бюджетної політики на наступний рік; проаналізувати зміни, які відбулися в бюджетному законодавстві; визначити проблеми та запропонувати можливі шляхи їх розв’язання щодо організації бюджетного планування.	14	17
5	Тема: Виконання бюджету Завдання: розкрити теоретичні засади управління Розписом доходів і видатків бюджету; визначити структуру бюджетної класифікації доходів і видатків; визначити склад доходів бюджету відповідно до бюджетної класифікації доходів; визначити документообіг, пов’язаний з мобілізацією доходів; обґрунтувати необхідність і доцільність казначейської системи касового виконання бюджету; визначити порядок фінансування бюджетних видатків і порядок отримання бюджетної готівки в Державному казначействі розпорядниками коштів; установити недоліки і переваги фінансування за відомчою структурою через територіальні органи казначейства.	14	17

6	Тема: Облік виконання бюджету. Завдання: з'ясувати, які первинні документи є основою для обліку по кожній операції; визначити порядок та особливості складання бухгалтерських документів щодо обліку виконання; застосовувати План рахунків для обліку доходів і видатків бюджету; проаналізувати нормативну базу, яка встановлює порядок відображення обліку доходів і видатків бюджету	6	8
7	Тема: Звітність про виконання бюджету. Завдання: опрацювати проблеми та недоліки щодо управління складом і строками подання звітності розпорядниками бюджетних коштів та органами Державної казначейської служби України.	4	8
8	Тема: Контроль за виконанням бюджету. Завдання: з'ясувати види ревізій залежно від певних ознак; визначити та дати характеристику рівня управління на всіх етапах ревізійного процесу; визначити види та склад актів ревізії	6	8
9	Тема: Світовий досвід бюджетного менеджменту. Завдання: розкрити особливості управління складовими бюджету та бюджетним процесом у зарубіжних країнах.	4	8
Усього годин		75	104
*Самостійна робота студентів з дисципліни «Бюджетний менеджмент» направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, розв'язання практичних ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних завдань до відповідних тем дисципліни.			

Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язкове посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять – обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженням графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час семінарських і практичних занять (опитування, тестування, розв'язання задач), виконання завдань для самостійної роботи, – 4 бали. Кількість балів за змістовий модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 20; 2 модуль – 40 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, – 100 балів, 60 з яких студент набирає при поточних видах контролю і 40 – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання з дисципліни, 3 тестові і одне практичне завдання з пройденого матеріалу. У 40 балів, які можна отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів кожне), 5 тестів по 2 бали (сумарно 10) та практичне завдання (10 балів). У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали за друге питання. Практичне завдання оцінюється так: 10 балів – за повністю виконане практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули та методика розрахунку, але неправильне розв'язання; 5 – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, але немає числового розв'язку; 3 – за правильний хід обчислення чи виконання завдання, але не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів. У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									МКР	Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	40	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

ТЕМА 1. СУТЬ, СКЛАДОВІ, ПРЕДМЕТ І ЗАВДАННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мета: розглянути суть бюджетного менеджменту як навчальної дисципліни; загальну схему бюджетного менеджменту; визначити об'єкт і суб'єкт системи управління; розглянути систему органів управління бюджетом і складові бюджетного менеджменту.

Ключові слова:

бюджетний менеджмент	budget management
бюджет	budget
державний бюджет	state budget
зведений фінансовий план держави	consolidated financial plan of the state
система управління бюджетом	budget management system
бюджетне планування	budget planning
організація виконання бюджету	organization of budget execution
облік виконання бюджету	accounting of budget execution
контроль за виконанням бюджету	control over budget execution

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

менеджмент
 фінансовий менеджмент
 бюджетний менеджмент
 управління бюджетом
 спеціальні принципи управління бюджетом
 бюджетна стратегія
 бюджетна тактика
 бюджет держави
 державний бюджет
 централізований фонд грошових коштів держави
 основний фінансовий план держави
 бюджетні потоки
 бюджетні відносини
 бюджетні ресурси
 доходи бюджету

видатки бюджету
 бюджетна система
 бюджетне законодавство
 місцеве самоврядування
 бюджетний процес
 бюджетне планування
 організація виконання бюджету
 бюджетний облік
 бюджетна інформація
 бюджетна звітність
 бюджетний контроль

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Необхідність виділення специфічного напрямку менеджменту – бюджетного менеджменту.
2. Суть та завдання бюджетного менеджменту.
3. Функції бюджетного менеджменту.
4. Складові бюджетного менеджменту.
5. Принципи управління бюджетом.
6. Взаємозв'язок об'єкта і суб'єкта управління бюджетом.
7. Мета бюджетного менеджменту.
8. Роль Конституції України в організації бюджетного процесу.
9. Роль законів України в організації бюджетного процесу.
10. Роль нормативно-правових документів міністерств та відомств в організації бюджетного процесу.
11. Факторів впливу на рівень бюджетного планування.
12. Суть діяльності органів управління бюджетом.
13. Роль Міністерства фінансів України у бюджетному процесі.
14. Роль Державної казначейської служби України у бюджетному процесі.
15. Роль Державної податкової служби України у бюджетному процесі.
16. Роль Державної аудиторської служби України у бюджетному процесі.
17. Роль Національного банку України у бюджетному процесі.
18. Правове регламентування бюджетних відносин.

19. Бюджетні інструменти бюджетного регулювання використовувані державою.

20. Автономність місцевого самоврядування.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Зазвичай термін «менеджмент» асоціюється з іменем:

- а) Джона Кейнса;
- б) Мілтона Фрідмена;
- в) Адама Сміта;
- г) Фредеріка Тейлора.

2. Бюджетний менеджмент виконує роль:

- а) засобу впливу держави на розвиток соціально-економічних процесів;
- б) інструменту реалізації бюджетної політики держави;
- в) цивілізованого механізму управління розподілом бюджетних коштів;
- г) механізму формування ресурсів бюджету та напрямів їхнього використання.

3. Бюджетний менеджмент – це складова:

- а) бюджетного процесу;
- б) фінансового менеджменту;
- в) державного регулювання;
- г) бюджетного планування.

4. Бюджетний менеджмент – це:

- а) система контролю руху бюджетних коштів;
- б) система оцінки діяльності бюджетних установ;
- в) система управління бюджетними процесами;
- г) система розподілу бюджетних ресурсів.

5. Складовими бюджетного менеджменту є:

- а) планування, виконання, облік, контроль;
- б) управління, виконання, облік, контроль;
- в) планування, звітність, виконання, облік, контроль;
- г) усі відповіді правильні.

6. Об'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) бюджетне законодавство;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) державний та місцеві бюджети;
- г) управлінські рішення у сфері бюджетних відносин.

7. Суб'єктом бюджетного менеджменту виступають:

- а) бюджетний процес та його складові;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) державний та місцеві бюджети;
- г) управлінські рішення у сфері бюджетних відносин.

8. Предметом бюджетного менеджменту є:

- а) управлінські рішення у сфері бюджетних відносин;
- б) органи управління бюджетами різного рівня;
- в) бюджетні відносини;
- г) сукупність бюджетів різного рівня.

9. Бюджетний процес і управління ним є:

- а) об'єктом бюджетного менеджменту;
- б) суб'єктом бюджетного менеджменту;
- в) предметом бюджетного менеджменту;
- г) інше.

10. Бюджетне планування здійснюється на таких стадіях бюджетного процесу:

- а) складання проекту бюджету та виконання бюджету;
- б) розгляд, затвердження та виконання бюджету;
- в) складання проекту бюджету і розгляд бюджету;
- г) затвердження, виконання та контроль за виконанням бюджету.

11. Облік виконання бюджетів і складання звітності – це:

- а) організаційна система бюджетного менеджменту;
- б) забезпечуюча система бюджетного менеджменту;
- в) регулююча система бюджетного менеджменту;
- г) виконавча система бюджетного менеджменту.

12. Контроль за виконанням бюджетів здійснюється на:

- а) етапі виконання бюджетів;
- б) етапі розгляду та затвердження бюджетів;
- в) етапі складання бюджетів;
- г) всіх етапах бюджетного процесу.

13. Міністерство фінансів України в управлінні бюджетним процесом належать до:

- а) органів нефінансового контролю;
- б) органів оперативного управління бюджетним процесом;
- в) органів законодавчої влади;

г) усіх перелічених груп.

14. Які з наведених термінів є еквівалентами поняття «бюджетний менеджмент»?

- а) менеджмент урядових витрат;
- б) фінансове адміністрування;
- в) податкове адміністрування;
- г) менеджмент державних фінансів.

15. Оберіть визначення, що відповідає терміну «бюджетний менеджмент»:

- а) мобілізація ресурсів та управління видатками уряду;
- б) аналіз руху коштів у межах організацій публічного (державного) сектору: надходження та витрачання коштів;
- в) процес, у межах якого урядові органи або інституції використовують наявні засоби з метою отримання та розміщення ресурсів чи грошей, використовуючи наявні методи з метою досягнення суспільних цілей у найбільш ефективний спосіб;
- г) сукупність дій, пов'язаних з мобілізацією ресурсів, установленням пріоритетів урядових програм, ефективним управлінням ресурсами, контролем за їх формуванням та витрачанням у межах бюджетного процесу.

16. Оберіть інструменти та важелі бюджетного менеджменту:

- а) інвестиції в державний сектор;
- б) державні трансферти;
- в) облікова ставка;
- г) норми резервування.

17. Цілеспрямована діяльність держави щодо використання бюджетної системи для реалізації завдань економічної політики у країні, – це:

- а) бюджетна політика;
- б) бюджетний механізм;
- в) бюджетне планування;
- г) бюджетне регулювання.

18. Інструментом бюджетної політики є:

- а) зменшення видаткової частини бюджету;
- б) збільшення дохідної частини Державного бюджету України;
- в) підтримка різних верств населення;
- г) регулювання економіки для підтримки певного рівня ВВП, зайнятості населення та соціального забезпечення.

19. Комплекс розроблених і законодавчо закріплених у державі форм і методів створення та використання фінансових ресурсів для регулювання економічних і соціальних процесів – це:

- а) бюджетна система;
- б) бюджетна політика;
- в) бюджетний механізм;
- г) бюджетний устрій.

20. Середньострокове планування бюджету – це:

- а) можливість реалізовувати постійні або середньострокові бюджетні програми протягом 1 року;
- б) визначення розпорядниками бюджетних коштів плану своєї діяльності на середньостроковий період та обсягу необхідних коштів для досягнення цілей у середньостроковій перспективі відповідно до Стратегічного плану розвитку території;
- в) процес, що безпосередньо залежить від якості прогнозу ресурсної частини бюджету на середньострокову перспективу;
- г) можливість реалізовувати бюджетні програми протягом 3 років.

Завдання 4. Проаналізуйте наведені нижче визначення бюджетного менеджменту і дайте власне, найбільш повне і точне:

Джерело	Визначення
Клець Л. Є.	«Бюджетний менеджмент – це сукупність заходів, форм і методів діяльності органів державного управління щодо формування, розподілення, витрачання бюджетних коштів із застосуванням контрольних дій на всіх стадіях бюджетного процесу» [1]
Панкевич, Л. В. Зварич, М. А. Могиляк, П. Я. Хомічак, Б. І.	«Бюджетний менеджмент – це сукупність взаємопов'язаних дій (управлінських функцій), прийомів, методів, спрямованих на керівництво бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають у процесі руху бюджетних потоків. Бюджетний менеджмент повинен дати відповідь на питання: як ефективно керувати цим рухом і відносинами? Бюджетний менеджмент – це один із напрямків фінансового менеджменту» [2]

Миронова Т.Л., Добровольська О. П., Процай А. Ф., Колодій С. Ю.	«Бюджетний менеджмент – це сукупність взаємозалежних дій, прийомів і методів, які спрямовані на управління бюджетними» [3]
Панкевич Л.В.	«Бюджетний менеджмент – це сукупність взаємопов'язаних дій (управлінських функцій), прийомів, методів, спрямованих на керування бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають у процесі руху бюджетних потоків» [4]
Галушка Є.О.	«Бюджетний менеджмент – це сукупність процедур, прийомів методів і функцій, що забезпечують управління бюджетними коштами у процесі їх акумулювання, розподілу та використання і відносинами, що виникають при цьому» [5]
Кириленко О.	«Бюджетний менеджмент – сукупність фінансових методів, важелів та інструментів цілеспрямованого впливу на бюджет і бюджетну систему держави, які використовує фінансовий апарат суспільства для формування, розподілу та найбільш ефективного використання бюджетних ресурсів з метою виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни» [6]
Федосов В., Опарін В., Сафонова Л.	«Бюджетний менеджмент – це цивілізований механізм управління розподілом обмежених коштів між безліччю застосувань без надто гострих політичних конфліктів чи руйнівних соціальних потрясінь» [7]

Завдання 5. Дайте визначення поняттям:

	«документ, підготовлений головним розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідним обґрунтуванням щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступні бюджетні періоди» [8]
--	---

	«нормативно-правовий акт Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради, виданий в установленому порядку, що затверджує місцевий бюджет та визначає повноваження відповідно Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації або виконавчого органу місцевого самоврядування здійснювати виконання місцевого бюджету протягом бюджетного періоду» [8]
Бюджетне асигнування	
	«операції органів державної влади та місцевого самоврядування, Національного банку України, фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування, суб'єктів господарювання державного і комунального секторів економіки, що не відображаються у показниках бюджету, але можуть призвести до зменшення надходжень бюджету та/або потребувати додаткових витрат бюджету в майбутньому» [8]
	«основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень» [8]
Бюджетне призначення	
	«установа, яка відповідно до законодавства України здійснює функції з складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету. Для цілей цього Кодексу орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань фінансів віднесено до місцевих фінансових органів. Сільський, селищний, міський (міста районного значення) голова забезпечує виконання

	функцій місцевого фінансового органу, якщо такий орган не створено згідно із законом» [8]
	«документ, в якому встановлюється розподіл доходів, фінансування бюджету, повернення кредитів до бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації» [8]
Бюджетне зобов'язання	

Література

1. Миронова Т.Л. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 452 с.
2. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / Л. В. Панкевич, М. А. Зварич, П. Я. Могиляк, Б. І. Хомічак. Київ : Знання, 2006. 293 с. 3
3. Управління розвитком регіону: навч. посіб. / Т. Л. Миронова, О. П. Добровольська, А.Ф. Процай, С. Ю. Колодій. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.
4. Бюджетний менеджмент: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
5. Галушка Є.О. Бюджетний менеджмент: навч.-метод. посібник. Чернівці : Книги-ХІІ, 2007. 280 с.
6. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 640 с.
7. Пантелєєв В.П. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. В. П. Пантелєєв. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 412 с.
8. Федосов В. Бюджетний менеджмент: практикум: навч. посіб. [Федосов В., Кондратюк С., Сафонова Л. та ін.] / За заг. ред. В. М. Федосова. Київ : КНЕУ, 2005. 420 с.
9. Бюджетний кодекс України: від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

ТЕМА 2. СТРУКТУРА БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Мета: розкрити суть бюджету як економічної категорії; склад і структуру бюджету як основного фінансового плану країни; причини та наслідки бюджетного дефіциту й основні методи його подолання; основи бюджетного устрою; склад і структуру бюджетної системи України, основні принципи її побудови.

Ключові слова:

бюджет	budget
зведений фінансовий план держави	consolidated financial plan of the state
державний бюджет	state budget
місцеві бюджети	local budgets
бюджетна система	budgetary system
доходи бюджету	budget revenues
видатки бюджету	budget expenditures
профіцит	surplus
дефіцит	deficit
міжбюджетні трансфери	interbudgetary transfers

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

бюджет
 бюджетні відносини
 зведений фінансовий план держави
 державний бюджет
 горизонтальна структура бюджету держави
 вертикальна структура бюджету держави
 загальний фонд бюджету
 спеціальний фонд бюджету
 бюджетний устрій
 державний бюджет
 місцеві бюджети
 бюджет місцевого самоврядування
 бюджетне право

бюджетна система
бюджет розвитку
доходи бюджету
видатки бюджету
витрати бюджету
поточні видатки
капітальні видатки
бюджетна класифікація
профіцит
дефіцит
фінансування бюджету
вільний залишок бюджетних коштів
оборотний залишок бюджетних коштів
вертикальний фіскальний дисбаланс
горизонтальний фіскальний дисбаланс
бюджетне регулювання
міжбюджетні відносини
міжбюджетні трансферти
базова дотація
реверсна дотація
субвенція

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Економічний зміст бюджету держави.
2. Місце бюджету в побудові фінансової моделі суспільства.
3. Принципи формування доходів бюджету.
4. Критерії принципу фіскальної ефективності.
5. Критерії принципу соціальної справедливості.
6. Критерії принципу економічної ефективності.
7. «Еластичність доходів бюджету» та від яких чинників вона залежить.
8. Методи, які можуть використовуватися для формування доходів бюджету.
9. Характерні риси податкового методу формування доходів бюджету.
10. Доходи від державного майна, угідь та послуг.

11. Необхідність групування видатків бюджету за певними класифікаційними ознаками.
12. Ознаки, за якими здійснюється бюджетна класифікація видатків бюджету.
13. Поточний бюджет і бюджет розвитку.
14. Розподіл функціональних повноважень між окремими рівнями державної влади й управління, розмежування видатків між бюджетами.
15. Кошторисне фінансування бюджетних видатків.
16. Зв'язок дефіцит бюджету із зростанням державного боргу.
17. Причини виникнення бюджетного дефіциту.
18. Основні методи скорочення бюджетного дефіциту.
19. Випадки, коли дозволяється прийняття бюджету з дефіцитом.
20. Види міжбюджетних трансфертів.
21. Методи бюджетного регулювання.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Оберіть методи та інструменти, які відповідають таким бюджетним зобов'язанням як – Урядові гарантії під кредити.

- а) багаторічні програми урядових витрат;
- б) актуарні розрахунки;
- в) розрахунок імовірності дефолту позичальника;
- г) управління державним боргом та його обслуговування;
- д) публікація фінансових звітів про використання бюджетних коштів.

2. Бюджетна система України складається з:

- а) Державного бюджету України;
- б) державного і місцевого бюджетів;
- в) місцевих бюджетів України;
- г) дорівнює Зведеному бюджету України.

3. Бюджетний період охоплює:

- а) завжди триває календарний рік;
- б) період від початку розробки бюджету до затвердження звіту про його виконання;
- в) період із початку затвердження бюджету до кінця календарного року;
- г) період, протягом якого здійснюється виконання закону про державний бюджет.

4. Правові засади бюджетної класифікації визначені:

- а) Законом України про Державний бюджет України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) наказом Державної казначейської служби України;
- г) рішеннями органів місцевого самоврядування.

5. Бюджетну класифікацію доходів, видатків, кредитування, фінансування та боргу затверджує:

- а) Прем'єр-міністр України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Голова Державної казначейської служби України;
- г) начальник фінансового управління.

6. До податкових надходжень належать:

- а) рентну плату за використання лісових ресурсів;
- б) надходження від штрафів і фінансових санкцій за порушення податкового законодавства;
- в) базову дотацію;
- г) державне мито.

7. Видатки бюджету класифікуються за:

- а) функціями, з якими пов'язані видатки;
- б) економічною характеристикою видатків;
- в) ознакою головного розпорядника коштів;
- г) бюджетними програмами;
- д) усі відповіді правильні.

8. Економічна класифікація видатків бюджету передбачає:

- а) розподіл між безпосередніми отримувачами коштів із бюджету бюджетних асигнувань на заплановані заходи;
- б) групування видатків за їх економічним змістом і цільовим призначенням;
- в) напрями використання залежно від функцій, які виконує держава, коштів;
- г) групування видатків за бюджетними програмами.

9. Згрупування доходів і видатків бюджету за однорідними ознаками, що забезпечує загальнодержавне і міжнародне порівняння бюджетних даних – це:

- а) бюджетне групування;
- б) бюджетна класифікація;
- в) статистичне вирівнювання;
- г) бюджетне фінансування.

10. Основні засади виконання бюджетів установлені:

- а) Бюджетним кодексом України;
- б) наказом Міністерства фінансів України;
- в) наказом Державної казначейської служби України;
- г) рішеннями органів місцевого самоврядування.

11. Доходи бюджетів акумулюються на:

- а) рахунках Державної казначейської служби України;
- б) рахунках ДПСУ;
- в) рахунках органів МФУ;
- г) рахунках банківських установ.

12. Бюджетний дефіцит характеризується як:

- а) перевищення доходів над видатками;
- б) сума субвенцій, наданих місцевим бюджетам;
- в) обсяг поточних видатків бюджету;
- г) перевищення видатків над доходами.

13. Чи означає дефіцит бюджету, що бюджет незбалансований?

- а) так;
- б) ні;
- в) ні, за умови визначення джерел його фінансування;
- г) так, якщо це державний бюджет.

14. За рахунок яких джерел може бути покритий бюджетний дефіцит в Україні?

- а) забезпечення збільшення виробництва продукції, надання податкових пільг підприємствам;
- б) внутрішні державні позики, зовнішні державні позики, емісія паперових грошей;
- в) підвищення ставки оподаткування, кредитна емісія, збільшення виробництва продукції;
- г) вільний залишок готівкових коштів на ЄКР.

15. Які з причин належать до об'єктивних щодо виникнення бюджетного дефіциту?

- а) надзвичайні події;
- б) необхідність здійснення великих державних вкладень у розвиток економіки з метою її структурної перебудови;
- в) кризові явища в економіці;
- г) необхідність фінансування соціальної сфери.

16. Які методи покриття бюджетного дефіциту використовуються на практиці?

- а) банківського короткотермінового кредитування;
- б) беземісійний;
- в) емісійний;
- г) банківського довготермінового кредитування.

17. Розмір дефіциту бюджету встановлюється у відсотках до:

- а) загальної величини доходів бюджету;
- б) загальної величини видатків бюджету;
- в) обсягу валового внутрішнього продукту;
- г) загальної суми державного боргу.

18. Виникнення бюджетного дефіциту зумовлюється такими причинами:

- а) спад суспільного виробництва;
- б) завищені витрати на реалізацію прийнятих соціальних програм;
- в) зростанням тіньового сектора економіки;
- г) усі варіанти можливі.

19. Коефіцієнт податкоспроможності території застосовується для:

- а) розмежування податків між бюджетами;
- б) розрахунку обсягу субвенцій;
- в) розрахунку обсягу базової дотації;
- г) обґрунтування розміру бюджетного дефіциту.

20. Міжбюджетні трансферти – це кошти, що передаються:

- а) безоплатно та безумовно до бюджетів інших рівнів;
- б) безоплатно та безповоротно до бюджетів інших рівнів;
- в) оплатно та безумовно до бюджетів інших рівнів;
- г) безоплатно та безповоротно тільки з державного бюджету до місцевих бюджетів.

21. Дефіцит бюджету – це показник, що характеризує:

- а) частку величини щодо перевищення доходів над видатками бюджету у загальній сумі видатків бюджету;
- б) перевищення видатків бюджету над його доходами;
- в) частку величини щодо перевищення видатків бюджету над його доходами у ВВП;
- г) перевищення доходів бюджету над його видатками.

22. Згідно з бюджетною класифікацією, доходи бюджету класифікуються за такими групами:

а) податкові і неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, офіційні трансферти;

б) податкові та неподаткові надходження;

в) загальнодержавні та місцеві податки і збори;

г) закріплені і власні доходи.

23. Джерелами формування доходів бюджету є ...

а) доходи від приватизації майна;

б) валовий внутрішній продукт і національне багатство;

в) валовий внутрішній продукт, державний кредит;

г) банківські кредити.

24. До податків на власність належать:

а) податок з власників транспортних засобів;

б) податок на прибуток підприємств;

в) плата за землю;

г) ПДВ.

25. Внутрішні податки на товари і послуги охоплюють:

а) податок на прибуток підприємств;

б) ПДВ;

в) мито;

г) б) і в).

26. Доходи від власності та підприємницької діяльності охоплюють:

а) надходження від грошових лотерей;

б) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон;

в) державне мито;

г) власні надходження бюджетних установ.

27. Інші неподаткові надходження охоплюють:

а) надходження коштів від реалізації конфіскованого майна;

б) штрафи;

в) державне мито;

г) правильної відповіді нема.

28. Надходження від продажу основного капіталу охоплюють:

а) надходження від приватизації;

б) надходження від володіння часткою у державних підприємствах;

в) надходження коштів від реалізації безгосподарного майна, яке перейшло у власність держави;

г) усі попередні відповіді правильні.

29. Найбільшим джерелом доходів бюджетів є:

а) неподаткові надходження;

б) доходи від операції з капіталом;

в) цільові фонди;

г) податкові надходження.

30. Формування доходів бюджету здійснюється за рахунок:

а) виробленого у країні національного доходу;

б) надходжень від міжнародного перерозподілу фінансових ресурсів;

в) надходжень від державних угідь;

г) усі відповіді правильні.

31. ПДВ зараховується до:

а) бюджету АРК;

б) державного бюджету;

в) бюджету області;

г) районного бюджету.

32. Уперше розподіл Державного бюджету України на загальний та спеціальний фонди відзначено у бюджеті на:

а) 2002 рік;

б) 2001 рік;

в) 2000 рік;

г) 1999 рік.

33. До витрат бюджету, які не належать до видатків, відносять:

а) кошти для погашення відсотків за користування державним боргом;

б) фінансування органів державного управління;

в) фінансування дефіциту бюджету;

г) правильної відповіді немає.

34. Доходи, які повністю або частково зараховуються у певні види бюджетів безстроково, – це:

а) власні доходи;

б) закріплені доходи;

в) міжбюджетні трансферти;

г) правильної відповіді нема.

35. До доходів місцевих бюджетів, які не застосовуються при визначенні міжбюджетних трансфертів належать:

- а) місцеві податки і збори;
- б) податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- в) військовий збір;
- г) усі відповіді правильні.

36. Склад доходів державного бюджету визначається:

- а) Конституцією України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- г) усі відповіді правильні.

37. Доходи бюджету – це:

- а) надходження на рахунки Державної казначейської служби України, яке здійснює виконання бюджету;
- б) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством;
- в) надходження, залучені в результаті взяття боргових зобов'язань органами державної влади;
- г) кошти, які безоплатно отримуються від одного бюджету іншими.

38. Поточні бюджетні видатки – це:

- а) фінансування інвестиційної діяльності;
- б) фінансування органів державної влади, бюджетних установ;
- в) фінансування інноваційної діяльності;
- г) фінансування підприємств, організацій, установ.

39. До захищених статей Державного бюджету України належить:

- а) стипендії;
- б) обслуговування державного боргу;
- в) фундаментальні дослідження;
- г) здійснення капітального ремонту бюджетної установи.

40. Розпорядники бюджетних коштів поділяються на:

- а) прямих та непрямих;
- б) головних і нижчого рівня;
- в) основних і другорядних;
- г) офіційних і прихованих.

41. Місцеві податки і збори належать до:

- а) координуючих доходів місцевих бюджетів;

- б) регулюючих доходів місцевих бюджетів;
- в) закріплених доходів місцевих бюджетів;
- г) правильної відповіді нема.

42. До доходів місцевих бюджетів, які застосовуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, належать:

- а) місцеві податки і збори;
- б) податок на прибуток підприємств комунальної власності;
- в) податок на доходи фізичних осіб;
- г) плата за землю.

43. Згідно з бюджетною класифікацією, доходів кошти, одержані сільськими, селищними та міськими бюджетами від органів державного управління, належать до:

- а) доходів від операцій з капіталом;
- б) офіційних трансфертів;
- в) податкових надходжень;
- г) неподаткових надходжень.

Завдання 4. Проаналізуйте наведені нижче визначення бюджетної системи і дайте власне, найбільш повне і точне:

Таблиця 1

Джерело	Визначення
Бюджетний кодекс України (ст. 2)	«Бюджетна система України – це сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів, побудована з урахуванням економічних відносин, державного та адміністративно-територіальних устроїв і врегульована нормами права» [1]
Федосов В., Опарін В., Сафонова Л.	«Бюджетна система – це сукупність усіх бюджетів, які формуються в даній країні відповідно до її бюджетного устрою і адміністративно-територіального поділу» [2]
Василик О.Д., Павлюк К.В.	«Бюджетна система України – це об'єднання всіх ланок державного бюджету на єдиних принципах» [3]

Юрій С.І., Бескид Й.М., Дем'янишин В.Г.	«Бюджетною системою України є сукупність окремих її ланок, юридично пов'язаних між собою, яка базується на загальноприйнятих принципах, що відповідають міжнародним стандартам» [4]
Кириленко О.П.	«Бюджетна система – це сукупність усіх бюджетів, що діють на території країн» [5]
Чугунов І.Я.	«Бюджетна система – це сукупність бюджетів, утворену на основі адміністративно-територіального устрою держави та взаємовідносин між ними, які вибудовуються з огляду на оптимальний розподіл і фінансове забезпечення повноважень органів державної та місцевої влад між бюджетами усіх рівнів, спрямованих на соціально-економічний розвиток суспільства» [6]

Завдання 5. Запишіть доходи таких складових спеціального фонду зведеного бюджету та визначте їх цільове використання:

- обласного бюджету
- районного бюджету
- бюджету села, селища, міста
- бюджету розвитку.

Завдання 6. Прокласифікуйте відповідно до розділів бюджетної класифікації доходи загального фонду обласного, районного бюджету та бюджету місцевого самоврядування.

Завдання 7. Розв'яжіть задачу.

Задача 1. На підставі наведених у табл. 2 даних визначте суму надходження від платників податків, зареєстрованих на території міської територіальної громади.

Таблиця 2. Доходи бюджетів

Вихідні дані	Сума, млн грн	Бюджет міста
Податок на прибуток приватних підприємств	55,0	
Податок на додану вартість	65,0	
Податок на доходи фізичних осіб нараховані у формі заробітної плати та прирівняних до неї виплат	24,2	
Ввізне мито	12,1	
Податок на прибуток підприємств державної форми власності	1,1	
Акцизний податок з тютюнових виробів	1,2	
Акцизний податок із реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	2,3	
Екологічний податок (крім екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів та/або зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк)	0,2	
Військовий збір	0,3	
Земельний податок	0,1	
Збір за місця для паркування транспортних засобів	0,1	
Загальна сума		

Задача 2. Визначте суму неподаткових надходжень бюджету, виходячи із даних табл. 3.

Таблиця 3. Доходи бюджету

Вид доходу бюджету	Сума, млн грн
Портовий (адміністративний) збір	7,4
Податок на прибуток підприємств	36704,7
Державне мито	572,6
Платежі за користування надрами	1626,5
Плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів	2,7
Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	136,9
Надходження від приватизації майна	14,5
Вивізне мито	376,9

Відрахування коштів, отриманих від проведення державних грошових лотерей	71,6
Плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету	113,5
Різниця між доходами і видатками НБУ	1,2
Рентна плата	6766,3

Задача 3. Згідно з Бюджетним кодексом України податок на доходи фізичних осіб справляється за місцем реєстрації платника податку на балансовий рахунок 3321, що підлягає розмежуванню між рівнями бюджетів. Проведіть розподіл податку на доходи фізичних осіб між рівнями бюджетів, якщо платник податку, який знаходиться в м. Вижниця, сплатив 10500 грн.

Задача 4. Згідно з Бюджетним кодексом України податок на доходи фізичних осіб справляється за місцем реєстрації платника податку на балансовий рахунок 3321, що підлягає розмежуванню між рівнями бюджетів. Проведіть розподіл податку на доходи фізичних осіб між рівнями бюджетів, якщо платник податку, зареєстрований на території м. Київ, сплатив 8500 грн.

Задача 5. Визначити суму видатків бюджету на економічну діяльність, виходячи із даних табл. 4.

Таблиця 4. Видатки бюджету

Вид видатку бюджету	Сума, млн грн
Дослідження і розробки у сфері освіти	174,4
Загальна економічна, торговельна та трудова діяльність	1054,3
Програми матеріального забезпечення навчальних закладів	296,6
Сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство	3630,2
Комунальне господарство	3483,6
Дослідження і розробки в галузі хорони навколишнього середовища	0,9
Паливно-енергетичний комплекс	142,5
Інша промисловість та будівництво	159,4
Утримання органів державно влади і управління	239,8
Збереження природно-заповідного фонду	184,0

Задача 6. Протягом поточного місяця бюджетна установа виконала такі бюджетні зобов'язання:

- виплачено заробітну плату працівникам у сумі 225,3 тис грн
- придбано ксероксний папір на суму 1,2 тис грн
- виплачено премію сторожам – 7,2 тис грн
- виплачено матеріальну допомогу – 1,1 тис грн
- оплачено рахунки за електроенергію – 560 грн
- оплачено рахунки за газ – 3,2 тис грн
- виплачено видатки на відрядження керівника установи – 5,6 тис грн

Визначте видатки по КЕКВ 2110 та 2120.

Задача 7. Визначте суми міжбюджетних трансфертів для здійснення горизонтального вирівнювання податкоспроможності території, якщо:

- фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб на території міста обласного значення в році, що передує рокові, у якому здійснюють планування, становлять 23314 тис грн;
- фактичні надходження податку на доходи фізичних осіб до всіх бюджетів (крім тимчасово окупованих територій) становлять 56720,6 млн грн;
- чисельність населення міста обласного значення на 1 січня року, у якому здійснюють планування, становить 233,2 тис осіб;
- чисельність населення України (крім м. Києва та тимчасово окупованих територій) на 1 січня року, у якому здійснюють планування, становить 40204,4 тис осіб.

Задача 8. Визначте суми міжбюджетних трансфертів для здійснення горизонтального вирівнювання податкоспроможності території, якщо:

- фактичні надходження податку на прибуток підприємств на території області в році, що передує рокові, у якому здійснюють планування, становлять 2914,6 млн грн;
- фактичні надходження податку на прибуток підприємств до всіх бюджетів (крім тимчасово окупованих територій) становлять 92354,6 млн грн;
- чисельність населення області на 1 січня року, у якому здійснюють планування, становить 733,2 тис осіб;
- чисельність населення України (крім тимчасово окупованих територій) на 1 січня року, у якому здійснюють планування, становить 40204,4 тис осіб.

Завдання 8. Складіть таблицю розподілу податків між бюджетами (у відповідній клітинці ставте відсоток зарахування до відповідного бюджету, кількість стрічок можна продовжити).

Таблиця 5. Розподіл податків по відповідних бюджетах

Податок	Державний бюджет		Бюджет м. Києва		Обласний бюджет		Бюджет ТГ сіл, селищ, міст	
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд
ПДФО								
Податок на прибуток підприємств								
Акцизний податок роздрібна торгівля								
Акцизний податку з виробленого в Україні та з ввезеного на територію України пального								
Рентна плата за ліс								
Рентна плата за воду								
Рентна плата за природні копалини								
Рентна плати за нафти, природного газу								
Екологічний податок								

Практичне заняття 1

Тема заняття: Розподіл доходів і видатків бюджету по підрозділах бюджетної класифікації

Мета заняття: Закріпити теоретичні знання з питань бюджетної класифікації та набути практичних навиків по віднесенню доходів і видатків державного та місцевих бюджетів по підрозділах бюджетної класифікації. Виховувати точність, акуратність, прищеплювати любов до обраної професії.

Бюджетна класифікація має такі **складові частини**:

- класифікація доходів бюджету;
- класифікація видатків та кредитування бюджету;
- класифікація фінансування бюджету;
- класифікація боргу.

Класифікація доходів бюджету:

1. Податкові надходження:

1.1. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості (податок на прибуток, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір).

1.2. Податки на власність (податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів).

1.3. Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів.

1.4. Внутрішні податки на товари та послуги (податок на додану вартість, акцизний податок).

1.5. Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції (ввізне та вивізне мито, митні збори).

1.6. Окремі податки і збори, що зараховуються до місцевих бюджетів.

1.7. Рентна плата за транспортування, збори на паливно-енергетичні ресурси.

1.8. Місцеві податки.

1.9. Інші податки та збори (екологічний податок, надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти).

2. Неподаткові надходження:

2.1. Доходи від власності та підприємницької діяльності (частина чистого прибутку державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань; дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність; кошти, що перераховуються Національним банком України; плата за розміщення тимчасово вільних коштів державного бюджету).

2.2. Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності (штрафні санкції за порушення законодавства; плата за встановлення земельного сервітуту; надходження від реалізації автомобілів, техніки, обладнання, що перебувають на балансі органів державної влади; плата за надання адміністративних послуг; виконавчий збір; державне мито; єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України; портовий (адміністративний) збір).

2.4. Інші неподаткові надходження (кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду; надходження коштів з рахунків виборчих фондів; нез'ясовані надходження; плата за подання скарги щодо процедур закупівлі до органу оскарження; доходи від операцій з кредитування та надання гарантій; збір під час набуття права власності на легкові автомобілі).

2.5. Власні надходження бюджетних установ (надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами; благодійні внески, гранти та дарунки).

3. Доходи від операцій з капіталом:

3.1. Надходження від продажу основного капіталу (кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі).

3.2. Надходження від реалізації державних запасів товарів (надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву; надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву).

3.3. Кошти від продажу землі і нематеріальних активів (кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського та сільськогосподарського призначення; кошти від відчуження земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти нерухомого військового майна, що підлягають реалізації, та земельних ділянок, які вивільняються у процесі реформування Збройних Сил України і Державної спеціальної служби транспорту).

3.4. Податки на фінансові операції та операції з капіталом.

4. Офіційні трансфери:

4.1. Від органів державного управління (реверсна дотація; субвенції; додаткові дотації; базова дотація).

4.2. Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій (кошти, отримані від секретаріату ООН, НАТО, ЄС, ОБСЄ або іншої міжнародної організації за участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки; гранти (дарунки), що надійшли до бюджетів усіх рівнів; надходження в рамках програм допомоги Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ).

5. Цільові фонди (надходження до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю; надходження до цільового фонду для забезпечення оборони і безпеки держави).

Таблиця 6. Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету

Код	Найменування
0100	Загальнодержавні функції
0110	Вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування, фінансова та зовнішньополітична діяльність
0111	Вищі органи державного управління, органи місцевої влади та місцевого самоврядування
0112	Фінансова та фіскальна діяльність
0113	Зовнішньополітична діяльність
0120	Економічна допомога зарубіжним країнам
0130	Інші загальні функції державного управління
0131	Управління системою державної служби
0132	Загальнодержавне планування та статистика
0133	Інша діяльність у сфері державного управління
0150	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері державного управління
0160	Проведення виборів та референдумів
0170	Обслуговування боргу
0180	Міжбюджетні трансферти
0200	Оборона
0210	Військова оборона
0220	Цивільна оборона
0230	Військова допомога зарубіжним країнам
0240	Військова освіта
0250	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері оборони
0260	Інша діяльність у сфері оборони
0300	Громадський порядок, безпека та судова влада
0310	Діяльність із забезпечення громадського порядку, боротьба із злочинністю та охорона державного кордону
0320	Протипожежний захист та рятування
0330	Судова влада
0340	Кримінально-виконавча система та виправні заходи
0350	Діяльність у сфері безпеки держави
0360	Нагляд за додержанням законів та представницькі функції в суді

0370	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади
0380	Інша діяльність у сфері громадського порядку, безпеки та судової влади
0400	Економічна діяльність
0410	Загальна економічна, торговельна та трудова діяльність
0411	Загальна економічна та торговельна діяльність
0412	Регулювання трудових відносин
0420	Сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство
0421	Сільське господарство
0422	Лісове господарство та мисливство
0423	Рибне господарство
0430	Паливно-енергетичний комплекс
0431	Вугільна галузь та інші галузі з видобутку твердого палива
0432	Нафтогазова галузь
0433	Електроенергетична галузь
0434	Інші галузі паливно-енергетичного комплексу
0440	Інша промисловість та будівництво
0441	Промисловість з видобутку рудних та нерудних корисних копалин
0442	Обробна промисловість
0443	Будівництво
0444	Відтворення мінерально-сировинної бази
0450	Транспорт
0451	Автомобільний транспорт
0452	Водний транспорт
0453	Залізничний транспорт
0454	Повітряний транспорт
0455	Трубопровідний та інший транспорт
0456	Дорожнє господарство
0460	Зв'язок, телекомунікації та інформатика
0470	Інші галузі економіки
0480	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки в галузях економіки

0481	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері економічної, торговельної та трудової діяльності
0482	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері сільського господарства, лісового господарства та мисливства, рибного господарства
0483	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері паливно-енергетичного комплексу
0484	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки в інших галузях промисловості та будівництві
0485	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері транспорту
0486	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері зв'язку, телекомунікації та інформатики
0487	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки в інших галузях економіки
0490	Інша економічна діяльність
0500	Охорона навколишнього природного середовища
0510	Запобігання та ліквідація забруднення навколишнього природного середовища
0511	Охорона та раціональне використання природних ресурсів
0512	Утилізація відходів
0513	Ліквідація іншого забруднення навколишнього природного середовища
0520	Збереження природно-заповідного фонду
0530	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони навколишнього природного середовища
0540	Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища
0600	<i>Житлово-комунальне господарство</i>
0610	Житлове господарство
0620	Комунальне господарство
0630	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері житлово-комунального господарства
0640	Інша діяльність у сфері житлово-комунального господарства
0700	Охорона здоров'я
0710	Медична продукція та обладнання

0720	Поліклініки і амбулаторії, швидка та невідкладна допомога
0721	Поліклініки загального профілю та амбулаторії
0722	Спеціалізовані та стоматологічні поліклініки
0723	Позицію вилучено
0724	Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги
0725	Фельдшерсько-акушерські пункти
0726	Центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги
0730	Лікарні та санаторно-курортні заклади
0731	Лікарні загального профілю
0732	Спеціалізовані лікарні та інші спеціалізовані заклади
0733	Перинатальні центри, пологові будинки
0734	Санаторно-курортні заклади
0740	Санітарно-профілактичні та протиепідемічні заходи і заклади
0750	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони здоров'я
0760	Інша діяльність у сфері охорони здоров'я
0761	Будинки дитини
0762	Станції переливання крові
0763	Інші заклади та заходи у сфері охорони здоров'я
0800	Духовний та фізичний розвиток
0810	Фізична культура і спорт
0820	Культура та мистецтво
0821	Театри
0822	Художні колективи, концертні і циркові організації
0823	Кінематографія
0824	Бібліотеки, музеї і виставки
0827	Заповідники
0828	Клубні заклади
0829	Інші заходи і заклади в галузі культури та мистецтва, творчі спілки
0830	Засоби масової інформації
0840	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері духовного та фізичного розвитку
0850	Інша діяльність у сфері духовного та фізичного розвитку та інформації

0900	Освіта
0910	Дошкільна освіта
0920	Загальна середня освіта
0921	Загальноосвітні навчальні заклади
0922	Загальноосвітні спеціалізовані та спеціальні школи-інтернати
0930	Професійно-технічна освіта
0940	Вища освіта
0941	Вищі навчальні заклади I і II рівнів акредитації
0942	Вищі навчальні заклади III і IV рівнів акредитації
0950	Післядипломна освіта
0960	Позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми
0970	Програми матеріального забезпечення навчальних закладів
0980	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері освіти
0990	Інші заклади та заходи у сфері освіти
1000	Соціальний захист та соціальне забезпечення
1010	Соціальний захист на випадок непрацездатності
1020	Соціальний захист пенсіонерів
1030	Соціальний захист ветеранів війни та праці
1040	Соціальний захист сім'ї, дітей та молоді
1050	Соціальний захист безробітних
1060	Допомога у вирішенні житлового питання
1070	Соціальний захист інших категорій населення
1080	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту
1090	Інша діяльність у сфері соціального захисту

Таблиця 7. Економічна класифікація видатків бюджету

Код	Найменування
2000	Поточні видатки
2100	Оплата праці і нарахування на заробітну плату
2110	Оплата праці
2111	Заробітна плата
2112	Грошове забезпечення військовослужбовців
2120	Нарахування на оплату праці
2200	Використання товарів і послуг

2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар
2220	Медикаменти та перев'язувальні матеріали
2230	Продукти харчування
2240	Оплата послуг (крім комунальних)
2250	Видатки на відрядження
2260	Видатки та заходи спеціального призначення
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв
2271	Оплата теплопостачання
2272	Оплата водопостачання та водовідведення
2273	Оплата електроенергії
2274	Оплата природного газу
2275	Оплата інших енергоносіїв
2280	Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм
2400	Обслуговування боргових зобов'язань
2410	Обслуговування внутрішніх боргових зобов'язань
2420	Обслуговування зовнішніх боргових зобов'язань
2600	Поточні трансферти
2610	Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)
2620	Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів
2630	Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям
2700	Соціальне забезпечення
2710	Виплата пенсій і допомоги
2720	Стипендії
2730	Інші виплати населенню
2800	Інші поточні видатки
3000	Капітальні видатки
3100	Придбання основного капіталу
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування
3120	Капітальне будівництво (придбання)
3121	Капітальне будівництво (придбання) житла
3122	Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів
3130	Капітальний ремонт

3131	Капітальний ремонт житлового фонду (приміщень)
3132	Капітальний ремонт інших об'єктів
3140	Реконструкція та реставрація
3141	Реконструкція житлового фонду (приміщень)
3142	Реконструкція та реставрація інших об'єктів
3143	Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури
3150	Створення державних запасів і резервів
3160	Придбання землі та нематеріальних активів
3200	Капітальні трансферти
3210	Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)
3220	Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів
3230	Капітальні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям
3240	Капітальні трансферти населенню
9000	Нерозподілені видатки

Хід виконання та зміст практичної роботи

Завдання 1. Зазначте, до якого бюджету зараховуються названі нижче доходи та на які підрозділи бюджетної класифікації мають бути віднесені такі надходження:

- 1) надходження військового збору на території міста Чернівці;
- 2) податок на доходи фізичних осіб від оподаткування процентів на депозитний банківський рахунок клієнта банку, відкритий у відділенні Ощадбанку у місті Чернівці;
- 3) кошти від продажу земельної ділянки несільськогосподарського призначення, що перебувають у власності обласної ради;
- 4) позики, надані іноземними комерційними банками;
- 5) надходження до Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;
- 6) надходження від реалізації комунального майна міста;
- 7) надходження від податку на прибуток підприємств комунальної власності міста;
- 8) надходження податку на прибуток відділення комерційного банку «ПУМБ», яке знаходиться у місті Чернівці;
- 9) надходження податку на доходи фізичних осіб, що справляється на території селища;

- 10) збір з одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичною особою належних їй активів;
- 11) кошти від реалізації майна, одержаного державою в спадок;
- 12) суми процентів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами міста Києва;
- 13) надходження дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, що є у власності територіальної громади міста Києва;
- 14) ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них;
- 15) надходження від продажу комунального майна району;
- 16) адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців;
- 17) рентна плата за спеціальне використання води місцевого значення;
- 18) рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів державного значення зібраного на території Вижницького району;
- 19) надходження в рамках програм бюджетної підтримки Європейського Союзу;
- 20) надходження від збору за паркування транспортних засобів, що справляється на території міста Чернівці;
- 21) плата за землю, що справляється на території Подільського району міста Києва;
- 22) податок на додану вартість із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг);
- 23) плата за використання акваторії і ділянок морського дна Чорного моря;
- 24) податок на доходи фізичних осіб, які працюють у сільському господарстві;
- 25) плата за послуги, що надаються Головним управлінням Державної податкової служби України в Чернівецькій області;
- 26) надходження від перевищення валових доходів над валовими витратами НБУ;
- 27) плата за утримання дітей у школах-інтернатах;
- 28) мито на товари, які ввозяться (пересилаються) громадянами;
- 29) кредиторська та депонентська заборгованість підприємств, за якою минув термін позовної давності;
- 30) плата за користування надрами континентального шельфу і в межах виключної (морської) економічної зони;
- 31) портовий (адміністративний) збір;

- 32) кошти від реалізації безхазяйного майна, що за правом спадкоємства перейшло у власність держави;
- 33) кошти від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;
- 34) базова дотація.

Завдання 2. Укажіть, до якого бюджету треба віднести такі видатки; який бюджет фінансує та за якими кодами функціональної класифікації вони здійснюються:

- 1) видатки на проведення виборів народних депутатів України;
- 2) утримання дитячих садків комунальної власності в місті;
- 3) утримання державної пожежної охорони в місті Чернівці;
- 4) оплата рахунку за вивіз сміття з території Чернівецької міської ради;
- 5) утримання міської дитячої поліклініки міста Чернівці;
- 6) утримання Національної академії наук України;
- 7) придбання військової техніки для військової частини м. Хмельницька;
- 8) утримання Господарського суду Чернівецької області;
- 9) здійснення капремонту споруди міської прокуратури м. Чернівці;
- 10) утримання Академії аграрних наук України;
- 11) утримання Чернівецького політехнічного коледжу;
- 12) поповнення книжкового фонду Будинку культури м. Хотина;
- 13) будівництво загальноосвітньої школи-інтернату в селі Мавич;
- 14) утримання апарату Чернівецької обласної ради;
- 15) утримання апарату Чернівецької обласної військової адміністрації;
- 16) харчування дітей у школах міста Чернівці;
- 17) виплата заробітної плати працівникам місцевої пожежної охорони міста Славутич Київської області;
- 18) виплата процентних платежів за випущеними облігаціями внутрішніх державних позик;
- 19) утримання загальноосвітньої середньої школи села Волока Чернівецького району Чернівецької області;
- 20) утримання Великокучурівської сільської ради;
- 21) капітальні вкладення на будівництво адміністративного об'єкта Кабінету Міністрів України в місті Києві;
- 22) виплата заробітної плати апарату Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України;

- 23) придбання м'якого інвентарю для Міністерства закордонних справ України;
- 24) виплата стипендій студентам ЧНУ;
- 25) витрати коштів з резервного фонду обласного бюджету Чернівецької області;
- 26) харчування хворих у клінічній лікарні № 1 Головної лікарсько-санітарної служби Південно-Західної залізниці;
- 27) здійснення капітального ремонту адміністративного об'єкта Головного управління ДКСУ у Чернівецькій області;
- 28) закупівля товарів для створення стратегічних і надзвичайних запасів;
- 29) придбання землі на будівництво посольства України в Швеції;
- 30) виплата матеріальної допомоги малозабезпеченій сім'ї, що проживає у м. Заставна.
- 31) виплата одноразової допомоги інвалідам та учасникам бойових дій Великої Вітчизняної війни.

Література

1. Бюджетний кодекс України : від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Бюджетний менеджмент : підручник. Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. та ін. / За заг. ред. проф. В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2004. 485 с.
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України : навч. посіб. Київ : Вища шк., 1997. 384 с.
4. Юрій С. І., Бескид Й.М., Дем'янишин В.Г. та ін. Бюджетна система України : навч. посіб. Київ : НІОС, 2000. 411с.
5. Кириленко О.П. Фінанси : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2002. 212 с.
6. Чугунов І.Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку. Київ : НІОС, 2003. 488с.

ТЕМА 3. ОРГАНИ ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТОМ

Мета: розглянути теоретичні засади складу та структури апарату Міністерства фінансів України, його основні функції та завдання; склад і структуру фінансових управлінь державних адміністрацій; їх функції та завдання; склад та структуру міських і районних фінансових управлінь; їх функції та завдання; склад та структуру органів Державного казначейства; їх основні функції та завдання; склад і структуру органів Державної аудиторської служби; їх основні функції та завдання; склад і структуру органів Державної податкової служби України; їх основні функції та завдання; склад і структуру Рахункової палати України; її основні функції та завдання.

Ключові слова:

державні органи управління	government agencies and officials
законодавчі органи	Legislature
виконавчі органи	Executive (government)
органи оперативного управління бюджетом	agencies and officials of operational budget management
управління державним боргом	public debt management
казначейське обслуговування виконання бюджету	treasury service of budget execution
фінансовий моніторинг	financial monitoring
органи місцевої влади	local authorities
місцеві фінансові органи	local financial authorities
розпорядники бюджетних коштів	managers of budget funds
Державна служба фінансового моніторингу України	State Financial Monitoring Service of Ukraine
Державна аудиторська служба України	State Audit Office of Ukraine
Рахункова палата України	Accounting Chamber of Ukraine

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

державні органи управління
законодавчі органи

виконавчі органи
 Верховна Рада України
 Президент України
 Кабінет Міністрів України
 органи оперативного управління бюджетом
 Міністерство фінансів України
 Місія Міністерства фінансів України
 Державна казначейська служба України
 Рахункова палата України
 Державна служба фінансового моніторингу України
 Державна аудиторська служба України
 Державна податкова служба України
 Агентство з управління державним боргом України
 Державна митна служба України
 Фонд державного майна України
 оперативне управління бюджетом
 управління державним боргом
 казначейське обслуговування виконання бюджету
 фінансовий моніторинг
 органи місцевої влади
 Департамент фінансів обласної державної адміністрації
 місцеві фінансові органи
 розпорядники бюджетних коштів

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Види фінансової політики держави, яку забезпечує Міністерство фінансів України.
2. Структура апарату Міністерства фінансів України.
3. Основні завдання і функції Міністерства фінансів України.
4. Охарактеризуйте функції Міністерства фінансів України.
5. Необхідність створення органів Казначейства України.
6. Структура Державної казначейської служби України
7. Функції Державної казначейської служби України.
8. Основні завдання Державної казначейської служби країни

9. Завдання та функції територіальних органів Державної казначейської служби України.
10. Функції Державної аудиторської служби України.
11. Розвиток Державної аудиторської служби України.
12. Мета реорганізації Державної фіскальної служби України.
13. Основні завдання Державної податкової служби України.
14. Стратегічні цілі функціонування Державної аудиторської служби України.
15. Повноваження місцевих фінансових органів.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Державну казначейську службу України утворено в:

- а) 1993 році;
- б) 1995 році;
- в) 1999 році;
- г) 2001 році.

2. Державна казначейська служба України стала учасником системи електронних платежів НБУ в:

- а) 1999 році;
- б) 1995 році;
- в) 2001 році;
- г) 1994 році.

3. Яку функцію Державна казначейська служба України не виконує?

- а) складання проекту бюджетів;
- б) операції з коштами державного бюджету;
- в) операції з коштами місцевих бюджетів;
- г) розрахунково-касове обслуговування місцевих бюджетів;
- д) облік та звітність виконання бюджетів.

4. Не бере участь у виконанні державного бюджету за доходами:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Державна податкова служба України;
- в) Державна казначейська служба України;
- г) банківські установи.

5. З якими державними структурами співпрацюють органи ДКСУ у процесі обслуговування бюджетів?

- а) митними органами;

- б) фінансовими органами;
- в) податковими органами;
- г) органами аудиторської служби;
- д) органами місцевого самоврядування;
- е) усі відповіді правильні.

6. Який орган здійснює контроль за роботою системи електронних платежів?

- а) Рахункова палата України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) Національний банк України.

8. Управління єдиним казначейським рахунком здійснює:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Рахункова Палата України;
- в) Національний банк України;
- г) Державна казначейська служба України.

9. В яких органах відкриваються бюджетні рахунки?

- а) в органах Державної казначейської служби України;
- б) у відділеннях Національного банку України;
- в) у банківських установах;
- г) усі відповіді правильні.

10. З якими державними структурами співпрацюють органи Державної казначейської служби України в процесі обслуговування бюджетів?

- а) митними;
- б) фінансовими;
- в) ДПСУ;
- г) ДАСУ;
- д) органами місцевого самоврядування;
- е) усі відповіді правильні.

11. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України затверджується:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Президентом України;
- в) Верховною Радою України;
- г) Міністерством фінансів України.

12. Основними завданнями Державної аудиторської служби України є:

а) реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю;

б) внесення на розгляд Міністра фінансів України пропозицій щодо забезпечення формування державної фінансової політики у сфері державного фінансового контролю;

в) здійснення державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку законного, ефективного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних ресурсів;

г) усі відповіді правильні.

13. Голову Держфінмоніторингу України призначає та звільняє з посади:

а) Кабінет Міністрів України;

б) Президент України;

в) Верховна Рада України;

г) Рахункова палата України.

14. Для реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму, в Україні створена:

а) Державна аудиторська служба України;

б) Державна фіскальна служба України;

в) Державна казначейська служба України;

г) Державна служба фінансового моніторингу України.

15. Рахункова палата здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням від імені:

а) Державної казначейської служби України;

б) Верховної Ради України;

в) Міністерства фінансів України;

г) Національного інституту стратегічних досліджень.

16. Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає:

а) Регламент Верховної Ради України;

б) Господарський кодекс України;

в) Конституція України;

г) Податковий кодекс України.

17. Діяльність Рахункової палати ґрунтується на принципах:

- а) законності, незалежності;
- б) об'єктивності, безсторонності;
- в) гласності та неупередженості;
- г) усі відповіді правильні.

18. Хто очолює Рахункову палату України?

- а) голова;
- б) керівник;
- в) завідувач;
- г) директор.

19. Рахункова палата в межах повноважень здійснює контроль за:

- а) станом державного боргу та гарантованого державою боргу, порядком утворення,
- б) обслуговування і погашення таких боргів;
- в) дефіцитом (профіцитом) державного бюджету та джерелами фінансування державного бюджету;
- г) цільовим і ефективним використанням та своєчасним поверненням кредитів, залучених державою до спеціального фонду державного бюджету;
- д) усі відповіді правильні.

20. До органів оперативного управління бюджетом в Україні належать:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Верховна Рада України;
- г) усі відповіді правильні.

21. Організацію касового виконання державного бюджету здійснюють:

- а) Державна аудиторська служба України;
- б) органи системи Міністерства фінансів України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Державна казначейська служба України.

22. Організацію і контроль за своєчасним виконанням бюджету здійснюють:

- а) Державна аудиторська служба України;
- б) Рахункова палата України;
- в) обласні фінансові управління;
- г) Державна казначейська служба України.

23. Міністр фінансів України призначається на посаду та звільняється з посади:

- а) Прем'єр-міністром України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Президентом України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

24. Які функції НЕ виконує Державна казначейська служба України при касовому обслуговуванні бюджетів за доходами?

- а) відкриття бюджетних рахунків;
- б) облік доходів бюджетів;
- в) установлення строків сплати податків;
- г) розподіл платежів між бюджетами.

25. Проведення єдиної фінансової, податкової, митної політики, бюджетної, спрямованої на реалізацію завдань соціально-економічного розвитку країни, забезпечує:

- а) Державна служба фінансового моніторингу України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) усі відповіді правильні.

26. Міністерство фінансів України – це:

- а) центральний орган виконавчої влади;
- б) орган, підпорядкований Кабінету Міністрів України;
- в) юридична особа, що має самостійний баланс, рахунки в установах банків;
- г) усі відповіді правильні.

27. Повноваження міністра фінансів України визначається:

- а) Положенням про Міністерство фінансів України;
- б) Бюджетним кодексом України;
- в) Конституцією України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

28. Положення про Міністерство фінансів України затверджується:

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) колегією Міністерства фінансів.

29. Структура апарату Державної казначейської служби України, його штатний розпис і кошторис затверджуються:

- а) міністром фінансів України;
- б) прем'єр-міністром України;

- в) Президентом України;
- г) головою Державної казначейської служби України.

30. Положення про Державну казначейську службу України затверджується:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Президентом України;
- г) колегією Міністерства фінансів України.

31. Управління Державної казначейської служби України здійснює такі функції:

- а) підвищує ефективність бюджетних коштів;
- б) організовує і здійснює використання державних і місцевих бюджетів, за принципом ЄКР в регіоні;
- в) забезпечує оптимальне управління державним боргом;
- г) перевіряє ефективність здійснення бюджетних видатків.

32. Єдиний казначейський рахунок консолідує кошти:

- а) підприємств, бюджетних установ та організацій;
- б) населення;
- в) державного та місцевого бюджетів та інших клієнтів, які обслуговуються в ДКСУ;
- г) тільки державного бюджету.

33. Яким органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України?

- а) найвищим органом у системі органів виконавчої влади;
- б) вищим органом державного управління;
- в) вищим органом у системі органів виконавчої влади;
- г) вищим представницьким органом виконавчої влади.

34. Перед ким відповідальний Кабінет Міністрів України?

- а) перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України;
- б) перед Президентом України і підзвітний Верховній Раді України;
- в) перед Верховною Радою України і підконтрольний Президентові України;
- г) перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний Прем'єр-міністрові України.

35. За допомогою Державної казначейської служби держава має можливість:

- а) оперативно розпоряджатися грошовими ресурсами;
- б) ефективно їх перерозподіляти;
- в) створювати необхідні доходи і накопичення фондів для реалізації державних програм і зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

36. Державна казначейська служба України як учасник бюджетного процесу:

- а) несе відповідальність за якісну підготовку в установлені строки бюджетних запитів;
- б) управляє бюджетними асигнуваннями розпорядників бюджетних коштів та
- в) здійснює платежі на визначені цілі;
- г) бере участь у розробці проекту державного бюджету;
- д) усі відповіді правильні.

37. До бюджетних повноважень Державної казначейської служби належать:

- а) касове виконання бюджетів за доходами;
- б) касове виконання бюджетів за видатками;
- в) контроль за дотриманням бюджетного законодавства;
- г) усі відповіді правильні.

39. Органи Державної казначейської служби України щодо касового виконання бюджетів за доходами наділені такими повноваженнями:

а) встановлюють порядок відкриття рахунків в управліннях ДКСУ для зарахування певного виду податків і зборів до бюджетів та до державних цільових фондів, зарахування та перерахування на Єдиний казначейський рахунок доходів бюджету;

б) здійснюють відповідно до нормативів відрахувань розподіл доходів між бюджетами, готують розрахункові документи і проводять повернення надмірно або помилково сплачених податків до бюджету, здійснюють відшкодування податку на додану вартість;

в) організовують ведення бухгалтерського обліку доходів бюджету відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів у розрізі кодів

г) складають щоденну, періодичну та річну звітність за доходами бюджету Бюджетної класифікації доходів і типів операцій;;

д) усі відповіді правильні.

40. Які повноваження Державної казначейської служби України з виконання бюджетів за видатками?

а) ведення зведених реєстрів розпорядників бюджетних коштів та позабюджетних коштів бюджетних установ, відкриття особових і реєстраційних рахунків розпорядникам коштів і закриття реєстраційних рахунків після закінчення бюджетного періоду;

б) здійснення згідно з бюджетним розписом оперативного прогнозування та касового планування бюджетних коштів, облік та звітність щодо операцій касового виконання бюджету за видатками;

в) здійснення попереднього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів, перерахуванням бюджетних коштів їх розпорядникам і оплатою витрат розпорядників коштів;

г) усі відповіді правильні.

Практичне заняття 2

Тема заняття: Розподіл функцій оперативного управління бюджетом між органами державної та місцевої влади

Мета заняття: Закріпити теоретичні знання з питань організації діяльності органів державної, місцевої влади в частині управління бюджетом, набуття практичних навиків по розподілу функцій управління бюджетним процесом між цими органами. Виховувати точність, акуратність, прищеплювати любов до обраної професії.

Хід виконання та зміст практичної роботи

Завдання 1. Досліджуючи діяльність і функції органів управління бюджетним процесом в Україні, заповніть таблицю.

Орган управління	Джерело фінансування	Підпорядкованість	Основна місія (поставте у відповідність до органу влади)
Верховна Рада України			здійснює контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного

			бюджету України та їх використанням
Президент України			орган, що приймає рішення про розміщення місцевих позик
Кабінет Міністрів України			організація роботи, пов'язаної зі складанням та управлінням виконанням бюджету обласного бюджету, координація діяльності учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету, виконання інших функцій, пов'язаних з управлінням коштами місцевого бюджету
Рахункова палата України			вищим органом у системі органів виконавчої влади, забезпечує проведення бюджетної, фінансової, цінової, інвестиційної, у тому числі амортизаційної, податкової, структурно-галузевої політики; політики у сферах праці та зайнятості населення, соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування

Міністерство фінансів України			особливий центральний орган державного управління, взаємодіє з Урядом, сприяючи реалізації його фінансової політики та додержанню стійких темтів економічного зростання
Міністерство економіки України			складання, виконання місцевого бюджету, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів міського бюджетів
Державна казначейська служба України			фінансове забезпечення виконання державних функцій на основі виваженої бюджетної політики
Державна аудиторська служба України			центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну бюджетну політику у сфері управління державним боргом та гарантованим державою боргом
Державна податкова служба України			підписує закон про державний бюджет та офіційно оприлюднює або повертає закон зі своїми сформульованими пропозиціями до Верховної Ради України для повторного розгляду

Державна митна служба України			реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів та внесення на розгляд Міністра фінансів пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у зазначених сферах
Державна служба фінансового моніторингу України			центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
Агентство з управління державним боргом України			здійснюють галузеве управління бюджетними коштами
Фонд державного майна України			реалізує інвестиційну політику, розробляє пропозиції щодо обсягів державних капітальних вкладень для врахування їх під час розроблення проекту Державного бюджету України на відповідний рік, здійснює

			контроль за ефективним використанням державних капітальних вкладень
Національний банк України			державний орган, який здійснює державну політику у сфері приватизації державного майна і є орендодавцем майнових комплексів, що перебувають у загальнодержавній власності
Департамент фінансів Чернівецької ОДА			реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
Чернівецька міська рад			державного фінансового контролю, спрямованого на оцінку ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів

Фінансовий відділ Чернівецької міської ради			реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань державної митної справи
Головні розпорядники бюджетних коштів			розглядає проект та приймає Закон про Державний бюджет України

Завдання 2. Поєднайте орган державного управління та функцію, яку він виконує у бюджетному процесі.

Орган управління	Діяльність
Верховна Рада України	аналізує виконання Державного бюджету України та готує відповідні висновки
Президент України	здійснює безспірне списання коштів державного та місцевих бюджетів або боржників на підставі рішення суду
Кабінет Міністрів України	забезпечує проведення експертизи та відбору інвестиційних проектів, що потребують державної підтримки
Рахункова палата України	забезпечує митну безпеку та захист митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності
Міністерство фінансів України	отримує бюджетні призначення шляхом їхнього затвердження у законі про Державний бюджет України (рішенні про місцевий бюджет)
Міністерство економіки України	здійснює адміністрування податків, зборів, платежів
Державна казначейська служба України	зберігає бюджетні кошти на спеціальному рахунку, відкритому центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів

Державна аудиторська служба України	ухвалює Бюджетну декларацію на наступний бюджетний період
Державна податкова служба України	приймає рішення про використання коштів резервного фонду державного бюджету
Агентство з управління державним боргом України	у разі незгоди із Законом України про Державний бюджет, прийнятим Верховною Радою України, накладає вето
Державна митна служба України	готує пропозиції щодо фінансового забезпечення заходів соціально-економічного розвитку в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці
Національний банк України	здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу як щодо державного бюджету, так і місцевих бюджетів
Фонд державного майна України	здійснює правочини з державним боргом, включаючи обмін, випуск, купівлю, викуп та продаж державних боргових зобов'язань, за умови дотримання граничного обсягу державного боргу на кінець бюджетного періоду
Місцевий фінансовий орган	здійснює контроль за достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах під час складання планових бюджетних показників та відповідністю взятих розпорядниками бюджетних коштів бюджетних зобов'язань відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми
Головні розпорядники бюджетних коштів	проводить моніторинг сплати дивідендів до Державного бюджету України господарськими товариствами, що належать до сфери його управління

Завдання 3. Скласифікуйте розпорядників бюджетних коштів згідно з рівнями, поданими в Бюджетному кодексі України. Результати подайте у вигляді таблиці.

Головні розпорядники	Розпорядники 2-го ступеня	Розпорядники 3-го ступеня

Керівники міністерств, Верховний Суд України, начальник департаменту нормативно-методологічного забезпечення Управління Західного офісу Держаудитслужби в Чернівецькій області, Голова Головного управління Державної казначейської служби України у Чернівецькій області, міністр аграрної політики, науково-дослідний інститут, ДПІ у місті Чернівці, управління освіти Чернівецької міської ради, ДЗВО «Державний агроекологічний університет», начальник Головного управління агропромислового розвитку Вінницької області, голова райдержадміністрації, Академія мистецтв України, загальноосвітня школа м. Чернівці.

Література

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. №361-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#top>.
2. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. №586-XIV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
5. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
6. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 20 серпня 2014 р. №375. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>.
7. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 15.04.2015 №215. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>
8. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 6 березня 2019 р. № 227. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15>.
9. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 29 липня 2015 р. № 537. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>.

10. Про утворення Державної аудиторської служби України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 28.10.2015 р. № 868. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-%D0%BF>.

11. Мельник М. П. Економічні механізми у діяльності державного казначейства : монографія / М. П. Мельник. КНТЕУ. Київ : Книга, 2007. 252 с.

12. Юрій С. І., Даневич О. С. Стоян В. І., Казначейська система : підручник. 2-ге вид., змін. і доп. Тернопіль : Карт-бланш, 2006. 818 с.

ТЕМА 4. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ

Мета: розглянути теоретичні та практичні засади бюджетного планування; основні методи бюджетного планування; порядок складання проекту Державного бюджету України; процедуру розгляду та затвердження основного фінансового плану держави; зміст закону про державний бюджет; відповідальність органів законодавчої та виконавчої влади за порушення бюджетного регламенту.

Ключові слова:

бюджетний процес	budget process
учасники бюджетного процесу	participants in the budget process
бюджетний регламент	budget regulations
бюджетний цикл	budget cycle
бюджетне планування	budget planning
методи бюджетного планування	methods of budget planning
рівні бюджетного планування	levels of budget planning
бюджетне прогнозування	budget forecasting
Бюджетний кодекс	Budget Code
кошторисне планування	budget planning
стадії бюджетного процесу	stages of the budget process
складання проектів бюджетів	drafting budgets
розгляд та прийняття закону про Державний бюджет України	consideration and adoption of the law on the State Budget of Ukraine
виконання бюджету	budget execution
підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету	preparation and consideration of the report on budget execution

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

бюджетне планування
 метод бюджетного планування
 бюджетна декларація
 бюджетний процес
 програмно-цільовий метод
 бюджетні програми
 бюджетний запит

бюджетний регламент
 доходи бюджету
 видатки бюджету
 кошторис
 кошторисне планування
 оперативно-мережі показники
 кошторисне фінансування
 бюджетне призначення
 бюджетне асигнування

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Економічні основи, зміст, принципи і завдання бюджетного планування.
2. Етапи, рівні та методи бюджетного планування.
3. Організація бюджетного планування.
4. Керівництво бюджетним плануванням.
5. Стратегічні й тактичні завдання процесу бюджетного планування.
6. Діяльність органів загального управління бюджетом та їх роль і місце в управлінні бюджетним процесом.
7. Етапи процесу формування бюджету.
8. Основні етапи розробки проекту бюджету.
9. Порядок складання проекту Державного бюджету України.
10. Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку держави на поточний рік.
11. Розгляд і затвердження Державного бюджету України.
12. Матеріали, що додаються до проекту закону про Державний бюджет України.
13. Бюджетний регламент, його зміст, завдання та засади побудови.
14. Порядок складання, розгляду і затвердження місцевих бюджетів.
15. Обмеження для видатків нового бюджетного періоду в разі несвоєчасного прийняття закону про державний бюджет.
16. Суть, причини виникнення та особливості бюджетних резервів.
17. Основні завдання планування доходів бюджету.
18. Планування надходження до бюджету від податку на додану вартість.
19. Методологія планування видатків бюджету.

20. Суть бюджетних призначень та бюджетних асигнувань.
21. Програмно-цільовий метод планування видатків у бюджетному процесі та особливості його застосування в Україні.
22. Елементи і переваги програмно-цільового методу бюджетного планування.
23. Етапи формування системи програмного планування бюджету.
24. Суть бюджетної програми та її роль у формуванні пропозицій до бюджету.
25. Бюджетні запити та їх роль у формуванні пропозицій до бюджету.
26. Призначення лімітної довідки про бюджетні асигнування.
27. Суть кошторисного планування.
28. Структура кошторисів бюджетних установ.
29. Оперативно-мережеві показники, що визначають обсяг бюджетних асигнувань.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Визначення основних показників бюджету за попередньо встановленими нормативами передбачає застосування:

- а) методу екстраполяції;
- б) балансового методу;
- в) аналітичного методу;
- г) усі відповіді неправильні.

2. У структурі бюджетного процесу виділяють:

- а) бюджетне планування, виконання бюджету, облік, звітність та контроль;
- б) розробку бюджетної резолюції, проекту бюджету та його виконання;
- в) розробку макропоказників розвитку, підготовку проекту бюджету та його виконання;
- г) усі відповіді правильні.

3. Аналітичний метод планування бюджетних показників передбачає:

- а) обчислення показників шляхом визначення впливу на них різних факторів та математичного моделювання;
- б) розрахунок показників на основі виявлених стійких тенденцій їх розвитку;
- в) деталізований розрахунок показників у розрізі окремих статей доходів і видатків по кожній установі;
- г) усі відповіді неправильні.

4. Програмно-цільовий метод планування видатків бюджетних показників передбачає:

- а) планування бюджету як сукупності бюджетних програм;
- б) розрахунок бюджетних показників у розрізі окремих статей доходів і видатків по кожній установі, виходячи з установлених цілей;
- в) розробку головної мети розпорядників коштів, цілей і завдань бюджетних програм та напрямків діяльності, показників витрат та результатів тощо;
- г) обчислення цільових показників шляхом визначення впливу на них різних факторів і математичного моделювання.

5. Забезпечення відповідності обсягів надходжень до бюджету та видатків з нього досягається застосуванням:

- а) методу екстраполяції;
- б) балансового методу;
- в) аналітичного методу
- г) нормативного методу.

6. Якість бюджетного планування визначається:

- а) чіткістю цілей, достовірністю інформації та методами планування;
- б) чіткістю цілей, достовірністю інформації та методами обробки інформації;
- в) чіткістю цілей, достовірністю інформації та методів діяльності бюджетних установ;
- г) чіткістю строків виконання планів.

7. Бюджетне прогнозування – це:

- а) обґрунтування показників бюджетів на перспективу;
- б) розробка концепції бюджетної політики та шляхів її реалізації;
- в) науково-аналітична стадія розробки бюджетів;
- г) усі відповіді правильні.

8. Укажіть правильні твердження:

- а) підвищити ефективність видатків бюджету за рахунок вдосконалення лише управлінської технології, не торкаючи бюджетний процес, неможливо;
- б) ефективне запровадження ПЦМ передбачає наявність системи фінансового контролю, звітності та аудиту. побудова систем моніторингу та оцінки виконання програм є не обов'язковим елементом бюджетування;
- в) не рекомендується впроваджувати методологію ПЦМ на окремих пілотних міністерствах та відомствах, адаптуючи нові технології до існуючої бюджетної практики;

д) втілення ПЦМ – це поступовий процес, в якому елементи методу бюджетування спочатку вводяться, перевіряються, і з розвитком процесу модифікуються;

е) А+Б+В+Д;

є) А+Б;

ж) Б+В;

з) А+ Д.

9. Місцеві бюджети розробляються:

а) відповідними місцевими Радами;

б) відповідними державними адміністраціями;

в) відповідними Департаментами фінансів держадміністрацій;

г) іншими органами влади.

10. Якщо проект державного бюджету не затверджений до 31 грудня, то в наступному році видатки здійснюються:

а) на цілі, які визначені законом про Державний бюджет України на попередній рік і одночасно передбачені у проекті відповідного закону на наступний рік;

б) на цілі, які визначені у проекті закону про Державний бюджет України на наступний бюджетний період;

в) щомісячні видатки не можуть перевищувати 1/12 обсягу видатків, визначених законом про Державний бюджет України на попередній бюджетний період;

г) видатки не здійснюються до моменту затвердження закону.

11. Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України розробляються у термін:

а) до 1 червня;

б) до 15 березня;

в) до 1 березня;

г) до 15 травня.

12. Головний розпорядник бюджетних коштів подає за підвідомчими установами:

а) додатковий бюджетний запит;

б) загальний бюджетний запит;

в) індивідуальний бюджетний запит;

г) заявку на виділення бюджетних коштів.

13. Документ з пропозиціями та обґрунтуваннями обсягу бюджетних коштів, необхідних розпоряднику на наступний бюджетний період:

- а) бюджетна пропозиція;
- б) бюджетний прогноз;
- в) кошторис;
- г) бюджетний запит.

14. Недотримання вимог бюджетного законодавства – це:

- а) адміністративне правопорушення;
- б) бюджетне правопорушення;
- в) фінансове правопорушення;
- г) цивільне правопорушення.

15. Бюджетна декларація визначає:

- а) документація, яка необхідна для функціонування бюджетного процесу;
- б) основні напрями бюджетної політики держави на наступний бюджетний рік;
- в) порядок і терміни складання, розгляду і затвердження бюджетів та організацію їх виконання;
- г) основні показники Державного бюджету України.

16. Форма кошторису затверджується:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Державною казначейською службою України;
- г) вищестоящим розпорядником коштів.

17. Відповідальність за достовірність даних кошторисів несе:

- а) головний розпорядник коштів;
- б) начальник органу ДКСУ;
- в) головний бухгалтер бюджетної установи;
- г) начальник фінансового управління.

18. Хто затверджує кошториси розпорядникам коштів 2 і 3 ступенів?

- а) органи Державної казначейської служби України;
- б) фінансові управління;
- в) розпорядники коштів вищого рівня;
- г) усі відповіді неправильні.

19. Розпорядники бюджетних коштів беруть бюджетні зобов'язання та проводять видатки тільки в межах бюджетних асигнувань, встановлених:

- а) відповідним бюджетом;

- б) розписом бюджету;
- в) кошторисом;
- г) жодна з відповідей неправильна.

20. Повноваження на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів з конкретною метою у процесі виконання бюджету, надане розпоряднику бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення, - це:

- а) бюджетне фінансування;
- б) бюджетне субсидіювання;
- в) бюджетне асигнування;
- г) усі відповіді неправильні.

21. Документ з відповідними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступний бюджетний період, підготовлений розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції – це:

- а) бюджетна програма;
- б) бюджетний запит;
- в) рішення про місцевий бюджет;
- г) повноваження на майбутні бюджетні зобов'язання.

22. Бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень відповідно до Бюджетного кодексу України, – це:

- а) головні і нижчестоящі розпорядники бюджетних коштів;
- б) головні розпорядники бюджетних коштів;
- в) розпорядники бюджетних коштів;
- г) усі відповіді неправильні.

23. Закони України, які впливають на формування доходної та видаткової частини бюджетів, повинні бути офіційно оприлюднені до:

- а) 10 серпня року, що передує плановому;
- б) 15 серпня року, що передує плановому;
- в) 25 вересня року, що передує плановому;
- г) усі відповіді неправильні.

24. Проект закону про Державний бюджет України розробляє:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Міністерство економіки України;

г) комітет Верховної Ради України з питань бюджету.

25. Закон про Державний бюджет України приймається Верховною Радою України до:

- а) 1 грудня;
- б) 15 грудня;
- в) 1 січня;
- г) усі відповіді неправильні.

26. У разі відхилення проекту про Державний бюджет України КМУ зобов'язаний подати проект Закону України про Державний бюджет України на повторне представлення з обґрунтуванням внесених змін, пов'язаних з відповідним рішенням Верховної Ради України у:

- а) п'ятиденний термін з дня набрання чинності рішенням про відхилення проекту Закону Верховної Ради України;
- б) тижневий термін з дня набрання чинності рішенням про відхилення проекту Закону Верховної Ради України;
- в) двотижневий термін з дня набрання чинності рішенням про відхилення проекту Закону Верховної Ради України;
- г) усі відповіді неправильні.

27. КМУ приймає постанову щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет України та подає його разом з відповідними матеріалами Верховній Раді України не пізніше:

- а) 15 серпня;
- б) 15 вересня;
- в) 15 жовтня;
- г) жодна з відповідей неправильна.

28. Міністр фінансів України повторно представляє проект закону про Державний бюджет України не пізніше:

- а) трьох днів після його подання Верховній Раді України;
- б) п'яти днів після його подання Верховній Раді України;
- в) семи днів після його подання Верховній Раді України;
- г) усі відповіді неправильні.

29. Розподіл бюджетних призначень за бюджетними програмами – це є:

- а) програмна класифікація;
- б) функціональна класифікація;
- в) економічна класифікація;
- г) відомча класифікація.

30. Офіційні висновки Рахункової палати та МФУ щодо перевиконання доходної частини Державного бюджету України подаються Комітету ВРУ з питань бюджету до:

- а) 15 вересня поточного року;
- б) 1 жовтня поточного року;
- в) 15 жовтня поточного року;
- г) 1 листопада поточного року.

31. У другому читанні повинні бути прийняті в обов'язковому порядку і не підлягають черговому розгляду у третьому читанні:

- а) загальний обсяг дефіциту (профіциту);
- б) доходів і видатків державного бюджету на наступний бюджетний період;
- в) обсяг міжбюджетних трансфертів;
- г) усі відповіді правильні.

32. Загальний фонд бюджету охоплює:

- а) кредитування загального фонду бюджету;
- б) всі доходи бюджету, крім тих, що призначені для зарахування до спеціального фонду та всі видатки бюджету за рахунок надходження до загального фонду бюджету;
- в) фінансування загального фонду бюджету;
- г) усі відповіді правильні.

33. Рахунки, які відкриваються розпорядникам бюджетних коштів за відповідними кодами бюджетної класифікації для обліку операцій з виконання загального фонду кошторису – це:

- а) бюджетні рахунки;
- б) небюджетні рахунки;
- в) реєстраційні рахунки;
- г) спеціальні реєстраційні рахунки.

34. Призначення бюджетного планування полягає у...

- а) фінансуванні пріоритетів бюджетної політики держави;
- б) визначенні реальних джерел доходів бюджету;
- в) забезпеченні збалансування фінансових ресурсів держави;
- г) усьому переліченому.

35. Перший етап бюджетного планування (січень-березень) передбачає...

- а) розроблення сценаріїв бюджетної політики;
- б) визначення попередніх показників бюджету;

- в) формування напрямів бюджетної політики на наступний рік;
- г) усе перелічене.

36. Другий етап бюджетного планування (квітень-серпень) передбачає...

- а) збалансування потреб розпорядників бюджетних коштів з можливостями їхнього фінансування з бюджету;
- б) оформлення бюджетних запитів головних розпорядників бюджетних коштів;
- в) розроблення попередніх показників видатків бюджету;
- г) усе перелічене.

37. Третій етап бюджетного планування (серпень-вересень) охоплює...

- а) остаточне узгодження та збалансування бюджетних показників;
- б) розроблення попередніх показників доходів бюджету;
- в) формування напрямів бюджетної політики на наступний бюджетний рік;
- г) усе перелічене.

38. Кабінет Міністрів України подає проект Закону про Державний бюджет України до Верховної Ради України не пізніше:

- а) 1 вересня року, що передує плановому;
- б) 15 серпня року, що передує плановому;
- в) 1 серпня року, що передує плановому;
- г) 15 вересня року, що передує плановому.

39. Верховна Рада України приймає Закон про Державний бюджет України не пізніше:

- а) 1 грудня року, що передує плановому;
- б) 15 листопада року, що передує плановому;
- в) 1 листопада року, що передує плановому;
- г) 31 грудня року, що передує плановому.

40. Проекти рішень про відповідні місцеві бюджети готують:

- а) Рада Міністрів АРК, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи місцевих рад;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) розпорядники бюджетних коштів.

41. Бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні, міські, селищні, сільські бюджети на наступний рік затверджують:

- а) наказом Міністерства фінансів України;

- б) постановою Кабінету Міністрів України;
- в) постановою Верховної Ради України;
- г) постановою Верховної Ради АРК, рішеннями відповідної обласної, районної, міської, селищної і сільської рад.

42. Програмно-цільовий метод бюджетного планування передбачає:

- а) ефективне використання бюджетних коштів;
- б) визначення можливостей фінансування з бюджету;
- в) стратегічне прогнозування та середньотермінове планування показників;
- г) усе перелічене.

43. Кошториси бюджетних установ бувають:

- а) постійні, змінні;
- б) індивідуальні, загальні;
- в) стратегічні, тактичні;
- г) матеріальні, фінансові.

Завдання 4. Запишіть у хронологічному порядку документи та інформацію, необхідну для складання, розгляду і затвердження бюджету, починаючи від початку бюджетного процесу.

1. Аналіз виконання бюджету за попередній бюджетний період та очікуване виконання бюджету поточного року.
2. Бюджетна декларація на наступний бюджетний період.
3. Бюджетні висновки.
4. Бюджетні запити.
5. Визначення пріоритетних програм для кожного головного розпорядника бюджетних коштів та обсяг відповідних видатків, на які повинні спрямовуватися кошти державного бюджету.
6. Граничні обсяги видатків для кожного головного розпорядника бюджетних коштів на наступний рік.
7. Загальний обсяг дефіциту (профіциту), доходів і видатків Державного бюджету України на наступний бюджетний період, обсяг міжбюджетних трансфертів на бюджетний період та відповідні положення, необхідні для формування місцевих бюджетів.
8. Інструктивні листи щодо особливостей складання розрахунків до проектів місцевих бюджетів на наступний бюджетний період.
9. Інструкція щодо підготовки бюджетних запитів.

10. Основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку держави.

11. Положення та показники міжбюджетних відносин.

12. Попередній прогноз основних макропоказників економічного і соціального розвитку держави.

13. Попередня оцінка доходів проекту зведеного і державного бюджетів, а також попередні показники видатків проекту зведеного і державного бюджетів на наступний рік.

14. Постанова щодо схвалення проекту Закону про Державний бюджет України.

15. Прогностичні показники адміністративно-територіальних одиниць щодо економічного і соціального розвитку.

16. Проект Закону України про Державний бюджет України на наступний бюджетний період.

17. Проект місцевого бюджету.

18. Проект рішення про місцевий бюджет.

19. Пропозиції щодо показників проектів відповідних бюджетів.

20. Процедура другого читання проекту Закону.

21. Процедура першого читання проекту Закону.

22. Процедура третього читання проекту Закону.

23. Розрахунки для обґрунтування розмірів дотацій і субвенцій та інших показників на бюджетний період.

24. Розрахунки прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів, методика їх визначення та інші бюджетні показники, необхідні для складання проектів місцевих бюджетів України; пропозиції щодо форми проекту рішення про місцевий бюджет.

Завдання 6. Запишіть діяльність органів управління бюджетним процесом, яка має відбутись у відповідний термін чи дату під час бюджетного процесу.

Таблиця 1

Термін	Діяльність органу управління бюджетним процесом
січень	
лютий-квітень	
квітень—травень	

березень	
не пізніше 1 червня	
червень	
до 15 березня	
липень	
до 1 вересня	
до 15 вересня	
вересень	
не пізніше 20 жовтня (25 жовтня)	
не пізніше 20 листопада	
не пізніше 1 жовтня (6 жовтня)	
не пізніше 25 листопада	
до 1 грудня	
серпень	
тижневий термін після ухвалення закону про Державний бюджет України у другому читанні	
двотижневий термін після офіційного опублікування Закону України про Державний бюджет України	
двотижневий термін після затвердження місцевого бюджетів України	

Практичне заняття 3

Тема заняття: Бюджетне планування

Мета заняття: Поглибити та систематизувати знання здобувачів з організаційних засад і методів бюджетного планування, навчити узагальнювати матеріал, творчо оперувати набутими знаннями та розвивати логічне мислення.

Хід виконання та зміст практичної роботи

Завдання 1. Установити взаємозв'язки основних етапів бюджетного планування щодо формування державного бюджету з органами державної влади, що відповідають за їх виконання та термінів їх виконання. Визначити чіткі дати відповідно до чинного бюджетного законодавства (табл. 1).

Таблиця 1. План заходів з підготовки закону про державний бюджет

Основні етапи	Хто здійснює	Термін
Схвалення Бюджетної декларації	Кабінет Міністрів України	Не пізніше 1 червня
Подання до Верховної Ради України проекту Бюджетної декларації на наступний бюджетний період	Кабінет Міністрів України	у триденний строк після схвалення КМУ
Подання до Верховної Ради України проекту закону України про державний бюджет на наступний рік з необхідними матеріалами.	Кабінет Міністрів України	15 вересня
Подання до Верховної Ради України річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України.	Кабінет Міністрів України	Не пізніше 1 червня
Складання проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік	Міністерство фінансів України	До 15 вересня
Представлення проекту закону про державний бюджет на пленарному засіданні Верховної Ради України.	Міністр фінансів України	Через п'ять днів після подання до ВРУ
Доповідь про відповідність поданого проекту закону про державний бюджет рішенню Верховної Ради України про Бюджетну декларацію на наступний бюджетний період	голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету	Під час представлення проекту бюджету у ВРУ
Підготовка Бюджетних висновків до звіту про виконання Закону України про Державний бюджет України за минулий рік	Рахункова палата України	Протягом двох тижнів з дня

та використання коштів державного бюджету.		офіційного подання річного звіту
Оприлюднення проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік в газеті «Урядовий кур'єр»	Верховна Рада України	Не пізніше ніж через сім днів після його подання Верховній Раді України
Підготовка проекту закону про Державний бюджет України до розгляду Верховною Радою України у першому читанні	Комітети Верховної Ради України	Вересень – початок жовтня поточного року
Підготовка Бюджетних висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України	Комітет Верховної Ради України з питань бюджету	Жовтень поточного року
Підписання закону про Державний бюджет України	Президент України	Грудень поточного року
Аналіз бюджетних запитів та пропозицій щодо обсягу видатків та оцінка їх відповідності Бюджетній декларації	Міністерство фінансів України	Липень – серпень поточного року
Доведення Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям та виконавчим органам відповідних рад особливості формування місцевих бюджетів відповідно до ухваленої Бюджетної декларації.	Міністерство фінансів України	Серпень
Подання доопрацьованого проекту закону відповідно до Бюджетних висновків і порівняльну таблицю щодо їх врахування з вмотивованими поясненнями щодо	Кабінет Міністрів України	Вересень – початок жовтня

неврахованих пропозицій Комітету Верховної Ради України з питань бюджету		
Прийняття Закону про Державний бюджет України	Верховна Рада України	До 1 .12
Підготовка та розроблення Бюджетної декларації на наступний рік.	Кабінет Міністрів України разом з міністерствами та відомствами	До 1 червня
Підготовка прогнозу основних макропоказників економічного і соціального розвитку на наступний рік	Міністерство економіки України	До 15 квітня
Складання звітності про стан виконання бюджету	Державна казначейська служба України, Міністерство фінансів України, учасники бюджетного процесу	Протягом року

Завдання 2. Установіть взаємозв'язки основних етапів бюджетного планування місцевого бюджету з органами місцевої влади, які відповідають за їх виконання, та термінів їх виконання відповідно до чинного бюджетного законодавства (табл. 2).

Таблиця 2. План заходів з підготовки рішення про місцевий бюджет

Заходи	Відповідальні	Термін виконання
Аналіз бюджетних запитів	Місцевий фінансовий орган, бюджетний відділ	Визначається фінансовими органами
Підготовка інформації про соціально-економічний стан відповідної адміністративно-територіальної одиниці та	Начальник управління економіки	До 1 листопада

прогноз її розвитку на наступний бюджетний період, які покладено в основу проекту місцевого бюджету		
Аналіз доцільності надання пільг місцевими радами та визначення втрат у результаті їх надання	Начальник відділу доходів	Вересень-жовтень
Доведення лімітів головним розпорядникам бюджетних коштів	Місцевий фінансовий орган	Січень
Включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету	Керівник фінансового органу	Грудень
Проведення громадських слухань «Бюджет – 2023р.»	Міський голова, Начальник фінансового управління	Листопад - грудень
Доведення інструкцій з підготовки бюджетних запитів та граничних обсягів видатків	Заступник начальника або начальник бюджетного відділу	Визначенні фінансовим управлінням
Отримання індивідуальних бюджетних запитів	Головні розпорядники бюджетних коштів	Серпень
Перелік неузгоджених питань щодо обсягів видатків місцевого бюджету	Комісія з питань бюджету	Грудень
Підготовка інформації про хід виконання відповідного бюджету у поточному бюджетному періоді	Начальник бюджетного відділу	Протягом року
Підготовка пояснювальної записки до проекту рішення відповідної ради про місцевий бюджет	Начальник бюджетного відділу	Жовтень-грудень
Складання проекту місцевого бюджету	Місцевий фінансовий орган	З вересня до 1 грудня року, що передує плановому
Подання проекту рішення на розгляд місцевої ради	Місцевий фінансовий орган	Після 1 грудня

Показники видатків, необхідних на наступні бюджетні періоди для завершення проектів, що враховані в бюджеті й реалізація яких передбачена протягом більше ніж одного бюджетного періоду	Місцевий фінансовий орган	Вересень
Розгляд та перевірка прогнозних обсягів міжбюджетних трансфертів доведених Міністерством фінансів України	Місцевий фінансовий орган	Протягом п'яти днів з моменту отримання
Розгляд та схвалення рішення про місцевий бюджет місцевою радою	Орган місцевого самоврядування	До 25 грудня року, що передує плановому
Розгляд проекту місцевого бюджету у депутатських комісіях місцевої ради	Орган місцевого самоврядування	Грудень
Узгодження пропозицій депутатів проекту місцевого бюджету	Бюджетна комісія місцевої ради	Грудень
Прийняття рішення про місцевий бюджет	Місцева рада	До 25.12

Завдання 3. Проведіть оцінку ефективності бюджетних програм на основі поданих даних.

Бюджетна програма	Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл					
Завдання	Підготовка спортивного резерву та підвищення рівня фізичної підготовленості дітей дитячо-юнацькими спортивними школами					
Відповідальний виконавець	Відділ молоді та спорту Чернівецької міської ради					
Виконання результативних показників бюджетної програми						
Показники ефективності	Попередній період (2021 рік)			Звітний період (2022 рік)		
	План	Виконано	Виконання плану	План	Виконано	Виконання плану
Середні витрати на навчально-тренувальну роботу у комунальних дитячо-юнацьких	9649,61	8658,37	1,1144	7972	11024,33	0,7231

спортивних школах, видатки на утримання яких здійснюються з бюджету, у розрахунку на одного учня, грн						
Середні витрати на забезпечення участі одного учня комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, видатки на утримання яких здійснюються з бюджету, у регіональних спортивних змаганнях, грн	9649,61	8658,37	1,1144	7972	11024,33	0,7231
Середня вартість одиниці придбаного малоцінного спортивного обладнання та інвентарю для комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, видатки на утримання яких здійснюються з бюджету, грн	1500	593,06	2,5293	1500	501,3	2,9922
Показники якості	План	Виконано	Виконання плану	План	Виконано	Виконання плану
Кількість учнів комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл, видатки на утримання яких здійснюються з бюджету, які здобули призові місця в регіональних спортивних змаганнях, осіб	6	6	1	8	14	1,7500
Динаміка кількості учнів дитячо-юнацьких	102,00	107,00	1,0490	119,00	77,23	0,6490

спортивних шкіл фізкультурно- спортивних товариств, яким надається фінансова підтримка з бюджету, у розрізі їх видів порівняно з минулим роком, %						
--	--	--	--	--	--	--

Розрахуйте:

1. Середній індекс виконання показників ефективності звітного періоду:

$$I_{\text{еф}} = (0,7231 + 0,7231 + 2,9922) / 3 \cdot 100 = 147,9467$$

2. Середній індекс виконання показників ефективності попереднього періоду:

$$I_{\text{еф}} = (1,1144 + 1,1144 + 2,5293) / 3 \cdot 100 = 158,6033$$

3. Середній індекс виконання показників якості звітного періоду:

$$I_{\text{як}} = (1,7500 + 0,6490) / 2 \cdot 100 = 119,9496$$

4. Порівняння результативності бюджетної програми із показниками попередніх періодів:

$$I_i = 147,9467 / 158,6033 = 0,9328$$

Розрахунок кількості набраних балів за параметрами порівняння результативності бюджетних програм із показниками попередніх періодів. Оскільки $I_i = 0,9328$, що відповідає критерію оцінки $0,85 \leq I_i < 1$, то за цим параметром для даної програми нараховується 15 балів.

Визначення ступеня ефективності завдання 1:

$$E = 147,9467 + 119,9496 + 15 = 282,8963$$

При порівнянні отриманого результату зі шкалою оцінки ефективності завдання 1 бюджетної програми можемо зробити висновок, що дана програма має високу ефективність бюджетної програми.

Окресліть чинники, які на це вплинули.

Завдання 4. Здійсніть оцінку ефективності бюджетних програм на основі наведених даних.

Бюджетна програма	Проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських видів спорту
Завдання	Проведення навчально-тренувальних зборів з олімпійських видів спорту з підготовки до регіональних змагань
Відповідальний виконавець	Відділ молоді та спорту Чернівецької міської ради

Виконання результативних показників бюджетної програми						
Показники ефективності	Попередній період (2021 рік)			Звітний період (2022 рік)		
	План	Виконано	Виконання плану	План	Виконано	Виконання плану
Середні витрати на один людино-день навчально-тренувальних зборів з олімпійських видів спорту з підготовки до регіональних змагань, грн	927,77	618,31	1,5005	1251,57	1237,38	1,0115
Показники якості	План	Виконано	Виконання плану	План	Виконано	Виконання плану
Динаміка кількості навчально-тренувальних зборів з олімпійських видів спорту з підготовки до регіональних змагань порівняно з минулим роком, грн	100	54	0,54	186	50	0,2688

Розрахуйте:

1. Середній індекс виконання показників ефективності звітного періоду:

$$I_{\text{еф}} = 1,0115 / 1 * 100 = 101,15$$

2. Середній індекс виконання показників ефективності попереднього періоду:

$$I_{\text{еф}} = 1,5005 / 1 * 100 = 150,05$$

3. Середній індекс виконання показників якості звітного періоду:

$$I_{\text{як}} = 0,2688 / 1 * 100 = 26,88$$

4. Порівняння результативності бюджетної програми із показниками попередніх періодів:

$$I_i = 101,15 / 150,05 = 0,6741$$

Розрахунок кількості набраних балів за параметрами порівняння результативності бюджетних програм із показниками попередніх періодів. Оскільки $I_i = 0,6741$, що відповідає критерію оцінки $0,85 \leq I_i$, то за цим параметром для даної програми нараховується 0 балів.

Визначення ступеня ефективності завдання 1:

$$E = 101,15 + 26,88 + 0 = 128,03$$

При порівнянні отриманого результату зі шкалою оцінки ефективності завдання 1 бюджетної програми можемо зробити висновок, що дана програма має низьку ефективність бюджетної програми.

Окреслити чинники, які на це вплинули. На ефективність даної вплинули фактори: зменшилась кількість НТЗ через воєнний стан, зменшилась кількість людино-днів, які на них припадають.

Завдання 5. Здійснить оцінку ефективності бюджетних програм на основі поданих даних.

Таблиця 1. Прогнозування податку з врахуванням змін в кон'юнктурі попиту (спрощений метод)

Показник		Одиниця	базовий рік	передпрогно	поточний рік	прогнозний
		виміру	А факт	зний рік	С план	риск
Кінцеві споживчі витрати домашніх господарств	1	млн грн	2438778	2918278	3079246	3736498
Номінальна ставка податку	2	%	$A3 / (A3 + 100) \cdot 100$	$B3 / (B3 + 100) \cdot 100$	$C3 / (C3 + 100) \cdot 100$	$D3 / (D3 + 100) \cdot 100$
			16.6667	16.6667	16.6667	16.6667
Нормативна ставка податку	3	%	20	20	20	20
Реальна ставка податку	4	%	$A7 / A1 \cdot 100$	$B7 / B1 \cdot 100$	$C2 \cdot C5$	$D2 \cdot D5$
			8,6431	8,3237	9,0350	8,1600
Коефіцієнт корекції номінальної ставки	5		$A4 / A2$	$B4 / B2$	$B5 \cdot C2$	$C5 \cdot D6$
			0,5186	0,4994	0,5421	0,4896
Коефіцієнт змін у структурі та зміни пільг	6	п.15 Метод ики	-	-	1,0856	0,9032
Податок із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) та із ввезених на територію України товарів	7	млн грн	$A8 + A9$	$B8 + B9$	$C1 \cdot C4 / 100$	$D1 \cdot D4 / 100$
			210787,1	242908,7	278209,9	304898,2
у т. ч.: податок із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	8	млн грн	факт	факт	$C7 - C9$	$D7 - D9$
			210790,8	240828,6	278534,5	359435,1
податок із ввезених на територію України товарів	9	млн грн	факт	факт	таблиця 3 C11	таблиця 3 D 11
			-3,7	2080,1	-324,6	-54536,9

Таблиця 2. Прогнозування надходжень податку з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням змін у кон'юнктурі валової доданої вартості

Види діяльності		Валова додана вартість, млн грн	Мобілізовані кошти податку, млн грн	Номінальна ставка податку, %	Реальна ставка податку, %	Коефіцієнт корекції номінальної ставки
		A	B	C	D	E
					B/A*100	D1/C1
Базовий рік t-2 факт	1	2310580,6	210787,1	16.6667	9,1227	0,5474
Передпрогнозний рік t-1 факт	2	2744295,8	242908,7	16.6667	8,8514	0,5311
Поточний рік t план	3	2883239,9	A3* D3	16.6667	C3*E3	п.65 Методики
			276263,4		9,5817	0,5749
Прогнозний рік t+1 прогноз	4	3010254,8	A4* D4	16.6667	C4*E4	п.65 Методики
			294905,6		9,7967	0,5878

Таблиця 3. Прогнозування надходжень податку з ввезених на територію України товарів

Показник		Одиниця виміру	базовий рік	передпрогнозний рік	поточний рік	прогнозний рік
			A	B	C	D
Імпорт товарів	1	млн дол	56055	60352	51921	69755
Обмінний курс гривні до долара США	2		23,7000	23,6862	28,2746	27,2077
Імпорт товарів	3	млн грн	A1 · A3	B1 · B3	C1 · C3	D1 · D3
			1328503,5	1429509,5	1468045,5	1897873,1
Нормативна ставка податку	4	%	20	20	20	20
Обсяг виданих податкових векселів	5	млн грн	87152,2	101236,1	92563,2	112589,3
Імпорт товарів, сплату податку з якого не відстрочено шляхом видачі податкового векселя	6	млн грн	A3 – A5 / A4 · 100	B3 – B5 / B4 · 100	C3 – C5 / C4 · 100	D3 – D5 / D4 · 100
			248270,3	265564,7	275096,5	357056,8
Імпорт товарів як база оподаткування (без векселів та пілг)	7		A11/A4 · 100	B11/B4 · 100	C6 · C8	D6 · D8
			-0,74	10400,5	-1623,1	-272684,3

Питома вага імпорту товарів, що підлягає оподаткуванню у загальному імпорті товарів (реальна ставка)	8		A7/A6	B7/B6	B8 · C10	C8 · D10
			-0,00003	0,0396	-0,0059	-0,7637
Обсяг пілґ	9	млн грн	16903,0	18723,0	21900,2	25689,1
Коефіцієнт зміни пілґ	10		-	B8/A8	1-C9/ (C6*0,2*B8)+ B9/(B6*0,2*B 8)	1 – D9 / (D6 · 0,2 · C8) + C9 / (C6 · 0,2 · C8)
			-		-0,1498	129,4373
Податок з ввезених на територію України товарів	11	млн грн	-3,7	2080,1	C7 · C4/100	D7 · D4/100
					-324,6	-54536,9

Таблиця 4. Прогнозування обсягів бюджетного відшкодування податку грошовими коштами

Показник		Одиниця виміру	базовий рік t - 2	передпрогно зний рік t - 1	поточний рік t	прогнозний рік t + 1
			A	B	C	D
Бюджетне відшкодування ПДВ	1	млн грн	-131659,4	-151901,2	-143108,6	-159701,1

Таблиця 5. Прогнозування надходжень податку до бюджету (спрощений метод), млн грн

Показник	Одиниця виміру	передпрогно зний рік	поточний рік			прогнозний рік
		звіт	план	оцінка	% від плану	прогноз
		A	B	C	D	E
Податок із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	1	Табл. 1 B7	План бюджет	(C2 + C3) / 2	(C1/B1 - 1) · 100	(E2 + E3) / 2
		242908,7	279652,3	277399,0	-0,8%	327170,4
за кон'юнктурою попиту (спрощений метод)	2	Табл. 1 B8	План бюджет	Табл. 1 C8		Табл. 1 D8
		240828,6	279652,3	278534,5	-0,4%	359435,1
за кон'юнктурою валової доданої вартості	3	Табл. 2 B2	План бюджет	Табл. 2 B3		Табл. 2 B4

		242908,7	279652,3	276263,4	-1,2%	294905,6
Податок із ввезених на територію України товарів	4	Табл. 3 B11	План бюджет	Табл. 3 C11		Табл. 3 D 11
		2080,1	125,8	-324,6	-358,0%	-54536,9
Бюджетне відшкодування ПДВ	5	151901,2	138790,1	143108,6	3,1%	159701,1
Надходження податку до бюджету	6	A1+A4-A5	B1+B4-B5	C1+C4-C5		E1+E4-E5
		93087,6	140988,0	133965,8	-4,9%	112932,4

Література

1. Бюджетний кодекс України : від 08 липня 2010 № 2456-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про Регламент Верховної Ради України (Глава 27) : Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
3. Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020 роки. URL : <https://minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%9E%D0%9D%D0%91%D0%9F%202018-2020.pdf>
4. Про підготовку Бюджетної декларації на 2023 - 2025 роки / Міністерство фінансів України, Лист від 21 січня 2022 р. № 04110-08-2/1972. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/MF22009>.
5. Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами / Кабінет Міністрів України, Розпорядження від 17 жовтня 2007 р. № 888-р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
6. Про затвердження Методики прогнозування надходжень податку на додану вартість / Міністерство фінансів України, Наказ від 31 серпня 2004 року № 545/315/502/637. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/REG9801?an=1>.
7. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007.
8. Бюджетний менеджмент : підручник / Федосов В, Опарін В, Сафонова Л та ін.; За заг. ред. В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2004. 864с.
9. Бюджетний менеджмент : практикум / Федосов В, Опарін В, Сафонова Л та ін.; За заг. ред. В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2005. 420с.
10. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів. Харків : Фактор, 2017. 128 с.
11. Солонтей О. Контроль за владою – практичні інструменти. Київ : Вид-во «Березовська», 2017. 88 с.

ТЕМА 5. ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Мета: розглянути теоретичні засади принципів організації виконання бюджету; складу органів влади, які забезпечують виконання дохідної частини бюджету; порядку складання Розпису доходів і видатків; структури бюджетної класифікації; систему справляння доходів бюджету; напрями використання грошових коштів бюджету; сутність системи касового виконання бюджету; порядок і методи фінансування бюджетних видатків.

Ключові слова:

бюджет	budget
виконання бюджету	budget execution
доходи бюджету	budget revenues
бюджетна класифікація доходів бюджету	budget classification of budget revenues
видатки бюджету	budget expenditures
бюджетна класифікація видатків бюджету	budget classification of budget expenditures
форми бюджетного фінансування	forms of budget financing
касове виконання бюджету	cash execution of the budget
розпорядники коштів	fund managers
кошторисне фінансування	estimated financing
державні трансферти	state transfers
державна субвенція	state subvention
державна допомога населенню	state aid to the population
капітальні трансферти	capital transfers

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

касове виконання бюджету
 виконання бюджету
 касове виконання бюджету
 розпис доходів і видатків
 взаємні розрахунки
 бюджетні трансферти
 виконання бюджету

виконання дохідної частини бюджету
виконання видаткової частини бюджету
бюджетна класифікація
одержувачі бюджетних коштів
бюджетне зобов'язання
платіж
бюджетні кошти
бюджетний розпис
бюджетне фінансування
розпорядники бюджетних коштів
бюджетне призначення
бюджетні обмеження
міжбюджетні потоки
міжбюджетні відносини

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Принципи виконання бюджету.
2. Суть розпису доходів і видатків.
3. Система справляння доходів бюджету.
4. Виконання дохідної частини бюджетів.
5. Виконання видаткової частини бюджетів.
6. Суть переходу на казначейську систему виконання бюджету.
7. Системи касового виконання бюджету.
8. Суть бюджетного фінансування.
9. Організація бюджетного фінансування.
10. Принципи фінансування витрат з бюджету.
11. Учасників бюджетного фінансування.
12. Права та обов'язки розпорядників бюджетних коштів.
13. Приклади розпорядників коштів щодо державного та місцевих бюджетів.
14. Методи і види фінансування.
15. Документальне забезпечення і порядок перерахування бюджетних коштів Державною казначейською службою України своїм територіальним управлінням і відділенням.
16. Документооборот, пов'язаний з оплатою рахунків.

17. Документооборот, пов'язаний з видачею готівки.
18. Бюджетні потоки (вхідні і вихідні, внутрішні та зовнішні).
19. Бюджетні дотації, субвенції, як їх визначають та перераховують.
20. Позички місцевим бюджетам.
21. Механізм організації міжбюджетних потоків.
22. Основна мета регулювання міжбюджетних потоків.
23. Причини, які ведуть до виникнення взаємних розрахунків між бюджетами, та порядок їх проведення.
24. Мета введення в Україні взаємозаліку коштів з фінансування у рахунок погашення недоїмки за належними до бюджету платежами.
25. Учасники і порядок проведення взаємозаліку.
26. Бюджетні трансферти та їх види
27. Базова дотація та її зв'язок з вилученням коштів з бюджету.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Органи ДКСУ здійснюють розрахунково-касове обслуговування розпорядників коштів:

- а) на підставі наказу Міністерства фінансів України;
- б) на підставі договору з клієнтом про розрахунково-касове обслуговування;
- в) на підставі наказу ДКСУ;
- г) усі відповіді правильні.

2. Платежі до бюджетів зараховуються на рахунки, які відкриті у:

- а) банківських установах;
- б) податкових органах;
- в) фінансових органах;
- г) органах ДКСУ.

3. Перелік головних розпорядників коштів місцевих бюджетів затверджується:

- а) наказами державних адміністрацій;
- б) рішеннями органів місцевого самоврядування;
- в) наказами місцевих фінорганів;
- г) наказами відповідних органів ДКСУ.

4. Бюджетні рахунки відкриваються на термін:

- а) до запитання;
- б) один рік;
- в) три роки;

г) п'ять років.

5. За якими видатками бюджетних установ асигнування не можуть бути зменшені протягом року?

- а) за статтями на видатки розвитку;
- б) за статтею оплата праці;
- в) за захищеними статтями;
- г) за усіма статтями.

6. Кошти бюджетним установам виділяються на підставі:

- а) затверджених кошторисів;
- б) наказів фінансових управлінь;
- в) рішень вищестоящих розпорядників;
- г) усі відповіді правильні.

7. Який документ є підставою для взяття бюджетних зобов'язань бюджетною установою?

- а) лімітна довідка;
- б) затверджений кошторис бюджетної установи;
- в) розпорядження фінансового управління;
- г) розпорядження органу ДКСУ.

8. Річний розпис місцевих бюджетів затверджує:

- а) Голова місцевої Ради;
- б) начальник органу ДКСУ;
- в) начальник фінансового управління;
- г) головний розпорядник бюджетних коштів.

9. Відповідальність за цільове використання бюджетних коштів бюджетною установою несе:

- а) фінансовий орган;
- б) орган ДКСУ;
- в) головний розпорядник коштів;
- г) розпорядник коштів.

10. Забезпечення надходження платежів і податків у бюджет і здійснення фінансування видатків це:

- а) бюджетне регулювання;
- б) виконання бюджету;
- в) бюджетне фінансування;
- г) виконання дохідної частини бюджету.

11. Органи ДКСУ мають право відмовити у погашенні бюджетного зобов'язання якщо:

а) бюджетні зобов'язання відповідають затвердженому кошторису доходів та видатків бюджетної установи та не відповідають обсягу доведених установі бюджетних асигнувань;

б) бюджетні зобов'язання не відповідають затвердженому кошторису доходів та видатків бюджетної установ;

в) бюджетні зобов'язання не відповідають обсягу доведених бюджетних асигнувань;

г) а+б

12. Укажіть правильні твердження:

а) в органах Державної казначейської служби України бюджетним установам відкриваються рахунки у встановленому законодавством порядку;

б) обслуговування Державною казначейською службою України установ, які функціонують за кордоном, здійснюється у порядку, затвердженому КМУ;

в) Державна казначейська служба України не здійснюється оплата послуг з оброблення електронних розрахункових документів та повідомлень у системі електронних переказів Національного банку України і з переказу коштів через валютні рахунки, відкриті в Національному банку України;

г) а+б+в.

13. Органи Державної казначейської служби України укладають договори з розпорядниками бюджетних коштів з метою:

а) контролю за виконанням державного бюджету за доходами та видатками;

б) виконання державного бюджету;

в) регулювання правовідносин;

г) регулювання доходів та видатків Державного бюджету України.

14. Що є підставою для виділення коштів бюджетним установам та одержувачам коштів з бюджету?

а) затверджені кошториси

б) затверджені плани використання бюджетних коштів

в) затверджені плани асигнувань загального фонду;

г) а+б+в.

15. Державна казначейська служба України як учасник бюджетного процесу:

а) несе відповідальність в установлені строки бюджетних запитів за якісну підготовку;

- б) бере участь у розробці проекту державного бюджету;
- в) управляє бюджетними асигнуваннями розпорядників бюджетних коштів і здійснює платежі на визначені цілі;
- г) здійснює організацію бюджетного процесу.

16. На кого з учасників бюджетного процесу покладені функції здійснення платежів на визначені цілі, управління бюджетними асигнуваннями розпорядників бюджетних коштів, виходячи з обсягу надходжень до Державного бюджету?

- а) на Міністерство фінансів;
- б) на Державну казначейську службу України;
- в) на Рахункову палату;
- г) на Кабінет міністрів України.

17. До бюджетних повноважень Державної казначейської служби належать:

- а) касове виконання бюджетів за доходами;
- б) касове виконання бюджетів за видатками;
- в) контроль за дотриманням бюджетного законодавства;
- г) усі відповіді правильні.

18. Органи Державної казначейської служби щодо касового виконання бюджетів за доходами наділені такими повноваженнями:

- а) організовують ведення обліку доходів бюджету відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів у розрізі кодів бюджетної класифікації доходів і типів операцій;
- б) здійснюють розподіл доходів між бюджетами; готують розрахункові документи і проводять повернення надмірно або помилково сплачених платежів до бюджету; здійснюють відшкодування ПДВ;
- в) складають щоденну, періодичну та річну звітність за доходами бюджету;
- г) всі відповіді правильні.

19. Які повноваження Казначейства з касового виконання бюджетів за видатками:

- а) відкриття особових і реєстраційних рахунків розпорядникам;
- б) здійснення оперативного прогнозування та касового виконання бюджетних коштів згідно з бюджетним розписом;
- в) здійснення попереднього контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;
- г) всі відповіді правильні.

20. Управління єдиним казначейським рахунком здійснює:

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Рахункова палата;
- в) Національний банк України;
- г) ДКС України.

21. Єдиний казначейський рахунок – це:

- а) рахунок, відкритий Національному банку України у Державній казначейській служби України для обліку коштів та здійснення розрахунків у Системі електронних платежів;
- б) рахунок, відкритий Державній казначейській служби України в Національному банку України для обліку коштів та здійснення розрахунків у Системі електронних платежів;
- в) рахунок, відкритий Державній казначейській служби України у Міністерстві фінансів України для обліку коштів та здійснення розрахунків у Системі електронних платежів;
- г) рахунок, відкритий головному розпоряднику бюджетних коштів для обліку коштів та здійснення розрахунків у Системі електронних платежів.

22. Для відкриття бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів, розподілу виділених асигнувань загального та спеціального фондів бюджетів підвідомчим установам (одержувачам бюджетних коштів) та використання бюджетних асигнувань з урахуванням прийнятих зобов'язань в органах Державної казначейської служби України відкриваються такі бюджетні рахунки:

- а) особові та реєстраційні рахунки;
- б) зведені особові;
- в) бухгалтерські;
- г) тимчасові, до 1 року.

23. Реєстраційні рахунки розпорядникам бюджетних коштів відкриваються у:

- а) фінвідділі;
- б) органах Державної казначейської служби України;
- в) Національному банку України;
- г) Державному спеціалізованому комерційному Ощадному банку України.

24. На який термін відкриваються реєстраційні рахунки?

- а) на півроку;
- б) на один бюджетний рік та щорічно поновлюються;

- в) на два бюджетних роки;
- г) на період дії бюджетної установи.

25. ДКСУ за погодженням з МФУ має право залучати на поворотній основі бюджетні кошти єдиного казначейського рахунку для:

- а) покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України;
- б) надання середньострокових позик місцевим бюджетам;
- в) надання кредитів комунальним підприємствам;
- г) погашення тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету.

26. Які функції не виконує Державна казначейська служба України при касовому обслуговуванні бюджетів за доходами?

- а) відкриття бюджетних рахунків;
- б) облік доходів бюджетів;
- в) установлення строків сплати податків;
- г) розподіл платежів між бюджетами.

27. Який з документів є підставою для зарахування платежів до бюджетів?

- а) розпорядження платника на перерахування коштів;
- б) платіжне доручення;
- в) копія договору;
- г) кошторис.

28. Хто встановлює порядок відкриття та закриття рахунків для зарахування надходжень до бюджетів?

- а) Міністерство фінансів України;
- б) Національний банк України;
- в) ДКС України;
- г) усі відповіді правильні.

29. Згідно з бюджетною класифікацією доходів, кошти, одержані від органів державного управління, сільськими, селищними та міськими бюджетами належать до:

- а) доходів від операцій з капіталом;
- б) офіційних трансфертів;
- в) податкових надходжень;
- г) неподаткових надходжень.

30. Який термін реєстрації зобов'язань з моменту їх виникнення?

- а) до десяти днів;
- б) до одного місяця;
- в) до трьох днів;
- г) до семи днів.

31. Хто затверджує розпис Державного бюджету України на бюджетний рік?

- а) Прем'єр-міністр України;
- б) Голова ДКСУ;
- в) Міністр фінансів України;
- г) Президент України.

32. Хто затверджує розпис місцевих бюджетів на бюджетний рік?

- а) голова місцевої ради
- б) начальник структурного підрозділу ДКСУ;
- в) начальник фінансового управління;
- г) Голова ДКСУ.

33. За якими статтями видатків не можуть бути зменшені асигнування бюджетним установам протягом бюджетного періоду?

- а) за статтями на видатки розвитку;
- б) за захищеними статтями;
- в) за усіма статтями бюджету;
- г) тільки за статтями на оплату праці працівників бюджетних установ.

34. Обсяги тимчасових касових розривів, пов'язані з виплатою пенсій Пенсійного фонду України, в обов'язковому порядку покриваються ДКС України:

- а) в повному розмірі межах поточного бюджетного періоду;
- б) у межах фактичного дефіциту коштів на виплати пенсій ПФУ на договірних умовах без нарахування відсотків за користування цими коштами за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку з обов'язковим їх поверненням до кінця поточного бюджетного періоду;
- в) ДКСУ не обслуговує видатки Пенсійного фонду України;
- г) у межах фактичного дефіциту коштів на забезпечення функціонування фонду на договірних умовах за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку без нарахування відсотків за користування цими коштами з обов'язковим їх поверненням до кінця бюджетного періоду.

35. Головними розпорядниками бюджетних коштів за бюджетними призначеннями, які передбачені законом про Державний бюджет України, можуть бути винятково органи, уповноважені забезпечувати діяльність:

а) Міністерства, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди та інші органи, визначені Конституцією України в особі їх керівників;

б) ВРУ, Президента України, Кабінет міністрів України в особі їх керівників;

в) НАНУ, Національна академія медичних наук України, Національна академія аграрних наук; інші установи, уповноважені законом або Кабінетом Міністрів України

г) усі відповіді правильні.

36. Стадіями виконання бюджету за видатками є:

а) отримання та використання товарів, робіт та послуг, повернення кредитів до бюджету;

б) установа бюджетних асигнувань; затвердження кошторисів, паспортів бюджетних програм, а також порядків використання бюджетних коштів;

в) взяття бюджетних зобов'язань здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;

г) усі відповіді правильні.

37. Повноваження ДКСУ з виконання бюджету за видатками:

а) перерахування бюджетних коштів їх розпорядникам, оплата витрат розпорядників коштів, облік та звітність по операціях касового виконання бюджету за видатками;

б) здійснення оперативного прогнозування та касового планування бюджетних коштів згідно з бюджетним розписом;

в) відкриття особових і реєстраційних рахунків розпорядникам коштів і їх закриття після закінчення бюджетного періоду; ведення зведених реєстрів розпорядників бюджетних коштів;

г) усі відповіді правильні.

38. Дані про територіальне розташування мережі бюджетних установ, підприємств та організацій України готують:

а) державні адміністрації;

б) головні розпорядники коштів;

в) органи ДКСУ;

г) податкові органи.

39. Виконання бюджету – це:

- а) забезпечення повного і своєчасного надходження доходів по кожному джерелу та безперебійне фінансування усіх передбачених бюджетом заходів;
- б) забезпечення повного і своєчасного надходження доходів по кожному джерелу;
- в) безперебійне фінансування усіх передбачених бюджетом заходів;
- г) мобілізація резервів, контроль за законністю, правильністю та цільовим використанням бюджетних коштів.

40. Загальне керівництво організацією й управлінням виконанням державного бюджету здійснює:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державна казначейська служба України;
- г) немає правильної відповіді.

41. Виконання дохідної частини Державного бюджету покладено на такі органи:

- а) Державну податкову службу України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України;
- б) Міністерство фінансів України, Державну казначейську службу України, Рахункову палату України;
- в) Міністерство фінансів України, Державну казначейську службу, Державну податкову службу України, банківські установи;
- г) Міністерство фінансів України, НБУ та установи банківської системи, Державну казначейську службу України.

42. Організація виконання дохідної частини бюджету покладена на:

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) немає правильної відповіді.

43. Організація складання розпису доходів і видатків не передбачає таких відповідальних:

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) Рахункова палата України.

44. Організація внесення змін до розпису доходів і видатків передбачає таких відповідальних:

- а) головні розпорядники бюджетних коштів;
- б) підрозділи Міністерства фінансів;
- в) Державна казначейська служба України;
- г) усі перелічені вище.

45. Відповідно до Бюджетного кодексу України, доходи бюджету – це:

- а) економічні відносини, що виникають у державі з підприємствами та громадянами в процесі формування централізованого бюджетного фонду;
- б) економічні відносини, що виникають в державі з підприємствами та громадянами з приводу перерозподілу національного доходу;
- в) податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством (плату за адміністративні послуги, власні включаючи трансферти, надходження бюджетних установ);
- г) доходи, які знеособлюються при зарахуванні їх до бюджету та використовуються для забезпечення фінансовими ресурсами загальних видатків.

46. До принципів формування доходів бюджету належать:

- а) фіскальна ефективність і соціальна справедливість;
- б) справедливість і неупередженість;
- в) принцип ефективності та результативності;
- г) субсидіарність, публічність та прозорість.

47. Склад і розміри відрахувань від загальнодержавних податків, які надходять у місцеві бюджети, визначаються:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Державною податковою службою України.

48. Розписи доходів і видатків міських бюджетів складають:

- а) фінансові управління обласних держадміністрацій;
- б) фінансові управління міських держадміністрацій;
- в) фінансові відділи селищної ради;
- г) фінансові відділи міської держадміністрації.

49. Суть касового виконання бюджету полягає у:

- а) розподілі обов'язків та відповідальності між органами ДКСУ та розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів в процесі виконання Державного бюджету України за видатками;

б) організації взаємовідносин між органами Державної казначейської служби та установами, підприємствами;

в) контролі за використанням бюджетних коштів протягом бюджетного періоду;

г) фінансуванні видатків бюджетних установ відповідно до затверджених кошторисів.

50. Державна казначейська служба України здійснює платежі за дорученням розпорядників бюджетних коштів у разі:

а) залишку невикористаних бюджетних асигнувань у розпорядника бюджетних коштів;

б) наявності бюджетного зобов'язання для відповідного платежу у відповідності напрямів витрачання бюджетних коштів бюджетному асигнуванню;

в) бухгалтерському обліку виконання держбюджету;

г) усі відповіді правильні.

51. При зміні юридичної адреси або інших реквізитів розпорядник коштів зобов'язаний:

а) у місячний термін у письмовій формі повідомити нові дані органу Державної казначейської служби України;

б) негайно в письмовій формі повідомити нові дані органу Державної казначейської служби України;

в) у тижневий термін у письмовій формі повідомити нові дані органу Державної казначейської служби України;

г) усі відповіді неправильні.

52. Бюджетні кошти, які знаходяться на розрахунковому рахунку розпорядників коштів, використовуються ними відповідно до:

а) Бюджетної класифікації;

б) затверджених норм;

в) затверджених асигнувань та лімітів видатків;

г) результатів виконання бюджетів.

53. Оборотний залишок бюджетних коштів устанавлюється від видатків загального фонду державного бюджету у розмірі не більше:

а) 1%;

б) 2%;

в) 5%;

г) 10%.

54. Реєстраційні рахунки розпорядникам бюджетних коштів відкриваються в:

- а) органах Державної казначейської служби України;
- б) Національному банку України;
- в) державному спеціалізованому комерційному Ощадному банку України;
- г) фінансовому відділі.

55. Реєстраційні рахунки відкриваються розпорядникам бюджетних коштів для обліку:

- а) видатків;
- б) доходів;
- в) трансфертів;
- г) усі відповіді правильні.

56. Кому відкривається реєстраційний рахунок?

- а) розпорядникам та одержувачам бюджетних коштів;
- б) Державній казначейській службі України;
- в) підприємствам, організаціям, установам, що займаються підприємницькою діяльністю;
- г) фізичним особам.

57. У разі виявлення правопорушень Державна казначейська служба України може вчинити такі дії до розпорядників бюджетних коштів, яким видані відповідні бюджетні асигнування:

- а) обмежити бюджетні асигнування;
- б) вилучити бюджетні кошти з рахунку до відповідного бюджету;
- в) призупинити операції з бюджетними коштами;
- г) блокувати витрати бюджетних коштів.

58. Для отримання готівки для виплати заробітної плати установа подає такі документи:

- а) заявку на видачу готівки та платіжне доручення на перерахування сум податку на доходи фізичних осіб і сум нарахувань Єдиного соціального внеску;
- б) відомість на виплату заробітної плати;
- в) довіреність на отримання готівки;
- г) усі відповіді правильні.

59. Забезпечення надходження платежів та податків у бюджет і фінансування видатків, визначених і затверджених у бюджеті, - це...

- а) бюджетне регулювання;
- б) виконання бюджету;

- в) бюджетне фінансування;
- г) виконання дохідної частини бюджету.

60. Відомо два методи бюджетного фінансування:

- а) балансовий і аналітичний;
- б) плановості і цільового використання коштів;
- в) надання кредитів і перерахування коштів з рахунка бюджету на бюджетні рахунки розпорядників коштів;
- г) прямих та непрямих розрахунків.

61. Яка процесуальна класифікація видатків передбачена в чинній бюджетній класифікації?

- а) відомча;
- б) економічна;
- в) функціональна;
- г) територіальна;
- д) залежно від рівня бюджетної системи;
- е) програмна.

62. У якому органі виписують грошовий чек на отримання готівки (у разі фінансування з Державного бюджету)?

- а) Міністерстві фінансів АРК;
- б) банківських установах;
- в) Міністерстві фінансів України;
- г) органах Державного казначейства.

63. На які складові поділяються доходи бюджету?

- а) офіційні трансфerti;
- б) поточні доходи;
- в) сукупні доходи;
- г) доходи від операцій з капіталом;
- д) цільові фонди.

64. На які складові поділяються загальні видатки бюджету?

- а) поточні;
- б) капітальні;
- в) нерозподілені;
- г) кредитування з вирахуванням погашення.

65. Примусове стягнення частини доходів місцевих бюджетів на користь Державного бюджету України з метою його поповнення і стимулювання місцевих бюджетів – це:

- а) бюджетна субвенція;
- б) бюджетна позичка;
- в) взаємні розрахунки;
- г) вилучення коштів.

66. При встановленні факту нецільового використання бюджетних коштів, отриманих у вигляді субвенцій, складають такі документи:

- а) вимога про повернення коштів;
- б) акт ревізії;
- в) платіжне доручення;
- г) довідка перевірки.

67. Покриття видатків одного бюджету коштами іншого для відновлення збалансування бюджетів, необхідність у якому виникає через перерозподілу між бюджетами доходів чи видатків після затвердження бюджету, – це:

- а) взаємні розрахунки;
- б) бюджетне субсидіювання;
- в) взаємозалік;
- г) вилучення коштів.

68. Короткострокова позичка, що її надають фінансово-кредитні установи, використовується з метою:

- а) подолання платіжної кризи та удосконалення управління бюджетними коштами;
- б) на покриття тимчасового касового розриву;
- в) для відновлення збалансування бюджетів;
- г) покриття місцевого боргу.

69. Грошова допомога, що надається з метою забезпечення ним реалізації конкретних цілей вищестоящим бюджетом нижчестоящому, але без необхідності вкладення коштів з боку отримувача, – це...

- а) бюджетна дотація;
- б) бюджетна субсидія;
- в) бюджетна позика;
- г) бюджетна субвенція.

70. Взаємовідносини між бюджетами здійснюються і затверджуються:

- а) у другому півріччі;
- б) у першому півріччі;
- в) протягом бюджетного року;

г) до кінця бюджетного року.

71. Фіксована в сумі грошова допомога, яка надається з метою забезпечення виконання ним своїх функцій без обмеження сфери використання на безповоротній основі вищестоящим бюджетом нижчестоящому та яка не вимагає вкладення коштів з боку отримувача, – це:

- а) бюджетна дотація;
- б) бюджетна субсидія;
- в) бюджетна позика;
- г) бюджетна субвенція.

Завдання 4. Пов'яжіть наведені нижче поняття з їх визначенням.

Поняття	Визначення
Повноваження на майбутні бюджетні зобов'язання	«Грошові ресурси, призначені для утримання бюджетних установ та проведення заходів, що передбачені в затвердженому бюджеті» [1]
Бюджетні кошти	«Повноваження, надане розпорядникові бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення на взяття ним бюджетного зобов'язання та здійснення платежів з конкретною метою у процесі виконання бюджету» [1]
Бюджетне зобов'язання	«Повноваження на взяття бюджетного зобов'язання здійснювати платежі в бюджетному періоді, що настає після закінчення поточного бюджетного періоду» [1]
Платіж	«Будь-яке здійснене відповідно до бюджетного асигнування розміщення замовлення, укладення договору, придбання товару, послуги чи здійснення інших аналогічних операцій протягом бюджетного періоду, згідно з якими необхідно провести платежі протягом цього ж періоду або у майбутньому» [1]
Виконання бюджету	«Надання у безповоротному порядку коштів на видатки, пов'язані зі здійсненням державних замовлень, виконанням державних програм, утриманням державних і комунальних установ та організацій. Являє собою процес виділення, зарахування, розподілу та перерахування коштів на рахунки розпорядників коштів

	у межах, визначених кошторисами і затверджених у бюджеті. Базується на двох основних принципах: плановості та цільовому характері використання» [1]
Бюджетне призначення	«Погашення зобов'язання, що виникло в поточному або попередніх бюджетних періодах» [1]
Бюджетне асигнування	«Фінансові обмеження на витрачання грошових коштів з бюджету, які виражаються у формі гранично допустимих видатків» [1]
Бюджетна класифікація	«Єдине систематизоване згрупування доходів, видатків (у тому числі кредитування за вирахуванням погашення) та фінансування бюджету за ознаками економічної сутності, функціональної діяльності, організаційного устрою та іншими, що забезпечує загальнодержавне й міжнародне зіставлення бюджетних даних» [1]
Бюджетна класифікація	«Забезпечення повного і своєчасного надходження всіх передбачених у затвердженому бюджеті доходів і спрямування цих коштів на фінансування видатків, включених до бюджету» [1]
Бюджетні обмеження	«Повноваження, надане головному розпорядникові бюджетних коштів Бюджетним кодексом, Законом України про Державний бюджет України або рішенням про місцевий бюджет, що має кількісні та часові обмеження і дозволяє надавати бюджетні асигнування» [1]

Завдання 5. Пов'яжіть наведені види касового виконання бюджету та розпорядників бюджетних коштів з їх визначенням.

Поняття	Визначення
Казначейська система касового виконання бюджету	«Розпорядники коштів залежно від рівня бюджету: Державний бюджет і Республіканський бюджет Автономної Республіки Крим – керівники підприємств та організацій, що підпорядковані безпосередньо розпорядникам коштів вищого рівня; місцеві бюджети – керівники організацій, підприємств та установ» [1]

Касове виконання бюджету	«Прийняття та зарахування доходів на рахунки бюджету, зберігання і перерахування коштів з цих рахунків на фінансування видатків бюджету» [1]
Розпорядник коштів бюджету нижчого рівня	«Підприємства і госпрозрахункові організації, громадські та інші організації, що не мають статусу бюджетної установи, які одержують кошти з бюджету як фінансову підтримку або уповноважені органами державної влади на виконання загальнодержавних програм, надання послуг безпосередньо через розпорядників» [1]
Змішана система касового виконання бюджету	«Розпорядник, який у своїй діяльності підпорядкований відповідному головному розпорядникові та (або) діяльність якого координується через нього» [1]
Розпорядники позабюджетних коштів	«Керівники бюджетних установ та організацій, яким надано право розпоряджатися бюджетними асигнуваннями спеціального фонду кошторису» [1]
Одержувачі бюджетних коштів	«Система зарахування коштів на рахунки бюджету та перерахування з них, що передбачає відкриття рахунків бюджету в установах банківської системи» [1]
Одержувачі бюджетних коштів	«Розпорядники коштів залежно від рівня бюджету: Державний бюджет України і Республіканський бюджет Автономної Республіки Крим — керівники середньої ланки в управлінні, котрі підпорядковані безпосередньо головним розпорядникам коштів і мають у своєму підпорядкуванні підприємства й організації; місцеві бюджети — при бюджетному фінансуванні з місцевих бюджетів цих розпорядників коштів не існує» [1]
Одержувачі бюджетних коштів	«Бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення видатків з бюджету. За обсягом наданих прав вони поділяються на головних розпорядників коштів бюджету та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня» [1]
Банківська система касового виконання бюджету	«Система зарахування коштів на рахунки бюджету та перерахування з них, що передбачає відкриття та ведення рахунків бюджету, мобілізацію коштів і

	фінансування видатків через спеціалізовану структуру – Державне казначейство» [1]
Розпорядники бюджетних коштів	«Бюджетні установи в особі їх керівників, які визначаються відповідно до частини першої статті 22 Бюджетного кодексу України та затверджуються законом про державний бюджет або рішенням про місцевий бюджет шляхом установлення їм бюджетних призначень» [1]
Головні розпорядники коштів або розпорядники коштів I ступеня	«Система зарахування коштів на рахунки бюджету та перерахування з них, що передбачає можливість відкриття та ведення рахунків бюджету, мобілізацію коштів та ін., як в установах банківської системи, так і в казначействі» [1]

Завдання 6. Пов'яжіть наведені нижче види розпису бюджету з їх визначенням.

Поняття	Визначення
Бюджетний розпис	«Основний оперативний план розподілу доходів за структурою бюджетної класифікації, термінами надходження і витрачання бюджетних коштів протягом року. Він поділяється на річний розпис доходів загального і спеціального фондів державного бюджету та помісячний розпис доходів загального фонду державного бюджету» [1]
Розпис доходів бюджету	«Документ, у якому встановлюється розподіл доходів і фінансування бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядникам бюджетних коштів за певними періодами року відповідно до бюджетної класифікації» [1]
Розпис бюджетних асигнувань (видатків бюджету)	«Поділяється на річний розпис фінансування загального і спеціального фондів державного бюджету та помісячний розпис фінансування загального фонду державного бюджету» [1]
Помісячний розпис асигнувань	«Розпис асигнувань загального і спеціального фондів державного бюджету на рік у розрізі головних розпорядників коштів за програмною та повною

Задача 2. На підставі даних, наведених у таблиці 2, розподіліть надходження від платників податків, зареєстрованих у місті Чернівці, між відповідними бюджетами.

Визначте пропорції розподілу та занесіть результати розрахунків до таблиці 2.

Таблиця 2

	Загальна сума податку, грн	Підлягає зарахуванню до:							
		державного бюджету		обласного бюджету		районного бюджету		міського бюджету	
		%	грн	%	грн	%	грн	%	грн
Податок на доходи фізичних осіб	2500,00								
Податок на додану вартість	50000,00								
Податок на прибуток приватного підприємства	17700,00								
Акцизний податок з роздрібної торгівлі алкогольними напоями	1750,00								
Екологічний податок	1420,00								
Державне мито за реєстрацію місця проживання	75,00								
Податок на прибуток комунальних підприємств	8000,00								
Акцизний податок із нафтопродуктів	75000,00								
Єдиний податок із юридичних осіб	78000,0								

Державне мито за видачу закордонних паспортів	152,80								
---	--------	--	--	--	--	--	--	--	--

Задача 3. На аналітичний рахунок, відкритий для міста Сторожинець за балансовим рахунком 3331 «Кошти, які підлягають розподілу між рівнями бюджетів» і кодом класифікації доходів 11010100, протягом операційного дня надійшов податок на доходи фізичних осіб у загальній сумі 185000 грн. За рішенням місцевого суду громадянину Іванову В.В. необхідно повернути 1300 гривень як надміру сплачені. Визначте, яка сума коштів підлягає розподілу між бюджетами?

Задача 4. Визначте обсяг тимчасового касового розриву місцевого бюджету, коли відомо, що обсяг видатків загального фонду місцевого бюджету – 3475740,23 грн, залишок бюджетних коштів на рахунках місцевого бюджету та розпорядників коштів такого бюджету становить 251453,21 грн, обсяг усіх очікуваних надходжень до загального фонду місцевого бюджету у період з дати подання заяви до дати отримання позики очікується у розмірі 54123,25 грн, обсяг реверсної дотації, перерахування якої припадає на період з дати подання заяви до дати отримання позики становить 112325,23 грн, залишок непогашених бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників коштів місцевого бюджету за видатками, що зареєстровані в органах Казначейства на дату подання заяви, – 437771,49 грн, а саме:

- 1) оплату праці – 145231,10 грн;
- 2) нарахування на оплату праці – 31950,84 грн;
- 3) придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів - 4250 грн;
- 4) забезпечення продуктами харчування – 15620,23 грн;
- 5) оплата послуг (крім комунальних) – 48950,23 грн;
- 6) оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 98650,23 грн;
- 7) оплата відряджень – 4500 грн;
- 8) обслуговування боргових зобов'язань – 14560,23 грн;
- 9) оплату видатків на капітальний ремонт – 74058,63 грн.

$$Kr = (Z + D) - Rd - V.$$

Задача 5. Керуючись статтями 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», 24 Бюджетного кодексу України, постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів

резервного фонду бюджету» від 29 березня 2002 р. № 415, сільська рада вирішила:

1. Затвердити Положення про резервний фонд місцевого бюджету.
2. Розмір резервного фонду встановити на рівні 3 відсотків від обсягу бюджету.
3. Забезпечити, щоб залишок невикористаних коштів резервного фонду станом на 31 грудня року, в якому їх виділено, підлягав поверненню до місцевого бюджету.
4. Контроль за використанням коштів резервного фонду покласти на голову сільської ради. Головним розпорядником резервного фонду призначити постійну депутатську комісію з питань бюджету.

Проаналізуйте рішення сільської ради та виявіть порушення чинного законодавства.

Задача 6. Управління ДКСУ у місті Чернівці звернулося до відділення державного ощадного банку з пропозицією щодо отримання бюджетної позички а 3 місяці під 28% річних для покриття тимчасового касового розриву місцевого бюджету і подало наступну інформацію:

1. Залишок бюджетних коштів на рахунках місцевого бюджету та розпорядників коштів такого бюджету становить 450231,23 грн.
2. Обсяг усіх очікуваних надходжень до загального фонду місцевого бюджету у період з дати подання заяви до дати отримання позики очікується у розмірі 380562,23 грн.
3. Обсяг реверсної дотації, перерахування якої припадає на період з дати подання заяви до дати отримання позики становить 145789,00 грн.
4. Залишок непогашених бюджетних фінансових зобов'язань розпорядників коштів місцевого бюджету за видатками, що зареєстровані в органах Казначейства на дату подання заяви – 754421,49 грн.
5. Видатки загального фонду місцевого бюджету на 2023 рік заплановані у розмірі – 9053057,88 грн
6. Доходи загального фонду місцевого бюджету на 2023 рік заплановані у розмірі – 9053057,88 грн

Розв'язок:

1. Оборотний залишок бюджетних коштів $= 9053057,88 * 0,02 = 181061,16$ грн.
2. Тимчасовий касовий розрив $= (450231,23 - 181061,16) + 380562,23 - 145789,00 - 754421,49 = -250478,19$ грн.
3. Основна сума боргу $= 250478,19$ грн.

4. 15% доходів загального фонду місцевого бюджету = 1357959,68 грн.
5. Облікова ставка НБУ = 25%.
6. Обслуговування боргу місцевого боргу = $250478,19 \cdot 28\% / 12\% \cdot 3 = 17282,99$ грн. не перевищують 10 відсотків загального фонду місцевого бюджету.

Література

1. Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів / Кабінет Міністрів України, Постанова від 29 грудня 2010 р. № 1204. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-%D0%BF#n10>.
2. Порядок покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету / Кабінет Міністрів України, Постанова від 31 березня 2021 р. № 307. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/307-2021-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 20 березня 2012 р. № 419/20732. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/RE20732>.
4. Порядок отримання та погашення позик на покриття тимчасових касових розривів, що виникають за загальним фондом та бюджетом розвитку місцевого бюджету, у фінансових установах / Міністерство фінансів України, Наказ від 09 вересня 2002 р. № 627. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1297-10#Text>

ТЕМА 6. ОБЛІК ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Мета: розглянути теоретичні засади щодо управління організацією синтетичного та аналітичного обліку виконання бюджету; складом бухгалтерських документів щодо обліку виконання бюджету; основними принципами побудови Плану рахунків обліку виконання бюджету; характеристикою рахунків обліку виконання бюджету; визначенням результатів виконання бюджетів.

Ключові слова:

облік	accounting
бухгалтерський облік виконання бюджету	budget execution accounting
функція контролю	control function
функція нагляду	supervision function
функція узагальнення	generalization function
функція аналізу	analysis function
єдиний казначейський рахунок	single treasury account
система електронних платежів	electronic payment system
особові рахунки	personal accounts

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

бухгалтерський облік
 бюджетний облік
 управлінський облік
 бухгалтерський облік виконання бюджетів
 система обліку виконання бюджетів
 бухгалтерський документ
 первинні документи
 облікові реєстри

План рахунків бухгалтерського обліку по виконанню державного та місцевих бюджетів

фінансові рахунки бюджету
 особові рахунки
 бухгалтерські реєстри
 картка особового рахунка

облік надходжень податків
 реєстри аналітичного обліку
 облік платників податків
 реєстри синтетичного обліку
 реєстраційні рахунки
 акт звірки
 рахунки одержувачів бюджетних коштів
 поточні рахунки
 спеціальні реєстраційні рахунки.

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Органи, що здійснюють облік виконання бюджету.
2. Суть поняття «бюджетний облік».
3. Складові системи бюджетного обліку.
4. План рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджетів.
5. Принципи побудови бухгалтерського обліку виконання бюджетів.
6. Суть балансових рахунків бухгалтерського обліку.
7. Суть бюджетні рахунки бухгалтерського обліку.
8. Характеристика активних і пасивних рахунків.
9. Рахунки з обліку ресурсів бюджетів.
10. Рахунки та основні бухгалтерські проведення з обліку доходів бюджету.
11. Порядок здійснення аналітичного обліку доходів бюджету.
12. Порядок здійснення операцій за спеціальними реєстраційними рахунками розпорядників коштів.
13. Основні завдання органів Казначейства України щодо бухгалтерського обліку виконання бюджетів.
14. Порядок організації бухгалтерського обліку в органах Казначейства України.
15. Порядок здійснення обліку заборгованості за кредитами, одержаними в НБУ на покриття дефіциту бюджету.
16. Порядок організації обліку векселів, виданих Державною казначейською службою України.
17. Рахунки для визначення результатів виконання бюджету.
18. Порядок організації обліку операцій з річного заключення рахунків.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:**1. Метою ведення бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:**

- а) забезпечення якості управлінських рішень у сфері бюджету;
- б) отримання результатів про виконання та рух коштів бюджетів;
- в) надання інформації користувачам;
- г) усі відповіді правильні.

2. Основними елементами методу бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:

- а) документація, інвентаризація, баланс, грошова оцінка;
- б) документація, інвентаризація, рахунки бухгалтерського обліку, подвійний запис, баланс, звіт;
- в) усі відповіді правильні.

3. Органи казначейства ведуть облік:

- а) виконання бюджету і кошторису доходів і видатків установи;
- б) тільки виконання кошторису доходів і видатків установи;
- в) тільки виконання бюджету;
- г) виконання плану використання бюджетних коштів.

4. Які види бухгалтерського обліку виконання бюджетів застосовуються в Україні?

- а) управлінський;
- б) статистичний;
- в) оперативний;
- г) усі вищеназвані.

5. Порядок ведення бухгалтерського обліку й складання звітності про виконання бюджетів установлено:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Державною службою статистики України;
- в) Державною казначейською службою України;
- г) головними розпорядниками коштів.

6. Система обліку виконання бюджету складається з:

- а) бухгалтерського, управлінського, бюджетного обліку;
- б) бухгалтерського, стратегічного, тактичного обліку;
- в) управлінського, статистичного, оперативного обліку;
- г) позабалансового, балансового, креативного обліку.

7. Об'єктами бюджетного обліку є:

- а) управлінські дані, статистична та оперативна інформація;

б) фонди і резерви, які формуються у процесі виконання бюджету та державних цільових фондів;

в) доходи і видатки бюджету, фінансування та борг бюджету, кошти на рахунках і в розрахунках, фонди та резерви бюджету;

г) усі відповіді правильні.

8. Відповідно до Національних стандартів бухгалтерського обліку, складається така звітність:

а) бюджетна і періодична;

б) фінансова і бюджетна;

в) статистична і бухгалтерська;

г) податкова і річна.

9. Складовими організації обліку виконання бюджету є:

а) схеми документообігу;

б) План рахунків;

в) первинні документи;

г) облікові реєстри.

10. Детальна інформація у процесі обліку виконання бюджету відображена у:

а) реєстрах доходів;

б) реєстрах аналітичного обліку;

в) реєстрах синтетичного обліку;

г) усі відповіді правильні.

11. Рахунки бухгалтерського обліку, призначені для обліку ресурсів бюджету, за їхнім складом та розміщенням бувають:

а) активно-пасивні;

б) пасивні;

в) активні;

г) контрпасивні.

12. Документ, що містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення, – це:

а) первинний документ;

б) План Рахунків з обліку виконання бюджету;

в) обліковий реєстр;

г) річний розпис бюджету з помісячною розбивкою.

13. Облікові реєстри – це носії інформації у вигляді:

а) ордерів;

- б) журналів, книг;
- в) платіжних повідомлень;
- г) накладних.

14. Бухгалтерський облік усіх операцій щодо виконання Державного бюджету України здійснює:

- а) Методологічна рада з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Міністерство фінансів України.

15. В яких показниках обліковуються усі надходження та видатки бюджету?

- а) економічних;
- б) фінансових;
- в) валютних;
- г) статистичних.

16. Бюджетний облік є підсистемою обліку:

- а) бухгалтерського;
- б) фінансового;
- в) оперативного;
- г) управлінського.

17. Нормативно-правове регулювання з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі здійснюється:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Національним банком України;
- в) Казначейством України;
- г) Державною аудиторською службою України.

18. Бюджетний облік призначений для:

- а) реєстрації даних про майно установи, джерела його фінансування;
- б) накопичення даних про доходи, видатки, фінансування бюджетів;
- в) забезпечення керівництва оперативною інформацією щодо руху бюджетних коштів;
- г) усі відповіді правильні.

19. Метою бухгалтерського обліку виконання бюджетів є:

а) застосування програмного забезпечення, за допомогою якого в автоматизованому режимі здійснюються накопичення, обробка, систематизація та передача інформації користувачам;

б) повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання державного бюджету;

в) надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати виконання та рух грошових коштів бюджетів;

г) немає правильної відповіді.

20. Основним завданням бюджетного обліку і звітності є:

а) надання користувачам повної, правдивої інформації про фінансовий стан, результати виконання та рух грошових коштів бюджетів для прийняття рішень;

б) застосування програмного забезпечення, за допомогою якого в автоматизованому режимі здійснюються накопичення, обробка, систематизація та передача інформації користувачам;

в) повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання державного бюджету;

г) забезпечення керівництва оперативною інформацією щодо руху бюджетних коштів.

21. Забезпечення всіх рівнів управління бюджетом необхідною інформацією про рух бюджетних коштів з метою оцінки їх використання є така функція обліку:

а) управлінська;

б) контрольна;

в) інформаційна;

г) забезпечувальна.

22. Предметом бюджетного обліку є:

а) процес виконання державного бюджету, який віддзеркалює один із аспектів розширеного відтворення, а саме розподілу і перерозподілу національного доходу;

б) сукупність прийомів, які використовуються для одержання необхідних даних щодо виконання бюджету, використання коштів;

в) дані про виконання бюджету за поточний рік і попередні періоди;

г) прибуткова і витратна частини бюджету, кошториси витрат на утримання установ, організацій та інші заходи, фінансовані з бюджету.

23. Об'єктами обліку виконання бюджету є:

- а) фінансові ресурси бюджету;
- б) кошти розпорядників бюджетних коштів;
- в) результат виконання бюджету;
- г) усі відповіді правильні.

24. Не є об'єктом обліку виконання бюджету:

- а) видатки;
- б) нарахування зносу необоротних активів;
- в) планові показники бюджетів;
- г) оплата рахунків.

25. До принципів обліку виконання бюджету відносять:

- а) суттєвість, ритмічність, субординація, своєчасність;
- б) повнота, обережність, консолідація, динамічність;
- в) достовірність, законність, безперервність, своєчасність;
- г) законність, відкритість, пропорційність, сталість.

26. Визначте бухгалтерські реєстри за змістом:

- а) аналітичні;
- б) хронологічні;
- в) комбіновані;
- г) книги і картки;
- д) синтетичні.

27. Книги, картки й аркуші певної форми, що їх використовують для обліку наявності і руху матеріальних цінностей і коштів та реєстрації господарських операцій на підприємствах (установах, організаціях), - це:

- а) первинні бухгалтерські документи;
- б) бухгалтерські реєстри;
- в) відомості;
- г) бюджетні рахунки.

28. Реєстри синтетичного обліку слугують для обліку:

- а) інформації про склад та рух коштів, їхні джерела, й господарські процеси в узагальненому вигляді та в єдиному грошовому виразі;
- б) даних, що детально характеризують усі сторони бюджетних відносин;
- в) деталізованих даних і даних в узагальненому вигляді.

29. Забезпечувальна система, на якій ґрунтується бюджетний процес, а саме: повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання державного і місцевих бюджетів на певну дату, - це...

- а) контроль за виконанням бюджету;

- б) план рахунків з обліку виконання бюджету;
- в) облік виконання бюджету;
- г) первинні бухгалтерські документи.

30. Визначте бухгалтерські реєстри за призначенням:

- а) аналітичні;
- б) синтетичні;
- в) хронологічні;
- г) систематичні;
- д) комбіновані.

31. Реєстри аналітичного обліку слугують для обліку:

- а) інформації про склад та рух коштів, джерела та господарські процеси в узагальненому вигляді та в єдиному грошовому виразі;
- б) деталізованих даних і даних в узагальненому вигляді;
- в) даних, що характеризують усі сторони бюджетних відносин;
- г) зведених даних по головних розпорядниках бюджетних коштів.

32. Визначте, рахунки яких класів є активно-пасивними:

- а) клас 6-й «Доходи»;
- б) клас 2-й «Зобов'язання»;
- в) клас 1-й «Фінансові активи»;
- г) клас 4-й «Розрахунки»;
- д) клас 5-й «Капітал та фінансовий результат»;
- е) клас 3-й «Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів»;
- є) клас 7-й «Витрати».

33. Визначте складові організації обліку виконання бюджету:

- а) облікові реєстри;
- б) законодавчі та нормативні акти;
- в) первинні документи;
- г) план рахунків;
- д) схеми документообігу.

34. Визначте, рахунки яких класів активні?

- а) клас 1-й «Фінансові активи»;
- б) клас 4-й «Розрахунки»;
- в) клас 3-й «Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів»;
- г) клас 2-й «Зобов'язання»;
- д) клас 6-й «Доходи»;
- е) клас 5-й «Капітал та фінансовий результат»;

є) клас 7-й «Витрати».

35. Визначте, з якого документа роблять записи в бухгалтерські реєстри:

- а) довідки;
- б) квитанції-повідомлення;
- в) платіжного доручення;
- г) меморіального ордера;
- д) акта.

36. Визначте, рахунки яких класів пасивні:

- а) клас 4-й «Розрахунки»;
- б) клас 2-й «Зобов'язання»;
- в) клас 1-й «Фінансові активи»;
- г) клас 6-й «Доходи»;
- д) клас 5-й «Капітал та фінансовий результат»;
- е) клас 3-й «Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів»;
- є) клас 7-й «Витрати».

37. Органи казначейства ведуть облік:

- а) виконання бюджету і кошторису доходів і видатків установи;
- б) тільки виконання кошторису доходів і видатків установи;
- в) тільки виконання бюджету;
- г) органи казначейства не здійснюють облік.

38. Письмове свідоцтво про здійснення певних операцій, яке надає юридичної сили даним бюджетного обліку, - це:

- а) первинний документ;
- б) звіт;
- в) облікові реєстри;
- г) інформація.

39. Активні рахунки призначаються для обліку:

- а) коштів у розрахунках, розрахунків за борговими зобов'язаннями та результатами;
- б) нефінансових активів бюджету за їх складом і структурою та розміщенням;
- в) джерел бюджетних коштів за їх цільовим призначенням;
- г) у плані рахунків всі рахунки активно-пасивні.

40. Система рахунків бухгалтерського обліку операцій з виконання бюджету держави, об'єднаних у групи з однаковим економічним змістом і призначенням, - це:

- а) аналітичний облік;
- б) синтетичний облік;
- в) баланс;
- г) план рахунків.

41. Пасивні рахунки призначаються для обліку:

- а) коштів у розрахунках, розрахунків за борговими зобов'язаннями та результатами;
- б) джерел бюджетних коштів за їх цільовим призначенням;
- в) активів бюджету за їх складом та структурою і розміщенням;
- г) у плані рахунків всі рахунки активно-пасивні.

42. Який державний орган здійснює бухгалтерський облік і складає звітність про виконання державного бюджету:

- а) Державна аудиторська служба України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) централізовані бухгалтерії установ бюджетної сфери.

43. Вихідними документами для обліку доходів бюджету є:

- а) платіжні доручення;
- б) квитанція-повідомлення;
- в) реєстр доходів;
- г) банківська звітність.

44. При обліку виконання бюджету узагальнююча інформація відображається у:

- а) реєстрах синтетичного обліку;
- б) шаховій відомості;
- в) реєстрах аналітичного обліку;
- г) журналі виконання бюджету.

45. План рахунків бухгалтерського обліку виконання бюджетів поділяється на 2 логічні частини:

- а) синтетичні рахунки;
- б) аналітичні рахунки;
- в) позабалансові рахунки;
- г) бюджетні рахунки;

д) балансові рахунки.

46. Відповідно до якого принципу побудови Плану рахунків операції з виконання бюджетів реєструються в бухгалтерському обліку за касовим методом ведення обліку?

- а) повнота бухгалтерського обліку;
- б) дата операції;
- в) незалежність;
- г) сталість.

47. Кожен клас Плану рахунків по виконанню бюджетів підрозділяється на:

- а) розділи;
- б) балансові рахунки;
- в) групи;
- г) позабалансові рахунки.

48. Пасивними є рахунки таких класів:

- а) другого;
- б) третього;
- в) першого;
- г) четвертого.

49. Результат виконання бюджету відображається у такому класі Плану рахунків:

- а) п'ятому;
- б) шостому;
- в) шостому;
- г) восьмому.

50. Шостий клас Плану рахунків з виконання бюджетів відображає:

- а) розрахунки за податками;
- б) доходи бюджету;
- в) витрати бюджету;
- г) активи.

Завдання 4. Пов'яжіть наведені нижче поняття з їх визначенням.

Поняття	Визначення
План рахунків з обліку виконання бюджету	Система рахунків бухгалтерського обліку операцій з виконання бюджету держави, об'єднаних у групи з однаковим економічним змістом та призначенням

Бухгалтерський облік виконання бюджету	Рахунки з обліку доходів і видатків бюджету, що відкриваються в органах Державного казначейства за відповідними балансовими рахунками, на які зараховуються податки, збори, платежі та надходження з інших джерел і з яких здійснюється перерахування коштів на видатки, затверджені у бюджеті
Облік надходжень податків	Письмове свідоцтво про здійснення певних операцій, яке надає юридичну силу даним бухгалтерського обліку. Забезпечує обліку суцільне та неперервне відображення діяльності підприємств, установ та організацій. Його реквізитами є: назва підприємства (організації, установи), назва документа, його номер, дата, стислий зміст операції, її кількісний та грошовий вираз, підписи осіб, відповідальних за дану операцію
Первинні документи	Накопичення інформації в картках особових рахунків про платежі в бюджет у розрізі окремих платників і видів податків та обов'язкових платежів
Картка особового рахунка	Реєстрація платників податків, включення їх та даних про них до відповідних облікових реєстрів, вжиття заходів щодо виявлення платників з метою забезпечення повноти обліку
Фінансові рахунки бюджету	Платежі податкового і неподаткового характеру до бюджету і державних фондів цільового призначення, внесення яких передбачено відповідними законодавчими актами
Бухгалтерські реєстри	Система бюджетних рахунків органів Державного казначейства, відкритих в установах банків за відповідним балансовим рахунком, на які зараховуються податки, збори, інші обов'язкові платежі Державного бюджету та надходження з інших джерел, установлених законодавством України, і з яких органами Державного казначейства здійснюються платежі безпосередньо на користь суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи та/або надали послуги розпорядникам бюджетних коштів

Єдиний казначейський рахунок	Повне, своєчасне і достовірне відображення процесу виконання державного і місцевих бюджетів. Складовими організації його є: первинні документи, якими оформляються операції щодо виконання бюджету і схеми їх документообороту; облікові реєстри, в яких відображаються ті чи інші операції та порядок ведення запису в них; план рахунків з обліку виконання бюджету
Облік платежів	Обліковий документ, який відображає стан розрахунків з бюджетом. Відкривається на кожний вид платежу. У нього заносяться дані про нараховані суми податків, фактично внесені, та виводиться сальдо розрахунків з бюджетом: переплата або недоїмка
Облік платників	Облікові реєстри — книги, картки та аркуші певної форми, що їх використовують для обліку наявності і руху матеріальних цінностей і коштів та реєстрації господарських операцій на підприємствах (в установах, організаціях)

Практичне заняття 5

Тема заняття: Облік виконання бюджету

Мета заняття: Поглибити і систематизувати знання здобувачів з організаційних засад і методів обліку виконання бюджетів, навчити їх узагальнювати матеріал, творчо оперувати набутими знаннями та розвивати логічне мислення.

Хід виконання та зміст практичної роботи

Задача 1. Складіть кореспонденцію рахунків за операціями з виконання бюджету, використовуючи План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.

N з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Отримання цільового фінансування для придбання основних засобів та/або їх поліпшення	2311 (2321) "Поточні рахунки в банках", 2313 (2323)	54 "Цільове фінансування"

		"Реєстраційні рахунки"	
2.	Витрати на капітальне будівництво основних засобів	1311 (1321) "Капітальні інвестиції в основні засоби"	6211 (6221) "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
3.	Зарахування об'єктів капітальних інвестицій до складу основних засобів після введення в експлуатацію	10 "Основні засоби"	1311 (1321) "Капітальні інвестиції в основні засоби"
	Водночас проведення другого запису	54 "Цільове фінансування"	51 "Внесений капітал"
4.	Нарахована амортизація основних засобів	8014 "Амортизація"	1411 "Знос основних засобів"
5.	Отримання цільового фінансування для придбання нематеріальних активів та/або їх поліпшення	2311 "Поточні рахунки в банках"	54 "Цільове фінансування"
6.	Отримання асигнувань на виконання бюджетною установою своїх повноважень	2311 "Поточні рахунки в банку"	70 "Доходи за бюджетними асигнуваннями"
7.	Списання з рахунків залишків коштів, виділених асигнувань, не витрачених у звітному році	70 "Доходи за бюджетними асигнуваннями"	2311 "Поточні рахунки в банку"
8.	Надходження коштів з державного до місцевого бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	2311 "Поточні рахунки в банках"	7512 "Трансферти"
9.	Отримання спонсорських, благодійних внесків	Н-д 2211 "Готівка у національній валюті"	7511 "Доходи за необмінними операціями"

10.	Витрачання спонсорських та благодійних внесків	Н-д 6211 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками",	2211 "Готівка у національній валюті"
11.	Перерахування сум постачальникам згідно з пред'явленими рахунками за електричну енергію	6211 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"	2311 "Поточні рахунки в банку"
12.	Перерахування до бюджету податків і зборів	63 "Розрахунки за податками і зборами"	2311 "Поточні рахунки в банку"
13.	Надходження в касу готівки з поточного рахунку	2211 "Готівка у національній валюті"	2311 "Поточні рахунки в банку"
14.	Видача готівки з каси	6511 "Розрахунки із заробітної плати"	2211 "Готівка у національній валюті"
15.	Перерахування коштів установі банку для придбання іноземної валюти	2117 "Інша поточна дебіторська заборгованість"	2311 "Поточні рахунки в банку"
16.	Зарахована іноземна валюта	2311 "Поточні рахунки в банку"	2117 "Інша поточна дебіторська заборгованість"
17.	Зарахування сум на поточні рахунки коштів, які надійшли в касу	2311 "Поточні рахунки в банку"	2211 "Готівка у національній валюті"
18.	Закриття рахунків доходів	7011 "Бюджетні асигнування"	5511 "Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду"

19.	Закриття рахунків доходів	7111 "Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)"	5511 "Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду"
20.	Закриття рахунків витрат	5511 "Фінансові результати виконання кошторису звітного періоду"	8011 "Витрати на оплату праці"
21.	Отримання довгострокового кредиту в установі банку	2312 "Інші поточні рахунки в банку"	6011 "Довгострокові кредити банків"
22.	Перерахування коштів з поточного рахунку на погашення довгострокових кредитів	6011 "Довгострокові кредити банків"	2312 "Інші поточні рахунки в банку"
23.	Нарахування заробітної плати працівникам	8011 "Витрати на оплату праці"	6511 "Розрахунки із заробітної плати"
24.	Виплата заробітної плати	6511 "Розрахунки із заробітної плати"	2211 "Готівка у національній валюті"
25.	Здійснення утримань із заробітної плати та стипендій відповідно до законодавства (сплата ПДФО)	6511 (6521) "Розрахунки із заробітної плати"	6311 (6321) "Розрахунки з бюджетом за податками і зборами"
26.	Нарахування стипендій	8011 "Витрати на оплату праці"	6512 "Розрахунки з виплати стипендій, пенсій,

			допомоги та інших трансфертів населенню"
27.	Нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	8012 "Відрахування на соціальні заходи"	6313 "Розрахунки із загальнообов'язкового державного соціального страхування"
28.	Виплата працівникам допомоги і компенсації громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, або заробітної плати відповідно до законодавства	6511 "Розрахунки із заробітної плати"	2211 "Готівка у національній валюті"
29.	Оприбуткування готових виробів і продукції, переданих з виробництва на склад	1811 "Готова продукція"	16 "Виробництво"
30.	Надходження коштів від реалізації робіт, послуг, продукції	2311 "Поточні рахунки в банку"	6212 "Розрахунки із замовниками за роботи і послуги"

Задача 2. Складіть бухгалтерські записи за такими операціями виконання Державного бюджету:

- а) короткострокові позики, надані місцевим бюджетам за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку;
- б) науково-дослідні роботи;
- в) довгострокові кредити, надані з місцевих бюджетів;
- г) довгострокові кредити, надані з державного бюджету;
- д) кошти державного бюджету на рахунках в установах банків.

Задача 3. По департаменту фінансів Чернівецької обласної державної адміністрації були проведені такі операції щодо виконання обласного бюджету:

№	Зміст операції	Сума, млн грн
1	Надійшли доходи до обласного бюджету, у тому числі: – податок на прибуток – податок на доходи фізичних осіб – збори та різні неподаткові платежі – плата за землю – кошти від приватизації державного майна	3040 1885 166,6 0,8 8,3 769,4
2	Повернення зайво внесених платниками платежів (податкові)	2,3
3	Надійшли нез'ясовані надходження	10,0
4	Перераховано обласному управлінню освіти: – на видатки установи – на видатки підвідомчим установам	700,0 100,0 500,0
5	Перераховано на фінансування капіталовкладень: – управлінню житлово-комунального господарства обласної держадміністрації – управлінню капітального будівництва обласної держадміністрації	500,0 300,0 100,0
6	Встановлена належність нез'ясованих надходжень: передані по належності до районного бюджету	10,0
7	Списуються касові видатки: а) обласного управління освіти: – видатки установи – видатки підвідомчим установам б) на капіталовкладення: – управлінню житлово-комунального господарства через «ПриватБанк» – управлінню капітального будівництва через «ПриватБанк»	700,0 100,0 500,0 500,0 300,0 100,0

Задача 4. На основі Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі:

1. Складіть бухгалтерські записи по операціях.

2. Укажіть, які первинні документи є основою для обліку по кожній операції.

1.Облік виконання дохідної частини бюджету

Складіть проведення за такими операціями з виконання дохідної частини бюджету (на рівні Головного управління Державної казначейської служби України - середньої ланки органів Державної казначейської служби України), використовуючи План рахунків.

Варіант 1

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Перераховано кошти, одержані від погашення бюджетних кредитів на єдиний казначейський рахунок	245	231
Надійшли доходи загального фонду державного бюджету	245	313
Перераховано кошти загального фонду державного бюджету в банк	3435 "Рахунки для здійснення витрат з погашення боргу та активних операцій державного бюджету"	2331 "Кошти державного бюджету на рахунках в установах банків"
Надійшли кошти, одержані від погашення бюджетних кредитів до Державної казначейської служби України	245	3133 "Кошти від повернення бюджетних кредитів, наданих за рахунок державного бюджету"
Повертаються надмірно або помилково сплачені суми з погашення бюджетних кредитів	3130 "Надходження до загального фонду державного бюджету";	245

Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти платникам податків, зборів, інших обов'язкових платежів з загального фонду державного бюджету	313 "Надходження до загального фонду державного бюджету";	245 ЄКР
--	--	---------

Варіант 2

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Перераховано кошти державного бюджету, що підлягають розподілу на єдиний казначейський рахунок	245 "Єдиний казначейський рахунок"	333 "Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу"
Надійшли доходи спеціального фонду державного бюджету	245 "Єдиний казначейський рахунок"	3131 "Надходження до спеціального фонду державного бюджету"
Перераховано кошти спеціального фонду державного бюджету на єдиний казначейський рахунок	245	7531 Доходи за необмінними операціями державного бюджету
Надійшли кошти, які розподіляються між загальним і спеціальним фондами державного бюджету	245 "Єдиний казначейський рахунок"	333 "Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу"
Проведення розподілу коштів	333 "Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу"	3130 "Надходження до загального фонду державного бюджету"; 3131 "Надходження до спеціального фонду державного бюджету";

		3140 "Надходження до загального фонду місцевих бюджетів"; 3141 "Надходження до спеціального фонду місцевих бюджетів"
	4331 "Розрахунки державного бюджету за коштами, які підлягають розподілу"	453 "Накопичувальні рахунки для обліку надходжень до бюджетів, які підлягають розподілу"
Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, які підлягають розподілу між загальним і спеціальним фондами державного бюджету	453 "Накопичувальні рахунки для обліку надходжень до бюджетів, які підлягають розподілу"	4331 "Розрахунки державного бюджету за коштами, які підлягають розподілу"

Варіант 3

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами	333 "Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу"	245
Зараховано до загального фонду державного бюджету розподілені кошти	333 "Кошти державного бюджету, які	3130 "Надходження до загального фонду

	підлягають розподілу"	державного бюджету";
Надходження коштів, які належать до власних надходжень бюджетних установ	245	3132 "Надходження до державного бюджету власних надходжень бюджетних установ"
Надійшли доходи, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами	245 "Єдиний казначейський рахунок"	333 "Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу"
Оплата рахунків розпорядників бюджетних коштів за рахунок власних надходжень	3431 "Реєстраційні рахунки розпорядників за коштами державного бюджету"	245 "Єдиний казначейський рахунок"

Варіант 4

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Перераховано дотацію місцевим бюджетам за рахунок надходжень загального фонду державного бюджету		
Надійшли доходи загального фонду державного бюджету		
Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, тимчасово віднесені на доходи бюджету		
Надійшли кошти, тимчасово віднесені на доходи державного бюджету		
Проведено розподіл коштів, тимчасово віднесених на доходи державного бюджету		

Проведено розподіл інших коштів, тимчасово віднесених на доходи державного бюджету		
--	--	--

Варіант 5

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Повернуто надмірно або помилково сплачені кошти загального фонду місцевого бюджету платникам		
Надійшли доходи загального фонду місцевих бюджетів		
Повернуто надмірно внесені або помилково сплачені кошти, які підлягали розподілу між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету		
Надійшли кошти, які підлягають розподілу між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету		
Проведено розподіл коштів між загальним та спеціальним фондами місцевого бюджету		
Повертаються надмірно або помилково сплачені кошти, тимчасово віднесені на доходи місцевого бюджету		

Варіант 6

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Надійшли кошти, тимчасово віднесені на доходи місцевого бюджету		
За результатами перерахування коштів загального фонду місцевих бюджетів, що направляються на здійснення видатків		
Надійшли кошти спеціального фонду місцевого бюджету		

Повернуто надмірно або помилково сплачені кошти спеціального фонду місцевого бюджету платникам		
Перераховано частину коштів, тимчасово віднесених на доходи місцевого бюджету за призначенням		
Розподілено кошти тимчасово віднесені на доходи місцевого бюджету		

Після того, як будуть складені проведення:

- зазначте назви рахунків;
- укажіть, які первинні документи є основою для обліку по операції;
- в яких формах звітності знайдуть своє відображення результати операцій.

2. Облік виконання видаткової частини

Варіант 1

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Надійшли власні надходження розпорядників, які відносяться до спеціального фонду місцевого бюджету та обслуговуються управлінням	245	3132 "Надходження до державного бюджету власних надходжень бюджетних установ"
Виділено кошти загального фонду державного бюджету розпорядникам	3231 "Кошти державного бюджету"	343 Рахунки розпорядників та одержувачів за коштами державного бюджету
Перераховано кошти з особового рахунка розпорядника своїм підвідомчим органам	323 Кошти державного бюджету	344 "Рахунки розпорядників та

(реєстраційні рахунки відкриті на балансі управління)		одержувачів за коштами місцевого бюджету"
Надання кредитів з рахунків розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів	344 "Рахунки розпорядників та одержувачів за коштами місцевого бюджету"	245 "Єдиний казначейський рахунок"
Відображення суми кредиту, повернутого на рахунок місцевого бюджету	245 "Єдиний казначейський рахунок"	3143 "Кошти від повернення бюджетних кредитів, наданих за рахунок місцевих бюджетів"
Проведено оплату рахунків	3442 "Реєстраційні рахунки розпорядників за коштами місцевих бюджетів"	245 "Єдиний казначейський рахунок"
Проведено оплату рахунків розпорядникам коштів місцевого бюджету (спеціальний фонд), які обслуговуються банку	3447 "Рахунки розпорядників за коштами місцевих бюджетів в установах банків в іноземній валюті"	2342 "Кошти місцевих бюджетів на рахунках розпорядників бюджетних коштів, відкритих в установах банків"

Варіант 2

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Віднесено на взаємні розрахунки суму коштів, яку необхідно одержати місцевому бюджету з державного бюджету		
Виділено кошти спеціального фонду місцевого бюджету розпорядникам		
Перераховано кошти з особового рахунка розпорядника своїм підвідомчим органам (реєстраційні рахунки відкриті на балансі управління)		
Віднесено на взаємні розрахунки суму коштів, яку необхідно передати з місцевого бюджету до державного бюджету		
Проведено оплату рахунків розпорядникам коштів місцевого бюджету (спеціальний фонд), які обслуговуються в управлінні Державної казначейської служби України		
Повернуто бюджетний кредит на рахунок місцевого бюджету		

Варіант 3

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Надійшли цільові кошти спеціального фонду на рахунок управління Державної казначейської служби України (для розпорядників бюджетних коштів) — власні кошти, субвенції з місцевих бюджетів		
Надійшли кошти для здійснення видатків своїм підвідомчим установам та проведення оплати рахунків на ім'я розпорядників коштів нижчого ступеня		

Проведена реєстрація зобов'язань розпорядників коштів бюджету по загальному фонду державного бюджету		
Перераховано кошти загального фонду державного бюджету розпорядниками коштів другого ступеня на здійснення своїх видатків та розпорядників третього ступеня		
Проведено оплату рахунків (спеціальний фонд)		
Проведено оплату рахунків (загальний фонд)		

Після того, як будуть складені проведення:

- зазначте назви рахунків;
- назвіть, які первинні документи є основою для обліку за кожною операцією;
- у яких формах звітності мають бути відображені результати операцій.

Література.

1. Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 21 жовтня 2013 р. № 885. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13#Text>.

2. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами / Міністерство фінансів України, Наказ від 24 грудня 2012 р. № 1407. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>.

3. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі / Міністерство фінансів України, Наказ від 31 грудня 2013 р. № 1203. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0161-14#n14>.

4. Порядком реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 02 березня 2012 р. № 309. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12#Text>.

5. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» Міністерства фінансів України, Наказ від 28 грудня 2009 р. № 1541. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text>.

6. Про затвердження Порядку відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій в системі Державної казначейської служби України / Державна казначейська служба України, Наказ від 27 грудня 2013 р. № 217. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0217840-13#Text>.

ТЕМА 7. ЗВІТНІСТЬ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Мета: розглянути теоретичні засади щодо, організації, види та форми бюджетної звітності розпорядників коштів, які фінансуються з державного бюджету; організацію, види та форми звітності органів Державної казначейської служби України про виконання державного бюджету.

Ключові слова:

звітність	reporting
звітність розпорядників коштів	reporting of fund managers
місячні звіти	monthly reports
квартальні звіти	quarterly reports
звітність про виконання місцевих бюджетів	reporting on the implementation of local budgets

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

звітність
квартальна звітність
фінансова звітність
оперативна звітність
бюджетна звітність
місячна звітність
звітний період
річна звітність
місячний звіт про виконання місцевого бюджету
баланс
місячний звіт про виконання державного бюджету
звіту про власний капітал
звіту про фінансові результати
звіту про рух грошових коштів

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Види бюджетної звітності.

2. Суть бюджетної звітності.
3. Мета складання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів.
4. Форми квартальної звітності розпорядників коштів, які фінансуються з місцевих бюджетів.
5. Форми місячної звітності розпорядників бюджетних коштів, які фінансуються з державного і місцевих бюджетів.
6. Порядок складання та подання річної звітності про виконання державного бюджету.
7. Звітність з виконання державного бюджету, яку готують органи Державної казначейської служби України.
8. Затвердження форм звітності про виконання бюджетів.
9. Діяльність органів, які готують звітність про виконання місцевих бюджетів.
10. Терміни затвердження звіту про виконання Державного бюджету України.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Хто встановлює єдині форми та методику звітності про виконання бюджетів?

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) головні розпорядники коштів.

2. Яким органам подається місячна і квартальна звітність про виконання державного бюджету?

- а) Верховній Раді України;
- б) Кабінету Міністрів України;
- в) Рахунковій палаті України;
- г) Міністерству фінансів України;
- д) усім вищезазначеним.

3. Відповідальність за достовірність фінансової звітності розпорядника бюджетних коштів несе:

- а) головний бухгалтер бюджетної установи;
- б) керівник бюджетної установи;
- в) керівник і головний бухгалтер бюджетної установи.

г) управління ДКСУ.

4. Бюджетна звітність за терміном складання і подання буває:

- а) оперативна (щоденна);
- б) річна;
- в) періодична (місячна, квартальна, річна);
- г) усі відповіді правильні.

5. До складання річної звітності бюджетної установи необхідно:

- а) повністю використати ліміти асигнувань;
- б) закінчити розрахунки з дебіторами і кредиторами;
- в) провести інвентаризацію всіх статей балансу;
- г) усі відповіді правильні.

6. Звітність бюджетної установи складається на підставі даних:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) поза облікових джерел;
- в) інвентаризації;
- г) інших джерел інформації.

7. Які звітності охоплює квартальна звітність місцевих фінансових органів?

- а) баланс про виконання бюджету;
- б) звіт про виконання плану по мережі, шахтах і контингентах установ, що знаходяться на місцевих бюджетах;
- в) звіт про заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального фонду місцевих бюджетів;
- г) звіт про заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок спеціального фонду місцевих бюджетів;
- д) звіт про нестачі та крадіжки грошових коштів та матеріальних цінностей у бюджетних установах, що знаходяться на місцевих бюджетах;
- е) звіт про виконання бюджету.

8. Яку звітність охоплює квартальна звітність органів казначейства про виконання місцевих бюджетів?

- а) Звіт про фінансовий стан (баланс);
- б) Сальдовий баланс рахунків;
- в) Звіт про виконання місцевих бюджетів;
- г) Звіт про бюджетну заборгованість;
- д) Інформація про надходження коштів спеціального фонду місцевих бюджетів;

е) Звіт про рух грошових коштів.

9. Яку звітність, крім вказаних, охоплює річна звітність ДКСУ про виконання державного бюджету?

- а) Звіт про фінансовий стан Державного бюджету України (баланс);
- б) Сальдовий баланс рахунків;
- в) Звіт про виконання державного бюджету;
- г) Звіт про результат виконання державного бюджету;
- д) Звіт про виконання асигнувань із державного бюджету;
- е) Звіт про бюджетну заборгованість;
- є) Звіт про рух грошових коштів.

10. Які види звітності про виконання державного бюджету існують в Україні?

- а) статистична, податкова та річна;
- б) місячна, квартальна, річна та податкова;
- в) оперативна, місячна, квартальна та річна;
- г) місячна, квартальна, податкова, фінансова.

11. Що відображає бюджетна звітність?

- а) стан пасивів у бюджеті;
- б) стан виконання бюджету;
- в) стан активів у бюджеті;
- г) стан обліку.

12. Звітним періодом для складання фінансової звітності є:

- а) плановий рік;
- б) бюджетний період;
- в) бюджетний рік;
- г) попередній рік.

13. Розпорядники бюджетних коштів складають фінансову звітність:

- а) на підставі рахунків, підтверджених первинними документами;
- б) на електронних носіях інформація у вигляді транспортних файлів звітних даних;
- в) зі застосуванням кодів економічної класифікації;
- г) усі відповіді правильні.

14. Хто з посадових осіб бюджетної установи забезпечує складання та подання фінансової та бюджетної звітності?

- а) керівник бюджетного відділу;
- б) керівник установи;

- в) головний бухгалтер;
- г) маркетолог.

15. Що з переліченого вносять до квартального звіту про виконання Державного бюджету України?

- а) інформацію про надання державної гарантії;
- б) інформацію про здійснені операції з державним боргом;
- в) звіт про стан державного боргу;
- г) усі відповіді правильні.

16. Інформацію в розрізі бюджетної класифікації містить:

- а) бюджетна звітність;
- б) фінансова звітність;
- в) податкова звітність;
- г) усі відповіді правильні.

17. Який державний орган установлює порядок заповнення форм фінансової звітності бюджетних установ?

- а) Кабінет Міністрів України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Державна казначейська служба України за погодженням з Міністерством фінансів України;
- г) немає правильної відповіді.

18. Річний звіт про виконання державного бюджету до Верховної Ради подає:

- а) Рахункова палата України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Державна казначейська служба України.

19. Зведення, складання та надання звітності про виконання Державного бюджету України здійснює:

- а) Державна казначейська служба України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Кабінет міністрів України;
- г) Рахункова палата України.

20. Зовнішніми користувачами фінансової звітності про виконання бюджетів є:

- а) Державна казначейська служба України;

- б) Міністерство фінансів України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Рахункова палата України.

21. Форми фінансової звітності, способи та порядок їх надання затверджується:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Державною казначейською службою України;
- в) Кабінетом міністрів України;
- г) Верховною Радою України.

22. «Звіт про виконання загального фонду кошторису установи» – це звіт за формою:

- а) № 2д, № 2м;
- б) № 4-1д, № 4-1м;
- в) № 4-3д, № 4-3м;
- г) № 7д, № 7м.

23. «Звіт про результати фінансової діяльності» – це звіт за формою:

- а) № 4-3д, 4-3м;
- б) № 15;
- в) № 6;
- г) № 9д, 9м.

24. Річну фінансову звітність головні розпорядники коштів бюджету складають на число року, наступного за звітним:

- а) 31 грудня;
- б) 22 січня;
- в) 1 березня;
- г) 1 лютого.

25. Місячну та квартальну звітність про виконання бюджету Державна казначейська служба України надає:

- а) Верховній Раді України;
- б) Кабінету міністрів України;
- в) Рахунковій палаті України;
- г) Міністерству фінансів України.

26. Річний звіт про виконання закону України про Державний бюджет України подається Кабінетом міністрів України Верховній Раді України:

- а) не пізніше 1 травня року, наступного за звітним;
- б) 22 січня року, наступного за звітним;

- в) 30 січня року, наступного за звітним;
- г) не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним.

27. Органи стягнення надають місячний звіт про фактичні надходження податків та звіт про податкову заборгованість:

- а) Верховній Раді України;
- б) Кабінету міністрів України;
- в) Рахунковій палаті України;
- г) Міністерству фінансів України.

28. Висновки Рахункової палати України щодо використання бюджетних коштів містять наступну інформацію:

- а) про вірогідність звітних даних;
- б) про дотримання Закону України про Державний бюджет;
- в) про дотримання пріоритетів бюджетної політики;
- г) про зовнішній та внутрішній борг.

29. Визначте форми місячної звітності розпорядників коштів, які фінансуються із державного бюджету:

- а) ф. № 3 «Звіт про виконання плану по штатах та контингентах»;
- б) ф. № 2 мд «Звіт про виконання загального фонду кошторису установи»;
- в) ф. № 5 «Звіт про рух необоротних активів»;
- г) ф. № 1 «Баланс»;
- д) ф. № 4 (1-3) мд «Звіт про надходження і використання коштів спеціального фонду»;
- е) ф. № 7 мд «Звіт про заборгованість бюджетних установ».

30. Визначте форми місячної звітності розпорядників коштів, які фінансуються з місцевих бюджетів:

- а) ф. № 4 (1-3) мм «Звіт про надходження і використання коштів спеціального фонду»;
- б) ф. № 2 мм «Звіт про виконання загального фонду кошторису установи»;
- в) ф. № 5 «Звіт про рух необоротних активів»;
- г) ф. № 1 «Баланс виконання бюджету»;
- д) ф. № 7 мм «Звіт про заборгованість бюджетних установ».

31. Визначте форми квартальної звітності про виконання місцевих бюджетів:

- а) ф. № 3 «Звіт про виконання плану по мережі, штатах і контингентах»;
- б) ф. № 2 кмб «Звіт про виконання бюджету»;
- в) ф. № 7 кмб «Звіт про заборгованість бюджетних установ»;

- г) ф. № 1 «Баланс виконання кошторису»;
- д) ф. № 15 «Звіт про нестачі та крадіжки грошових коштів і матеріальних цінностей у бюджетних установах».

32. Визначте інформацію форми № 2 мд «Звіт про виконання загального фонду кошторису установи»:

- а) затверджено кошторисом на рік;
- б) план асигнувань на звітний період;
- в) надійшло асигнувань за звітний період;
- г) залишок коштів на початок року і кінець звітного періоду;
- д) ліміти асигнувань звітного періоду;
- е) касові видатки за звітний період.

33. Визначте форми місячної звітності органів казначейства про виконання державного бюджету:

- а) ф ф. № 4 «Звіт про депозитні суми»;
- б) ф. № 2 мдб «Звіт про виконання Державного бюджету»;
- в) ф. № 3 «Звіт про виконання плану по мережі, штатах і контингентах»;
- г) № 1 мдб «Сальдовий баланс рахунків»;
- д) ф. № 7 «Звіт про заборгованість бюджетних установ».

34. Визначте терміни подання місячної звітності головних розпорядників коштів центральному апарату органів казначейства:

- а) до 15-го числа місяця, наступного за звітним;
- б) до 12-го числа місяця, наступного за звітним;
- в) до 8-го числа місяця, наступного за звітним;
- г) до 25-го числа місяця, наступного за звітним.

35. Визначте орган, у якому візують звіти розпорядників коштів, що фінансуються з державного бюджету:

- а) Міністерство фінансів АРК;
- б) обласні і міські (міст Києва і Севастополя) Головні фінансові управління;
- в) Міністерство фінансів України;
- г) органи Державної казначейської служби України.

36. Звітність головних розпорядників коштів, розпорядників коштів нижчих ступенів і відповідних фінансових органів за одержані та використані бюджетні кошти, а також кошти, які надійшли до бюджету, - це:

- а) бюджетна звітність;
- б) звітність;
- в) фінансова звітність;

г) податкова звітність.

37. Форма бюджетної звітності, яка характеризує стан виконання бюджету на відповідну дату, - це:

- а) баланс;
- б) реєстр;
- в) довідка;
- г) відомість.

38. Визначте орган, який готує звіт про виконання зведеного бюджету України:

- а) центральний апарат Міністерства фінансів України;
- б) територіальні управління Державної казначейської служби України;
- в) центральний апарат Державної казначейської служби України;
- г) Кабінет Міністрів України;
- д) Верховна Рада України.

39. Бюджетна звітність за терміном складання і подання буває:

- а) оперативна (щоденна);
- б) річна;
- в) періодична (місячна, квартальна);
- г) піврічна.

40. Визначте форми квартальної звітності розпорядників коштів, які фінансуються з державного бюджету:

- а) ф. № 8 кд «Звіт про фінансові зобов'язання бюджетних установ»;
- б) ф. № 1 «Баланс»;
- в) ф. № 7 кд «Звіт про заборгованість бюджетних установ»;
- г) ф. № 5 «Звіт про рух основних засобів».

41. Визначте форми квартальної звітності органів Казначейства про виконання державного бюджету:

- а) ф. № 2 кдб «звіт про виконання Державного бюджету України»;
- б) ф. № 3 кдб «Звіт про рух грошових коштів»;
- в) ф. № 1 «Баланс»;
- г) ф. № 6 «Звіт про рух основних засобів установ, що перебувають на місцевих бюджетах».

Завдання 4. Пов'яжіть наведені форми річної звітності розпорядників бюджетних коштів з їх назвою.

Таблиця 1

№ форми	Назва форми
№ 1	Звіт про рух грошових коштів
№ 2	Звіт про фінансові зобов'язання бюджетних установ
№ 2-валюта	Звіт про виконання загального фонду кошторису установи
№ 3	Звіт про надходження і використання коштів спеціального фонду
№ 4	Звіт про заборгованість бюджетних установ
№ 5	Баланс
№ 6	Звіт про рух матеріалів і продуктів харчування
№ 7	Звіт про використання коштів загального фонду з міжнародної діяльності України
№ 8	Звіт про нестачі і крадіжки грошових коштів та матеріальних цінностей у бюджетних установах
№ 15	Звіт про рух необоротних активів

Завдання 5. Пов'яжіть наведені форми квартальної звітності розпорядників бюджетних коштів з їх назвою.

Таблиця 2

№ форми	Назва форми
№ 1	Звіт про рух грошових коштів
№ 2	Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду
№ 2-валюта	Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду
№ 4-1	Звіт про використання коштів загального фонду кошторису установи
№ 3	Баланс
№ 4-2	Звіт про використання коштів загального фонду бюджету з міжнародної діяльності України
№ 8	Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги, що надаються бюджетними установами
№ 4-3	Звіт про заборгованість бюджетних установ
№ 7	Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень бюджетних установ

Завдання 6. Назвіть форми бюджетної звітності про виконання Державного бюджету України та визначте терміни їх підготовки в органах Державної казначейської служби України.

Таблиця 3. Бюджетна звітність про виконання Державного бюджету України

№ форми	Назва форми	Строк подання
Місячна звітність		
Квартальна звітність		
Річна звітність		

Завдання 7. Назвіть номери форм бюджетної звітності про виконання місцевих бюджетів України. Визначте правильність віднесення тієї чи іншої форми до звітності за відповідний період.

Таблиця 4. Бюджетна звітність про виконання місцевих бюджетів України

№ форми	Назва форми
Місячна звітність	
	Звіт про виконання місцевих бюджетів
	Звіт про бюджетну заборгованість
	Інформація про виконання захищених видатків місцевих бюджетів
	Звіт про використання коштів з резервного фонду
	Звіт про надання та використання місцевими бюджетами дотацій та субвенцій, отриманих з державного бюджету
Квартальна звітність	

	Звіт про виконання місцевих бюджетів
	Звіт про бюджетну заборгованість
	Інформація про виконання захищених видатків місцевих бюджетів
	Звіт про використання коштів з резервного фонду
	Звіт про надання та використання місцевими бюджетами дотацій та субвенцій, отриманих з державного бюджету
Річна звітність	
	Звіт про виконання місцевих бюджетів
	Звіт про бюджетну заборгованість
	Інформація про виконання захищених видатків місцевих бюджетів
	віт про використання коштів з резервного фонду
	Звіт про надання та використання місцевими бюджетами дотацій та субвенцій, отриманих з державного бюджету
	Інформація про стан боргу місцевих бюджетів

Завдання 8. На підставі наведених у таблиці, складіть баланс Державного бюджету України.

Таблиця 5. Вихідні дані для задачі

Показники	млрд грн
Фінансовий результат	-1522,99
Довгострокова дебіторська заборгованість	153,35
Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у рахунках в установах банків	67,96
Поточні зобов'язання	126,91
Заборгованість за наданими кредитами	2,12
Зобов'язання за цінними паперами	1541,77
Довгострокові фінансові інвестиції	360,43
Зобов'язання за кредитами	540,77
Інші довгострокові зобов'язання	50,48
Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками	153,35

Література.

1. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності / Кабінет Міністрів України, Постанова від 28 лютого 2000 р. № 419. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>.

2. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування / Міністерство фінансів України, Наказ від 24 січня 2012 р. № 44. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text>.

3. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» Міністерства фінансів України, Наказ від 28 грудня 2009 р. № 1541. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text>.

ТЕМА 8. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ БЮДЖЕТУ

Мета: розглянути теоретичні засади щодо визначення, оцінки та управління контрольно-ревізійними заходами на всіх стадіях бюджетного процесу.

Ключові слова:

бюджетний контроль	budget control
завдання бюджетного контролю	budget control tasks
суб'єкти бюджетного контролю	subjects of budgetary control
об'єкт бюджетного контролю	object of budgetary control
предмет бюджетного контролю	subject of budgetary control
методи бюджетного контролю	methods of budget control

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

органи бюджетного контролю
 податковий контроль
 митний контроль
 документальна перевірка
 планова та позапланова перевірка
 аудиторська робота
 план ревізії
 контроль за виконанням бюджету
 ревізія (перевірка)
 ревізійний процес
 державний фінансовий контроль
 програма ревізії
 акт ревізії: проміжний і основний.

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для обговорення:

1. Суть і призначення бюджетного контролю.
2. Роль бюджетного контролю у бюджетному менеджменті.
3. Основні завдання та напрямки контрольно-ревізійної роботи.
4. Органи, які здійснюють бюджетний контроль та їхні функції.

5. Державні контролюючі органи задіяні у бюджетному контролі.
6. Зміст і завдання попереднього, поточного і наступного бюджетного контролю.
7. Форми, види і методи бюджетного контролю.
8. Контрольні функції Рахункової палати України.
9. Органи бюджетного контролю та їхні основні завдання.
10. Порядок проведення ревізій.
11. Громадський бюджетний контроль і ступінь він розвитку в Україні.
12. Порядок оформлення результатів перевірок.
13. Суть бюджетного контролю.
14. Суб'єкти загального контролю.
15. Органи, які забезпечують муніципальний бюджетний контроль та їх функції.
16. Повноваження органів державного фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства регулюється нормами:

- а) Бюджетного кодексу України;
- б) закону України «Про рахункову палату»;
- в) наказів Мінфіну та ДКУ;
- г) усі відповіді правильні.

2. Попередній контроль видатків бюджетної установи здійснюється на стадії:

- а) перевірки підтвердних документів;
- б) оплати рахунків;
- в) прийняття зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

3. Поточний контроль видатків бюджетної установи здійснюється на стадії:

- а) оплати рахунків;
- б) після проведення платежів;
- в) після виконання робіт;
- г) виділення асигнувань.

4. До завдання ревізії бюджетних установ не відноситься:

- а) дотримання чинних нормативних актів щодо виконання бюджетів відповідних рівнів;
- б) додержання бюджетної дисципліни;
- в) збереження грошових коштів і матеріальних цінностей;
- г) правильність ведення обліку і звітності;
- д) законність утворення та ефективність використання позабюджетних коштів.

5. При суцільній перевірці бюджетної установи не перевіряють:

- а) усі документи бухгалтерського обліку установи;
- б) правильність витрачання коштів на утримання фінансових органів;
- в) усі сторони фінансово-господарської діяльності установи;
- г) фактичну наявність грошових коштів і матеріальних цінностей.

6. Документ, у якому бюджетна установа і контролюючий орган погоджують показники чи результати діяльності – це:

- а) акт ревізії;
- б) акт звірки;
- в) довідка;
- г) протокол.

7. У разі виявлення окремих фактів порушень під час ревізії, то проводиться:

- а) повторна ревізія;
- б) додаткова ревізія;
- в) планова ревізія;
- г) позапланова ревізія.

8. Визначте ревізії за повнотою охоплення діяльності об'єкта, що ревізується:

- а) вибіркові;
- б) комплексні;
- в) суцільні;
- г) часткові;
- д) повні;
- е) тематичні.

9. Ревізія, яка проводиться на вимогу органів суду і прокуратури, називається:

- а) позаплановою;
- б) плановою;

- в) додатковою;
- г) повторною.

10. Залежно від джерел, що використовуються для проведення ревізії, останні називаються:

- а) суцільними;
- б) документальні;
- в) повторними;
- г) додатковими.

11. Об'єкт бюджетного контролю – це:

- а) грошові, розподільні процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави, місцевих органів самоврядування;
- б) кошториси, баланси доходів і видатків, бюджети;
- в) бюджет держави;
- г) бюджет держави і бюджети цільових державних фондів.

12. Залежно від суб'єкта бюджетних відносин контроль поділяють на:

- а) внутрішньогосподарський і незалежний;
- б) зовнішній і внутрішній, перспективний та оперативний;
- в) державний і відомчий, зовнішній і внутрішній;
- г) усі відповіді правильні.

13. Митний контроль – це:

- а) процедура митного оформлення та пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів;
- б) контроль за переміщенням через митний кордон України товарів та транспортних засобів юридичними та фізичними особами;
- в) сукупність заходів, що здійснюються митними органами з метою забезпечення додержання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи;
- г) перевірка товарів та транспортних засобів.

14. До повноважень Державної казначейської служби України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- а) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;
- б) достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників;
- в) цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету і місцевих бюджетів;

г) станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів.

15. Виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в термін до:

- а) 30 календарних днів;
- б) 20 календарних днів;
- в) 40 календарних днів;
- г) 50 календарних днів.

16. Рішення про вживання заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено протягом:

- а) 10 днів з дня його винесення;
- б) 7 днів з дня його винесення;
- в) 3 днів з дня його винесення;
- г) 30 днів з дня його винесення.

17. Фінансовий контроль здійснюється з метою:

- а) забезпечення процесу ефективного управління фінансовими ресурсами держави у всіх сферах виробництва;
- б) розподілу ВВП відповідно до соціально-культурних потреб населення;
- в) розподілу ВВП відповідно до завдань фінансової політики держави;
- г) усі відповіді правильні.

18. Основним документом в Україні, що встановлює загальну схему контролю за бюджетними ресурсами у бюджетному процесі, є:

- а) Бюджетний кодекс України;
- б) Регламент Верховної Ради України;
- в) Конституція України;
- г) Стандарти Рахункової палати України.

19. Аналіз виконання бюджету попередніх періодів і надання рекомендацій щодо виявлення бюджетних резервів здійснюється при проведенні:

- а) поточного контролю;
- б) наступного контролю;
- в) попереднього контролю;
- г) планового контролю.

20. Інспектування як вид державного внутрішнього фінансового контролю здійснюється з метою:

- а) контролю за складанням фінансової звітності;

- б) контролю за веденням бухгалтерського обліку;
- в) подальшого контролю за дотриманням законодавства органами державного сектору;
- г) усі відповіді правильні.

21. Планова та позапланова перевірка правильності сплати всіх податків та зборів називається:

- а) комплексною перевіркою;
- б) тематичною перевіркою;
- в) документальною перевіркою;
- г) оперативною перевіркою.

22. Систематизація матеріалів ревізії та узагальнення результатів контролю здійснюється на етапі ревізійного процесу:

- а) організації та проведення ревізії;
- б) підготовки до проведення ревізії;
- в) оформлення результатів ревізії;
- г) реалізації матеріалів ревізії.

23. В акті, яким оформлюються результати ревізії Державної аудиторської служби України, вказуються виявлені факти:

- а) нестач, безпідставного списання й привласнень готівки, товарно-матеріальних цінностей, інших зловживань;
- б) неправильних розрахунків з бюджетом, порушень ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності;
- в) порушень законів України та нормативних актів;
- г) усі відповіді правильні.

24. Планова виїзна ревізія, що проводиться органами Державної аудиторської служби України, здійснюється не більше:

- а) 30 робочих днів;
- б) 90 робочих днів;
- в) 60 робочих днів;
- г) 24 робочих днів.

25. Предметом перевірки Рахунковою палатою України є використання коштів:

- а) валютних і кредитно-фінансових ресурсів, пов'язаних з державним бюджетом;
- б) загальнодержавних цільових фондів;
- в) Державного бюджету України;

г) усі відповіді правильні.

26. Склад Рахункової палати України призначається:

- а) Кабінетом Міністрів України шляхом таємного голосування;
- б) Верховною Радою України шляхом відкритого голосування;
- в) Верховною Радою України шляхом таємного голосування;
- г) Президентом України.

27. За способом призначення податкові перевірки поділяються на:

- а) комплексні, тематичні;
- б) комплексні, тематичні, оперативні, зустрічні;
- в) планові, позапланові;
- г) документальні, камеральні.

28. Проміжні акти складають за результатами:

- а) розрахунків із дебіторами і кредиторами;
- б) інвентаризації коштів і товарно-матеріальних цінностей;
- в) ревізії кас;
- г) усі відповіді правильні.

29. Перевірка відповідності використання державних коштів установленим правилам, а також точності звітних даних – це:

- а) внутрішній аудит;
- б) моніторинг;
- в) інспектування;
- г) інвентаризація.

30. Контроль господарюючих суб'єктів усіх форм власності за додержанням законодавства про податки здійснюють органи:

- а) Державної аудиторської служби України;
- б) Державної податкової служби України;
- в) Державної казначейської служби України;
- г) Рахункової палати України.

31. Порядок здійснення митного контролю згідно з нормами Митного кодексу України визначається:

- а) Міністерством фінансів України;
- б) Кабінетом міністрів України;
- в) Державною митною службою України;
- г) Верховною Радою Україною.

32. З метою захисту інтересів власника здійснюється:

- а) податковий контроль;

- б) бюджетний контроль;
- в) аудиторський контроль;
- г) громадський контроль.

33. Контроль за використанням коштів Державного бюджету України від імені Верховної Ради України здійснює:

- а) Рахункова палата України;
- б) Міністерство фінансів України;
- в) Державної казначейської служби України;
- г) Президент України.

34. Повноваження органів державного контролю та відповідальність за бюджетні правопорушення визначено в розділі Бюджетного кодексу України:

- а) третьому;
- б) п'ятому;
- в) четвертому;
- г) другому.

35. Контроль за відповідністю законопроектів, поданих на розгляд Верховній Раді України, бюджетному законодавству здійснює:

- а) Кабінет міністрів України;
- б) Комітет ВРУ з питань бюджету;
- в) Рахункова палата України;
- г) Міністерство фінансів України.

36. План ревізійної роботи ДАСУ складається на:

- а) півріччя;
- б) квартал;
- в) рік;
- г) місяць.

37. Планова виїзна ревізія, що проводиться органами Державної аудиторської служби України, здійснюється не більше:

- а) 330 робочих днів;
- б) 190 робочих днів;
- в) 60 робочих днів;
- г) 24 робочих днів.

38. Термін проведення органами Державної аудиторської служби України позапланової виїзної ревізії за рішенням суду:

- а) 15 робочих днів;

- б) 5 робочих днів;
- в) 30 робочих днів;
- г) 20 робочих днів.

39. Призупинення бюджетних асигнувань органами державного фінансового контролю здійснюється на термін:

- а) до 1 місяця в межах поточного бюджетного року та в обсязі, що дорівнює 50% затверджених розпорядникам асигнувань;
- б) до 1 місяця в межах поточного бюджетного року та в обсязі, що дорівнює сумі бюджетного зобов'язання;
- в) від 1 місяця до 3 в межах поточного бюджетного року та в обсязі, що дорівнює 50% затверджених розпорядникам асигнувань;
- г) від 1 місяця до 3 в межах поточного бюджетного року та в обсязі, що дорівнює 100% затверджених розпорядникам асигнувань.

40. Визначте форми бюджетного контролю:

- а) наступний;
- б) попередній;
- в) державний;
- г) незалежний (аудит);
- д) поточний.

41. Визначте інформацію, яка міститься у першій (загальній) частині акта ревізії:

- а) за який період діяльності даного підприємства, установи, організації проведено ревізію, дата початку і закінчення ревізії;
- б) підстава для проведення ревізії, склад ревізійної групи і тема ревізії;
- в) аналіз фінансових результатів або виконання кошторисів;
- г) ким і коли проводилася попередня ревізія, чи усунено виявлені нею порушення і які перевірки проводилися після ревізії;
- д) аналіз фінансових результатів або виконання кошторисів;
- е) повне найменування підприємства, установи, організації тощо та його підпорядкованість.

42. Визначте інформацію, яка міститься у другій (виробничо-фінансова діяльність, виконання кошторисів) частині акта ревізії:

- а) аналіз стану бухгалтерського обліку і достовірності наданих звітів;
- б) факти порушень або зловживань, підтверджені документально;
- в) ким і коли проводилася попередня ревізія, чи усунено виявлені нею порушення і які перевірки проводилися після ревізії;

- г) аналіз фінансових результатів або виконання кошторисів;
- д) перелік основних показників виробничої програми протягом одного-двох років і їх виконання.

43. Визначте інформацію, яка міститься у третій (бухгалтерський облік і аудит) частині акту ревізії:

- а) достовірність наданих звітів;
- б) аналіз стану бухгалтерського обліку;
- в) ревізія збереження і руху матеріальних цінностей;
- г) аналіз фінансових результатів або виконання кошторисів;
- д) ревізія операцій за рахунками у банках та інших коштів.

44. Визначте завдання ревізії організацій і установ, які основну свою діяльність здійснюють за рахунок бюджету (бюджетні організації і установи):

- а) ревізія поточного рахунка відповідного бюджету;
- б) додержання бюджетної дисципліни;
- в) дотримання чинних нормативних актів щодо виконання бюджетів відповідних рівнів;
- г) правильність ведення обліку і звітності;
- д) збереження грошових коштів і матеріальних цінностей;
- е) законність утворення та ефективність використання позабюджетних коштів.

45. Сукупність заходів, які проводять державні органи і які пов'язані з перевіркою законності, доцільності та ефективності утворення, розподілу і використання грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування, - це:

- а) бюджетний контроль;
- б) податковий контроль;
- в) фінансовий контроль;
- г) державний фінансовий аудит.

46. Визначте питання, які перевіряються в ході ревізій установ і організацій, що основну свою діяльність здійснюють за рахунок бюджету (бюджетні організації та установи):

- а) законність і обґрунтування передбачених у кошторисі видатків;
- б) ревізія поточного рахунка відповідного бюджету;
- в) правильність складання і виконання єдиного кошторису доходів і видатків;

- г) правильність витрачання коштів на утримання органів;
- д) цільове використання коштів, одержаних із бюджету.

47. Визначте, за якими результатами складають проміжні акти:

- а) ревізії кас;
- б) розрахунків із дебіторами та кредиторами;
- в) інвентаризації коштів, товарно-матеріальних цінностей;
- г) проведення повної перевірки.

48. Система контрольних дій, спрямованих на всебічну перевірку фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій, а також роботи фінансових органів щодо складання і виконання бюджету з метою встановлення законності проведених операцій, дотримання фінансової дисципліни, порядку і правил організації обліку, достовірності звітності, – це:

- а) інвентаризація;
- б) перевірка;
- в) ревізія;
- г) бюджетний контроль;
- д) обстеження.

49. Визначте види ревізій залежно від їх організації:

- а) позапланові;
- б) планові;
- в) тематичні;
- г) повні;
- д) фактичні;
- е) додаткові;
- є) повторні.

50. Визначте види ревізій за ступенем охоплення даних фінансово-господарських операцій:

- а) документальні;
- б) повні;
- в) тематичні;
- г) вибіркові;
- д) фактичні.

51. Під час часткової ревізії перевіряють:

- а) тільки окремі види господарських операцій або окремі напрями діяльності підприємства, установи, організації;

- б) усі сторони фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю;
- в) однотипні установи, організації за окремими спеціальними питаннями;
- г) деякі конкретні документи або всі документи, але за певний проміжок часу.

52. При суцільній ревізії перевіряють:

- а) усі сторони фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю;
- б) усі документи, які характеризують фінансово-господарську діяльність, починаючи від останньої ревізії;
- в) деякі конкретні документи або всі документи, але за певний проміжок часу;
- г) фактичну наявність грошових коштів і матеріальних цінностей.

53. При вибірковій ревізії перевіряють:

- а) однотипні установи, організації за окремими спеціальними питаннями;
- б) деякі документи або всі документи, але за певний проміжок часу;
- в) усі документи, які характеризують фінансово-господарську діяльність починаючи від останньої ревізії;
- г) тільки окремі види господарських операцій або окремі напрями діяльності підприємства, установи, організації.

54. У процесі тематичної ревізії перевіряють:

- а) однотипні установи, організації за окремими спеціальними питаннями;
- б) усі сторони фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю;
- в) тільки окремі види господарських операцій або окремі напрями діяльності підприємства, установи, організації;
- г) деякі документи або всі документи, але за певний проміжок часу.

55. Двосторонній документ, у якому відображаються наслідки ревізії фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій, а також фінансових органів щодо складання і виконання бюджету, наведено перелік фактів виявлених порушень і додаткових резервів збільшення доходів та скорочення витрат, – це:

- а) акт ревізії;
- б) акт звірки;
- в) довідка;
- г) протокол.

56. Якщо при проведенні першої ревізії не повністю встановлені факти порушень фінансово-господарської діяльності, то проводять:

- а) планову ревізію;

- б) додаткову ревізію;
- в) повторну ревізію;
- г) позапланову ревізію.

57. Визначте види ревізій за повнотою охоплення діяльності об'єкта, що ревізується:

- а) тематичні;
- б) комплексні;
- в) суцільні;
- г) повні;
- д) вибіркові;
- е) часткові.

58. Визначте елементи бюджетного контролю:

- а) форми контролю;
- б) предмет контролю;
- в) об'єкт і суб'єкт контролю;
- г) методи контролю;
- д) узагальнення та реалізація результатів контролю;
- е) процес контролю;
- є) підготовча робота.

59. Ревізія, яку проводять за спеціальними завданнями вищих організацій або на вимогу органів суду і прокуратури, - це:

- а) додаткова ревізія;
- б) планова ревізія;
- в) позапланова ревізія;
- г) повторна ревізія.

60. В яких випадках для розпорядника бюджетних коштів при порушенні ним бюджетного законодавства застосовуються такий захід впливу як призупинення бюджетних асигнувань?

- а) нецільове використання бюджетних коштів;
- б) внесення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм, а також порушення порядку та термінів подання таких звітів;
- в) порушення встановлених вимог ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів;
- г) а+б+в.

61. Визначте види ревізій залежно від джерел даних, які є базою для проведення ревізії:

- а) вибіркові;
- б) фактичні;
- в) суцільні;
- г) документальні.

62. Рішення про застосування таких заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, як зупинення операцій з бюджетними коштами, призупинення або зменшення бюджетних асигнувань, повернення і безспірне вилучення бюджетних коштів приймається:

- а) органами ДАСУ;
- б) Міністерством фінансів України та органами Державної казначейської служби України;
- в) місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів;
- г) Міністром фінансів України, керівником місцевого фінансового органу.

63. Органи Державної казначейської служби України несуть відповідальність за:

- а) невиконання вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів; несвоєчасність подання звітності про виконання бюджетів;
- б) здійснення витрат з перевищенням показників, затверджених розписом бюджету; порушення в процесі контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету та здійсненні платежів за бюджетними зобов'язаннями розпорядників бюджетних коштів відповідно до бюджетних асигнувань; недотримання порядку казначейського обслуговування державного і місцевих бюджетів
- в) а+б;
- г) нема правильної відповіді.

64. До повноважень Державної казначейської служби України з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за:

- а) веденням бухгалтерського обліку окремих надходжень і витрат державного бюджету, складанням і поданням бюджетної звітності; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним повноваженням, паспорт бюджетної програми; відповідністю

платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням;

б) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності; бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням і відповідним бюджетним асигнуванням;

в) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю узятих бюджетних зобов'язань розпорядниками коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорта бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням;

г) нема правильної відповіді.

65. Які санкції вживають органи Державної казначейської служби України у разі порушення бюджетними установами порядку обліку зобов'язань?

а) повернення бюджетних коштів або зупинення дії рішення про місцевий бюджет;

б) попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства та зупинення операцій з бюджетними коштами;

в) призупинення або зменшення бюджетних асигнувань;

г) безспірне вилучення коштів з місцевих бюджетів.

66. Зупинення операцій з бюджетними коштами застосовується за таке порушення бюджетного законодавства:

а) розміщення тимчасово вільних коштів бюджету з порушенням вимог Бюджетного кодексу України; порушення встановлених термінів доведення документів про обсяги бюджетних асигнувань до розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня або одержувачів бюджетних коштів; порушення порядку та термінів відкриття (закриття) рахунків в органах Державної казначейської служби України; взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, установлених Бюджетним кодексом України чи законом про Державний бюджет України;

б) порушення порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань, включаючи необґрунтовану відмову в реєстрації або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань; здійснення платежів за рахунок бюджетних коштів без реєстрації бюджетних зобов'язань, за відсутності підтвердних документів чи при включенні до платіжних документів недостовірної інформації, а також безпідставна відмова у проведенні платежу органами Державної казначейської служби України; нецільове використання бюджетних коштів; порушення вимог Бюджетного кодексу України при здійсненні витрат державного бюджету (місцевого бюджету) у разі несвоєчасного набрання чинності законом про Державний бюджет України (несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет);

в) внесення недостовірних даних до звітів про виконання державного бюджету (місцевого бюджету), річного звіту про виконання закону України про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів; порушення встановлених вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів; порушення встановлених порядку або термінів подання фінансової і бюджетної звітності бюджетних установ, а також подання такої звітності у неповному обсязі; невідповідність даних, наведених у фінансовій і бюджетній звітності бюджетних установ, даним бухгалтерського обліку; внесення недостовірних даних до звітів про виконання паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), а також порушення порядку та термінів подання таких звітів; інші випадки порушення бюджетного законодавства учасником бюджетного процесу;

г) а+б+в.

67.Порушення бюджетного законодавства – це:

а) порушення учасником бюджетного процесу встановлених у Бюджетному кодексі України нормативів витрат бюджетних ресурсів;

б) порушення учасником бюджетного процесу встановлених Бюджетним кодексом України чи іншим бюджетним законодавством норм щодо складання, розгляду, затвердження, внесення змін, виконання бюджету та звітування про його виконання;

в) відповіді 1а і б доповнюють одна одну;

г) нема вірної відповіді.

68. Згідно зі ст. 116 Бюджетного кодексу порушенням бюджетного законодавства є:

- а) порушення встановлених термінів подання бюджетних запитів або їх неподання;
- б) внесення недостовірних даних до бюджетних запитів;
- в) зарахування доходів бюджету на будь-які рахунки, крім єдиного казначейського рахунка;
- г) усі відповіді правильні.

69. Відповідальність органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів регламентується Бюджетним кодексом України, а саме:

- а) ст. 124;
- б) ст. 116;
- в) ст. 121;
- г) ст. 123.

70. Знайдіть неправильну відповідь. Процес контролю складається з таких трьох етапів:

- а) розробка стандартів (бажаних результатів, які піддаються вимірюванню, і з яким менеджери можуть порівнювати подальшу діяльність);
- б) зіставлення досягнутих результатів з установленими стандартами;
- в) узагальнення результатів і систематизація прийнятих за результатами контролю рішень;
- г) застосування коригуючих дій шляхом або підтримки поточного стану, якщо результати співпадають зі стандартами; або коригування відхилень, якщо результати відхиляються від стандартів; або зміни стандартів, якщо результати значно відхиляються від стандартів.

71. Об'єктом бюджетного контролю є:

- а) грошові, розподільчі процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування;
- б) податкові надходження, неподаткові надходження, державні цільові фонди, офіційні трансферти;
- в) видатки за функціональною класифікацією видатків та кредитування бюджету, видатки за економічною класифікацією видатків бюджету;
- г) процес розподілу ВВП країни та його частини – національного доходу – при формуванні та використанні централізованих грошових фондів держави і органів місцевого самоврядування.

72. Основними завданнями бюджетного контролю є:

- а) дотримання бюджетного і податкового законодавства;

- б) перевірка ефективності та цільового використання бюджетних коштів і коштів позабюджетних фондів;
- в) контроль за правильністю ведення бухгалтерського обліку і звітності;
- г) усі відповіді правильні.

73. До завдань бюджетного контролю не належать:

- а) контроль за правильністю формування дохідної частини бюджету;
- б) дотримання процедури складання законодавства щодо використання бюджетних коштів;
- в) контроль за правильністю ведення бухгалтерського обліку і звітності;
- г) виявлення резервів збільшення дохідної бази бюджету держави.

74. Система бюджетного контролю складається із таких елементів:

- а) понятійно-категоріальний апарат, види контролю, суб'єкт і об'єкт контролю;
- б) суб'єкт і об'єкт контролю, процес контролю;
- в) предмет і методи контролю дотримання бюджетного та податкового законодавства;
- г) предмет і методи контролю, суб'єкт та об'єкт контролю, процес контролю, узагальнення та реалізація результатів контролю.

75. Заходами щодо підвищення ефективності бюджетного контролю вбачаються, зокрема, такі:

- а) уніфікація форм і методів бюджетного контролю;
- б) створення єдиної системи моніторингу бюджетних операцій як основи інформаційного забезпечення бюджетного контролю;
- в) установлення єдиної сучасної методології та методик проведення контрольних заходів для всіх органів бюджетного контролю та єдиних критеріїв узагальнення результатів контрольних заходів;
- г) усі відповіді правильні.

76. Знайдіть неправильну відповідь. Зазначте органи державного фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства:

- а) Верховна Рада України;
- б) Державна податкова служба України;
- в) Міністерство фінансів України та місцевих фінансових органів;
- г) Рахункова палата України.

77. Контроль на всіх стадіях – від планування бюджету до звіту про його виконання здійснюють:

- а) Державна податкова служба України;

- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Державна аудиторська служба України.

78. Контроль на стадії збирання доходів і формування ресурсів здійснюють:

- а) Державна податкова служба України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Рахункова палата України;
- г) Державна служба фінансового моніторингу України.

79. Зовнішній фінансовий контроль в Україні здійснюють:

- а) Рахункова палата України;
- б) Державна казначейська служба України;
- в) Міністерство фінансів України.
- г) усі відповіді правильні.

Практичне заняття 7

Тема заняття: Аналіз практичних ситуацій щодо виявлення порушень бюджетного законодавства і прийняття рішень щодо встановлення відповідальності за ці порушення фінансових органів, розпорядників бюджетних коштів

Мета заняття: Закріпити теоретичні знання з питань організації діяльності органів державного фінансового контролю в частині контролю за виконання бюджетного законодавства, набуття практичних навиків щодо застосування відповідальності за ці порушення. Виховувати точність, акуратність, прививати любов до обраної професії.

Хід виконання та зміст практичної роботи

Задача 1. Місцевим органом влади допущені такі порушення чинного бюджетного законодавства:

- а) порушення встановленого порядку або термінів розгляду проекту та прийняття рішення про місцевий бюджет;
- б) планування надходжень або витрат місцевого бюджету, не віднесених до таких Бюджетним Кодексом чи законом про Державний бюджет України;
- в) визначення недостовірних обсягів бюджетних коштів при плануванні бюджетних показників;

г) прийняття рішення про місцевий бюджет із порушенням вимог Бюджетного кодексу України чи закону про Державний бюджет України;

д) порушення вимог Бюджетного кодексу України щодо затвердження державного бюджету (місцевого бюджету) з дефіцитом.

Визначте види покарання, що можуть бути вжиті до відповідальних осіб.

Задача 2. Розпорядником бюджетних коштів допущені такі порушення чинного бюджетного законодавства:

1) взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, установлених Бюджетним кодексом України чи законом про Державний бюджет України;

2) порушення порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань;

3) порушення вимог Бюджетного кодексу України при здійсненні попередньої оплати за товари, роботи та послуги за рахунок бюджетних коштів, а також порушення порядку і термінів здійснення такої оплати;

4) нецільове використання бюджетних коштів;

5) порушення встановлених вимог щодо застосування бюджетної класифікації;

6) порушення встановлених вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання бюджетів.

Визначте види покарань, що можуть бути вжиті до відповідальних осіб.

Задача 3. Пов'яжіть наведені нижче види ревізій з їх визначенням.

Поняття	Визначення
Фактична ревізія	Ревізія фактичної наявності грошових коштів (готівки) і матеріальних цінностей, фактичного стану об'єкта, який перевіряється, їх відповідність даним бухгалтерського обліку
Часткова ревізія	Передбачає перевірку абсолютно всієї документації, яка характеризує фінансовогосподарську діяльність підприємства, організації, установи з моменту проведення останньої ревізії
Вибіркова ревізія	Передбачає перевірку деяких документів або всіх документів за незначний проміжок часу
Повторна ревізія	Перевірка однотипних підприємств, організацій, установ з одного й того самого питання

Тематична ревізія	Найбільш поширений метод бюджетного контролю, система контрольних дій, які спрямовані на всебічну перевірку фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій, а також роботи фінансових органів щодо складання і виконання бюджету з метою встановлення законності проведених операцій, дотримання фінансової дисципліни, порядку і правил організації обліку, достовірності звітності
Ревізія	При даному виді ревізії перевіряють окремі види господарських операцій або окремі напрями діяльності підприємства, організації, установи
Повна ревізія	Ревізія, яка проводиться після планової, і її завданням є перевірка усунення недоліків на підприємстві (в організації, установі), зазначених в акті ревізії
Суцільна ревізія	Проводиться за спеціальними завданнями вищестоящої організації або на вимогу суду чи прокуратури
Додаткова ревізія	Ревізія всіх господарських операцій на підставі документів, які в бухгалтерському обліку є основою для бухгалтерських записів
Документальна ревізія	Проводиться відповідно до плану контрольно- ревізійної роботи контрольних органів
Позапланова ревізія	Передбачає перевірку всіх сторін фінансовогосподарської діяльності об'єкта контролю
Комплексні ревізії	Проводиться у тому разі, якщо попередня ревізія не остаточно встановила факти порушення фінансовогосподарської діяльності підприємства, організації, установи
Планова ревізія	Ревізії, що дають змогу глибше вивчити широке коло питань, які характеризують усі ділянки і сторони господарської діяльності підприємства, організації, установи

Задача 4. Визначте допущені порушення кошторисної дисципліни та вкажіть покарання за це розпорядника бюджетних коштів.

У процесі ревізії установ районного відділу освіти було встановлено, що на КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» були віднесені

видатки на: придбання в діючих установах інвентарю, обладнання і меблів; придбання обладнання для знову побудованої школи і дитячого садка; доставку обладнання та навчального інвентарю; придбання м'якого інвентарю та обмундирування, малоцінних і швидкозношуваних предметів.

Література.

1. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади / Кабінет Міністрів України, Постанова від 28 вересня 2011 р. № 1001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF#Text>

2. Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів / Кабінет Міністрів України, Постанова від 09 березня 2006 р. № 268. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505-2012-%D0%BF#Text>.

3. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами / Кабінет Міністрів України, Постанова від 20 квітня 2006 р. № 550. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text>.

4. Про Порядок безспірного вилучення коштів з місцевих бюджетів, витрачених на здійснення видатків, кредитування місцевого бюджету, які мають проводитися з іншого бюджету / Кабінет Міністрів України, Постанова від 26 березня 2003 р. № 386. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2003-%D0%BF#Text>

5. Про затвердження Порядку зупинення операцій з бюджетними коштами / Кабінет Міністрів України, Постанова від 19 січня 2011 р. № 21. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/21-2011-%D0%BF#Text>.

6. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації/ Кабінет Міністрів України, Розпорядження від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>.

7. Про затвердження Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту / Міністерство фінансів України, Наказ від 29 вересня 2011 р. №1217. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text>.

8. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту / Міністерство фінансів України, Наказ від 04 жовтня 2011 р. № 1247. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11#Text>.

9. Про затвердження Порядку здійснення Державною фінансовою інспекцією України контролю за станом внутрішнього аудиту в міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, в Раді міністрів Автономної Республіки Крим, в обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях / Міністерство фінансів України, Наказ від 31 липня 2014 р. № 794.

10. Про затвердження Методичних рекомендацій з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах / Міністерство фінансів України, Наказ від 14 вересня 2012 р. № 995. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0995201-12#Text>

11. Про затвердження форми звітності № 1-ДВА «Звіт (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту», пояснювальної записки до звіту (зведеного звіту) та інструкції про їх складання та подання / Міністерство фінансів України, Наказ від 27 березня 2014 р. №347. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0410-14#Text>.

12. Про затвердження Порядку призупинення бюджетних асигнувань / Міністерство фінансів України, Наказ від 15 травня 2002 р. № 319. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0467-02#Text>

13. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні / Правління Національного банку України, Постанова від 29 грудня 2017 р. № 148. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>.

ТЕМА 9. СВІТОВИЙ ДОСВІД БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Мета: розглянути теоретичні засади щодо особливостей управління бюджетними потоками та бюджетним процесом у європейських країнах, світові технології бюджетування.

Ключові слова:

бюджетний федералізм	budgetary federalism
управління державним боргом	public debt management
бюджетний контроль	budgetary control
бюджетний процес	budget process
бюджетний менеджмент	budget management

Завдання 1. Розкрийте зміст наведених нижче понять, визначте їх місце та значення в економічній науці та фінансовій діяльності держави:

орієнтоване на результат
 бюджетний процес
 фінансове вирівнювання
 бюджетний федералізм
 бюджетування
 програмно-цільове бюджетування
 перспективне бюджетне планування
 бюджетування з нульовою базою
 виконання бюджету
 бюджетне прогнозування
 бюджетний контроль
 управління державним боргом

Завдання 2. Дайте ґрунтовну відповідь на питання; назвіть законодавчі акти, положення яких потрібно використовувати для розкриття суті питань.

Питання для самоконтролю:

1. Держави – класичні приклади систем бюджетного федералізму.
2. Загальні правила організації бюджетного процесу у більшості країн Західної Європи.
3. Моделі бюджетного федералізму.
4. Найбільш відомі системи бюджетування, орієнтованого на результат.

5. Характерні ознаки систем бюджетування.
6. Фінансовий рік в більшості штатів США.
7. Підходи, які використовують у світовій практиці для складання бюджетних прогнозів.
8. Переваги та ризики різних моделей впровадження середньострокового бюджетування, орієнтованого на результат.
9. Модель бюджетування «знизу вверх».
10. Фактори, які забезпечують успішний розвиток перспективного бюджетного планування у зарубіжних країнах.
11. Системи функціонування органів бюджетного контролю у зарубіжних країнах.
12. Казначейська система касового виконання бюджету (банківська, змішана).
13. Модель бюджетування «зверху вниз».
14. Вимоги Маастрихтських критеріїв.
15. Мета управління державним боргом у різних державах світу.
16. Проблеми бюджетного планування на рівні ЄС.

Завдання 3. Виконайте тестові завдання:

1. Регулярне бюджетне рахівництво і звітність було започатковане:

- а) у Англії - з 1689 р.;
- б) у Франції – з 1800 р.;
- в) у Німеччині - з 1814 р.;
- г) усі відповіді правильні.

2. Ефективність використання бюджетних коштів досягається нині шляхом запровадження:

- а) обмежень державних видатків та жорсткої економії бюджетних коштів;
- б) дефіцитного фінансування;
- в) децентралізації витрачання бюджетних коштів;
- г) методів програмно-цільового бюджетування.

3. Бюджетний менеджмент у розвинених західних країнах – це:

- а) сукупність форм і методів бюджетної роботи;
- б) демократична процедура, що забезпечує максимальне врахування інтересів суспільства;
- в) засіб досягнення цілей суспільства;
- г) усі відповіді правильні.

4. Нові підходи у бюджетному менеджменті наприкінці 20 ст. були зумовлені:

- а) розвитком науки про державне управління;
- б) запровадженням нових інформаційних технологій;
- в) поліпшенням аналітичного забезпечення бюджетного процесу;
- г) усі відповіді правильні.

5. Метод бюджетування передбачає:

- а) організацію бюджетного процесу на основі нових інформаційних технологій;
- б) управління бюджетним процесом з врахуванням чинників, що визначають державні потреби та відповідні витрати коштів;
- в) контроль за дотриманням збалансованості бюджетів;
- г) усі відповіді неправильні.

6. Принцип поєднання економічного раціоналізму із демократизмом у прийнятті рішень західні країни зуміли запровадити:

- а) у середині 20 ст.;
- б) наприкінці 20 ст.;
- в) на початку 21 ст.;
- г) запроваджують сьогодні.

7. Серед здобутків бюджетного менеджменту наприкінці 20 ст. у зарубіжних країнах є:

- а) оформлення бюджетного менеджменту як науки;
- б) можливість реалізації процедур бюджетного менеджменту в комплексі на державному, регіональному й місцевому рівнях;
- в) введення жорсткого контролю бюджетних видатків;
- г) усі відповіді правильні.

8. Завершальним етапом еволюції бюджетних технологій у західних країнах став:

- а) бюджет на нульовій основі;
- б) бюджет від результатів (від виконання);
- в) бюджет на основі цільових програм;
- г) бюджетне прогнозування.

9. Бюджет, що формується за функціями, видами діяльності і за досягнутими результатами, - це:

- а) традиційний бюджет;
- б) бюджет від виконання;

- в) бюджет на нульовій основі;
- г) програмний бюджет

10. У яких країнах бюджетний період триває з 1 січня по 31 грудня?

- а) Великобританія, Канада, Японія;
- б) Австралія Норвегія, Швеція;
- в) США, Таїланд;
- г) Росія, Польща, Франція.

11. У яких країнах бюджетний період триває з 1 жовтня по 30 вересня?

- а) Австралія Норвегія, Швеція;
- б) США, Таїланд;
- в) Великобританія, Канада, Японія;
- г) Росія, Польща, Франція.

12. У якій державі бюджетний процес передбачає прийняття двох фінансових документів?

- а) США;
- б) Франція;
- в) Великобританія;
- г) Японія.

13. Яку державу можна вважати класичним прикладом кооперативної системи бюджетного федералізму?

- а) США;
- б) Україна;
- в) Німеччина;
- г) Австралія.

14. Яку державу можна вважати класичним прикладом децентралізованої системи бюджетного федералізму?

- а) США;
- б) Україна;
- в) Німеччина;
- г) Австралія.

15. Яку державу можна вважати класичним прикладом централізованої системи бюджетного федералізму?

- а) США;
- б) Україна;
- в) Німеччина;
- г) Австралія.

16. В якій державі вперше впровадили бюджетування, зорієнтоване на результат?

- а) США;
- б) Україна;
- в) Німеччина;
- г) Австралія.

17. У яких країнах застосовувалася стратегія активної трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, зорієнтованого на результат?

- а) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

18. У яких країнах застосовувалася форсована (радикальна) стратегія, спрямована на впровадження бюджетування, зорієнтованого на результат?

- а) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- г) Франція, Японія, Німеччина.

19. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює три роки?

- а) Канада, Нідерланди;
- б) США, Німеччина;
- в) Австралія, Великобританія;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

20. У яких країнах застосовувалася стратегія поступової трансформації, спрямована на впровадження бюджетування, зорієнтованого на результат?

- а) Норвегія, Фінляндія, Швеція;
- б) США, Канада, Данія;
- в) Великобританія, Австралія, Нова Зеландія;
- г) Нідерланди, Ірландія, Китай.

21. Активна модель функціонування казначейства характерна для:

- а) Франції;
- б) Австралії;
- в) Великобританії;
- г) Японії.

22. У якій державі існує прогнозний документ – огляд бюджетних витрат?

- а) Канада;
- б) Німеччина;
- в) Великобританія;
- г) Нова Зеландія.

23. У яких країнах перспективне бюджетне планування охоплює п'ять років?

- а) Канада, Нідерланди;
- б) США, Німеччина;
- в) Австралія, Великобританія;
- г) Нова Зеландія, Норвегія.

24. У якій державі функціонує дворівнева модель казначейства?

- а) Бразилія;
- б) Австралія;
- в) Великобританія;
- г) Франція.

25. Пасивна модель функціонування казначейства характерна для:

- а) Бразилії;
- б) Іспанії;
- в) Великобританії;
- г) Франції.

26. Для яких країн характерна урядова модель управління державним боргом?

- а) Чехія, Італія, Польща;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Великобританія, Австрія, Португалія;
- г) Канада.

27. Для яких країн характерна банківська модель управління державним боргом?

- а) Чехія, Італія, Польща;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Великобританія, Австрія, Португалія;
- г) Канада.

28. Для яких країн характерна агентська модель управління державним боргом?

- а) Чехія, Італія, Польща;
- б) Кіпр, Данія, Мальта;
- в) Великобританія, Австрія, Португалія;
- г) Канада.

29. У яких країнах вищим органом фінансового контролю є суд рахунків?

- а) Росія, Польща, Німеччина;
- б) Японія, Швеція, США;
- в) Італія, Франція, Туреччина;
- г) Канада, Великобританія, Китай.

Література.

1. Бюджетний менеджмент : підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 532 с.
2. Титарчук І.М., Негода Ю.В. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Київ: ЦП «КОМПРИНТ». 2014. 305 с.
3. Балацький Є.О. Особливості бюджетного федералізму деяких країн світу. *Вісник Української академії банківської справи*. 2009. № 2. С. 118–120.
4. Бюджетний менеджмент : підручник / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.] ; за заг. ред. В. Федосова. Київ : КНЕУ, 2004. – 864 с.
5. Панкевич Л. В., Зварич М. А., Могиляк П. Я., Хомічак Б. І. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 293 с.
6. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс : навч. посіб. / [Л. Д. Сафонова, А. Є. Буряченко, Є. О. Малік та ін.] ; за заг. ред. Є. О. Малік. К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 400 с.
7. Іваненко Ю. В., Мамишев А. В. Агентство з питань управління державним боргом: досвід Португалії та Великобританії. *Вісник НБУ*. 2008. № 3. С. 14–18.
8. Кириленко О. П., Малиняк Б. С. Теорія і практика бюджетних інвестицій : монографія. Тернопіль : Екон. думка, 2007. 288 с.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Семестр II

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Визначте систему управління бюджетом. Охарактеризуйте складові бюджетного менеджменту. (10б)

2. Охарактеризуйте організацію виконання видаткової частини державного та місцевих бюджетів. (10б)

3. Виберіть одну правильну відповідь та обґрунтуйте її: (9б)

3.1. Складові елементи бюджетного менеджменту - це:

- а) управління, облік і контроль виконання бюджету;
- б) планування, облік і контроль виконання бюджету;
- в) організація, управління і контроль виконання бюджету;
- г) кожна з відповідей неправильна.

3.2. Бюджети місцевого самоврядування – це:

а) бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст, районів та їх об'єднань;

б) бюджети територіальних громад сіл, селищ, районів у містах та їх об'єднань;

в) бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань;

г) кожна з відповідей неправильна.

3.3. Систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети та завдань,

виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій - це:

- а) кошторис доходів і видатків;
- б) розпис видатків бюджету;
- в) розпис асигнувань бюджету;
- г) кожна з відповідей неправильна.

4. Задача. (11б)

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Семестр II

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Дайте визначення загальним поняттям менеджменту. Розкрийте суть бюджетного менеджменту. (10б.)

2. Охарактеризуйте форми, методи фінансування видатків бюджету. (10б.)

3. Виберіть одну правильну відповідь та обґрунтуйте її: (9б.)

3.1. Повноваження, надане розпоряднику бюджетних коштів відповідно до бюджетного призначення на взяття бюджетного зобов'язання та здійснення платежів з конкретною метою в процесі виконання бюджету – це:

- а) бюджетне фінансування;
- б) бюджетне субсидіювання;
- в) бюджетне асигнування;
- г) кожна з відповідей неправильна.

3.2. Як називається документ, підготовлений розпорядником бюджетних коштів, що містить пропозиції з відповідними обґрунтуваннями щодо обсягу бюджетних коштів, необхідних для його діяльності на наступний бюджетний період?

- а) бюджетна програма;
- б) бюджетний запит;
- в) рішення про місцевий бюджет;
- г) повноваження на майбутні бюджетні зобов'язання.

3.3. Документ, у якому встановлюється розподіл доходів та фінансування бюджету, бюджетних асигнувань головним розпорядником бюджетних коштів по певних періодах року відповідно до бюджетної класифікації, – це:

- а) Закон України про державний бюджет або рішення місцевої ради про місцевий бюджет;
- б) кошторис доходів і видатків;
- в) бюджетна програма;
- г) немає правильної відповіді.

4. Задача. (11б.)

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Семестр II

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Охарактеризуйте законодавче регулювання бюджетної діяльності. (10б.)

2. Дайте визначення розпису доходів і видатків та його призначення. (10б.)

3. Виберіть одну правильну відповідь та обґрунтуйте її: (9б.)

3.1. Бюджетні установи в особі їх керівників, які відповідно до Бюджетного кодексу отримують повноваження шляхом установлення бюджетних призначень, – це:

- а) головні і нижчестоящі розпорядники бюджетних коштів;
- б) головні розпорядники бюджетних коштів;
- в) розпорядники бюджетних коштів;
- г) кожна з відповідей неправильна.

3.2. Видатки бюджету та кошти погашення основної суми боргу називаються:

- а) дефіцит бюджету;
- б) витрати бюджету;
- в) погашення зобов'язання;
- г) кожна з відповідей неправильна.

3.3. Міжбюджетний трансферт на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який його отримує, – це:

- а) базова дотація;
- б) субвенція вирівнювання;
- в) кредитування за вирахуванням погашення;
- г) кожна з відповідей неправильна.

4. Задача. (11б.)

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Семестр II

Навчальна дисципліна «Бюджетний менеджмент»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Визначте потребу у бюджетному кодексі та ініціативи, які передували його виникнення. (10б.)

2. Охарактеризуйте казначейське обслуговування місцевого бюджету за доходами. Аналіз виконання місцевого бюджету за доходами. (10б.)

3. Виберіть одну правильну відповідь та обґрунтуйте її: (9б.)

3.1. Операції, пов'язані з отриманням бюджетних коштів на умовах повернення, платності та строковості, в результаті яких виникають зобов'язання держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування перед кредиторами, – це:

- а) запозичення
- б) кредит;
- в) позика;
- г) кожна з відповідей неправильна.

3.2. Операції, пов'язані з наданням коштів з бюджету на умовах повернення, платності та строковості, в результаті яких з'являються зобов'язання перед бюджетом, та операції, пов'язані з поверненням цих коштів до бюджету, – це:

- а) запозичення;
- б) фінансування;
- в) кредитування за врахування погашення;
- г) міжбюджетні трансферти.

3.3. Місцевим бюджетам розраховується реверсна дотація, якщо індекс податкоспроможності визначений:

- а) 1-1,1;
- б) менше 0,9;
- в) більше 1,1;
- г) усі відповіді не правильні.

4. Задача. (11б.)

**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
під час проведення підсумкового контролю з дисципліни «Бюджетний
менеджмент»**

У кінці вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» здобувачі згідно із навчальним планом складають екзамен. Екзамен проводиться в усній або письмовій формах. Екзаменаційне завдання містить 2 теоретичні питання, три тестові завдання та 1 задачу. Підсумкова оцінка знань студентів здійснюється на основі проведення екзамену, результати якого оцінюються за 40-бальною шкалою.

На оцінювання впливають такі моменти:

- рівень опанування основних проблемних питань відповідно до програми дисципліни та до завдань залікових завдань;
- знання студентом ключових термінів і категорій;
- уміння виконувати ситуаційні завдання та робити висновок;
- ступінь ознайомлення з основною та додатковою науковою літературою відповідно до програми дисципліни;
- уміння пов'язати теоретичні положення з практикою;
- здатність студента відстоювати власні погляди;
- уміння логічно у відведений час викласти основні положення запропонованих в екзаменаційному білеті питань, зробити відповідні висновки та узагальнення.

40-36 балів ставиться, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

35-33 бали – студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, виконанні практичних завдань.

32-30 бали – студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній

послідовності, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, виконанні практичних завдань.

29-27 – студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, допустився грубих помилок у виконанні практичного завдання.

26-20 – студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповні відповіді на поставлені теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв’язанні практичного завдання.

19-14 – студент не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на більшість поставлених теоретичних запитань, неправильно виконує розрахунки та практичні завдання.

13-0 – студент не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє виконувати розрахунки та розв’язувати практичні задачі.

ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Розділ 1. Балансові рахунки		
Клас 1. Нефінансові активи – рахунки активні		
10	Основні засоби	
	101	Основні засоби та інвестиційна нерухомість розпорядників бюджетних коштів
	102	Основні засоби та інвестиційна нерухомість державних цільових фондів
11	Інші необоротні матеріальні активи	
	111	Інші необоротні матеріальні активи розпорядників бюджетних коштів
	112	Інші необоротні матеріальні активи державних цільових фондів
12	Нематеріальні активи	
	121	Нематеріальні активи розпорядників бюджетних коштів
	122	Нематеріальні активи державних цільових фондів
13	Капітальні інвестиції	
	131	Капітальні інвестиції розпорядників бюджетних коштів
	132	Капітальні інвестиції державних цільових фондів
14	Знос (амортизація) необоротних активів	
	141	Знос (амортизація) необоротних активів розпорядників бюджетних коштів
	142	Знос (амортизація) необоротних активів державних цільових фондів
15	Виробничі запаси	
	151	Виробничі запаси розпорядників бюджетних коштів
	152	Виробничі запаси державних цільових фондів
16	Виробництво	
	161	Виробництво розпорядників бюджетних коштів
	162	Виробництво державних цільових фондів
17	Біологічні активи	
	171	Біологічні активи розпорядників бюджетних коштів
	172	Біологічні активи державних цільових фондів
18	Інші нефінансові активи	

	181	Інші нефінансові активи розпорядників бюджетних коштів
	182	Інші нефінансові активи державних цільових фондів
Клас 2. Фінансові активи – рахунки активні		
20	Довгострокова дебіторська заборгованість	
	201	Довгострокова дебіторська заборгованість розпорядників бюджетних коштів
	202	Довгострокова дебіторська заборгованість державних цільових фондів
	203	Довгострокова дебіторська заборгованість державного бюджету
	204	Довгострокова дебіторська заборгованість місцевих бюджетів
21	Поточна дебіторська заборгованість	
	211	Поточна дебіторська заборгованість розпорядників бюджетних коштів
	212	Поточна дебіторська заборгованість державних цільових фондів
	213	Поточна дебіторська заборгованість державного бюджету
	214	Поточна дебіторська заборгованість місцевих бюджетів
	215	Поточна дебіторська заборгованість за коштами ЄКР
22	Готівкові кошти та їх еквіваленти	
	221	Готівкові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів
	222	Готівкові кошти та їх еквіваленти державних цільових фондів
23	Грошові кошти на рахунках	
	231	Грошові кошти на рахунках розпорядників бюджетних коштів
	232	Грошові кошти на рахунках державних цільових фондів
	233	Кошти на рахунках державного бюджету
	234	Кошти на рахунках місцевих бюджетів
	235	Інші кошти
24	Єдиний казначейський рахунок	
	245	Єдиний казначейський рахунок
25	Довгострокові фінансові інвестиції та інші фінансові активи	
	251	Довгострокові фінансові інвестиції та інші фінансові активи розпорядників бюджетних коштів
	252	Довгострокові фінансові інвестиції та інші фінансові активи державних цільових фондів

	253	Довгострокові фінансові інвестиції та інші фінансові активи державного бюджету
	254	Довгострокові фінансові інвестиції та інші фінансові активи місцевих бюджетів
26	Поточні фінансові інвестиції та інші фінансові активи	
	261	Поточні фінансові інвестиції та інші фінансові активи розпорядників бюджетних коштів
	262	Поточні фінансові інвестиції та інші фінансові активи державних цільових фондів
	263	Поточні фінансові інвестиції та інші фінансові активи державного бюджету
	264	Поточні фінансові інвестиції та інші фінансові активи місцевих бюджетів
27	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками	
	271	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками розпорядників бюджетних коштів
	272	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками державних цільових фондів
	273	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками державного бюджету
	274	Дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками місцевих бюджетів
	275	Інша дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками
28	Розрахунки за надходженнями до бюджету	
	281	Розрахунки органів, що контролюють справляння надходжень до бюджету
29	Витрати майбутніх періодів	
	291	Витрати майбутніх періодів розпорядників бюджетних коштів
	292	Витрати майбутніх періодів державних цільових фондів
Клас 3. Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів - рахунки пасивні		
31	Надходження бюджету	
	313	Надходження державного бюджету
	314	Надходження місцевих бюджетів

32	Кошти бюджету	
	323	Кошти державного бюджету
	324	Кошти місцевих бюджетів
33	Кошти бюджету, які підлягають розподілу	
	333	Кошти державного бюджету, які підлягають розподілу
	334	Кошти місцевих бюджетів, які підлягають розподілу
34	Рахунки розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, інші рахунки для здійснення витрат	
	343	Рахунки розпорядників та одержувачів за коштами державного бюджету
	344	Рахунки розпорядників та одержувачів за коштами місцевого бюджету
35	Інші рахунки розпорядників бюджетних коштів та рахунки інших клієнтів	
	355	Інші рахунки розпорядників бюджетних коштів та рахунки інших клієнтів
36	Рахунки за нез'ясованими сумами та інші транзитні рахунки	
	365	Рахунки за нез'ясованими надходженнями та інші транзитні рахунки
37	Рахунки органів Казначейства	
	375	Технічні та інші транзитні рахунки органів Казначейства
38	Рахунки, відкриті в системі електронного адміністрування податків	
Клас 4. Розрахунки – рахунки активно-пасивні.		
41	Розрахунки за фінансовими операціями	
	413	Розрахунки за фінансовими операціями державного бюджету
	414	Розрахунки за фінансовими операціями місцевого бюджету
42	Інші розрахунки	
	423	Інші розрахунки за коштами державного бюджету
	424	Інші розрахунки за коштами місцевих бюджетів
	425	Внутрішньосистемні розрахунки за операціями у внутрішній платіжній системі Казначейства
43	Розрахунки за коштами, які підлягають розподілу	
	433	Розрахунки державного бюджету за коштами, які підлягають розподілу

	434	Розрахунки місцевих бюджетів за коштами, які підлягають розподілу
	435	Розрахунки за іншими коштами, які підлягають розподілу
44	Позиція щодо іноземної валюти та балансуючі рахунки	
	443	Позиція Казначейства щодо іноземної валюти державного бюджету
	444	Позиція Казначейства щодо іноземної валюти місцевих бюджетів
45	Накопичувальні рахунки для обліку надходжень до бюджетів, які підлягають розподілу	
	453	Накопичувальні рахунки для обліку надходжень до бюджетів, які підлягають розподілу
	454	Накопичувальні рахунки для обліку надходжень до місцевих бюджетів, які підлягають розподілу
	455	Накопичувальні рахунки для обліку надходжень єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, які підлягають розподілу
46	Технічні рахунки	
	465	Технічні рахунки
Клас 5. Капітал та фінансовий результат - рахунки пасивні.		
51	Внесений капітал	
	511	Внесений капітал розпорядникам бюджетних коштів
	512	Внесений капітал державним цільовим фондам
52	Капітал у підприємствах	
	521	Капітал у підприємствах розпорядників бюджетних коштів
53	Капітал у дооцінках	
	531	Капітал у дооцінках розпорядників бюджетних коштів
	532	Капітал у дооцінках державних цільових фондів
54	Цільове фінансування	
	541	Цільове фінансування розпорядників бюджетних коштів
	542	Цільове фінансування державних цільових фондів
55	Фінансовий результат	
	551	Фінансовий результат розпорядників бюджетних коштів
	552	Фінансовий результат державних цільових фондів
	553	Фінансовий результат виконання державного бюджету

	554	Фінансовий результат виконання місцевих бюджетів
56	Резервний капітал	
	562	Резервний капітал державних цільових фондів
Клас 6. Зобов'язання - рахунки пасивні.		
60	Довгострокові зобов'язання	
	601	Довгострокові зобов'язання розпорядників бюджетних коштів
	602	Довгострокові зобов'язання державних цільових фондів
	603	Довгострокові зобов'язання державного бюджету
	604	Довгострокові зобов'язання місцевих бюджетів
61	Поточна заборгованість за кредитами та позиками	
	611	Поточна заборгованість розпорядників бюджетних коштів за кредитами та позиками
	612	Поточна заборгованість державних цільових фондів за кредитами та позиками
	613	Поточна заборгованість державного бюджету за довгостроковими зобов'язаннями за кредитами та позиками
	614	Поточна заборгованість місцевих бюджетів за довгостроковими зобов'язаннями за кредитами та позиками
62	Розрахунки за товари, роботи, послуги	
	621	Розрахунки за товари, роботи, послуги розпорядників бюджетних коштів
	622	Розрахунки за товари, роботи, послуги державних цільових фондів
63	Розрахунки за податками і зборами	
	631	Розрахунки за податками і зборами розпорядників бюджетних коштів
	632	Розрахунки за податками і зборами державних цільових фондів
64	Інші поточні зобов'язання	
	641	Інші поточні зобов'язання розпорядників бюджетних коштів
	642	Інші поточні зобов'язання державних цільових фондів
	643	Інші поточні зобов'язання державного бюджету
	644	Інші поточні зобов'язання місцевих бюджетів
65	Розрахунки з оплати праці	
	651	Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів

	652	Розрахунки з оплати праці державних цільових фондів
66	Зобов'язання за внутрішніми розрахунками	
	661	Зобов'язання за внутрішніми розрахунками розпорядників бюджетних коштів
	662	Зобов'язання за внутрішніми розрахунками державних цільових фондів
	663	Зобов'язання за внутрішніми розрахунками державного бюджету
	664	Зобов'язання за внутрішніми розрахунками місцевих бюджетів
	665	Інші зобов'язання за внутрішніми розрахунками
67	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	
	671	Забезпечення майбутніх витрат і платежів розпорядників бюджетних коштів
	672	Забезпечення майбутніх витрат і платежів державних цільових фондів
68	Зобов'язання за надходженнями до бюджету	
	681	Зобов'язання за надходженнями до бюджету органів, що контролюють їх справляння
69	Доходи майбутніх періодів	
	691	Доходи майбутніх періодів розпорядників бюджетних коштів
	692	Доходи майбутніх періодів державних цільових фондів
Клас 7. Доходи - рахунки пасивні.		
70	Доходи за бюджетними асигнуваннями	
	701	Бюджетні асигнування розпорядників бюджетних коштів
	702	Асигнування державних цільових фондів на утримання апарату
71	Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)	
	711	Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг) розпорядників бюджетних коштів
	712	Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг) державних цільових фондів
	713	Доходи державного бюджету від надання послуг
	714	Доходи місцевого бюджету від надання послуг
72	Доходи від продажу активів	
	721	Доходи від продажу розпорядників бюджетних коштів

	722	Доходи від продажу державних цільових фондів
	723	Доходи державного бюджету від продажу
	724	Доходи місцевого бюджету від продажу
73	Фінансові доходи	
	731	Фінансові доходи розпорядників бюджетних коштів
	732	Фінансові доходи державних цільових фондів
	733	Фінансові доходи державного бюджету
	734	Фінансові доходи місцевого бюджету
74	Інші доходи за обмінними операціями	
	741	Інші доходи за обмінними операціями розпорядників бюджетних коштів
	742	Інші доходи за обмінними операціями державних цільових фондів
	743	Інші доходи за обмінними операціями державного бюджету
	744	Інші доходи за обмінними операціями місцевого бюджету
75	Доходи за необмінними операціями	
	751	Доходи за необмінними операціями розпорядників бюджетних коштів
	752	Доходи за необмінними операціями державних цільових фондів
	753	Доходи за необмінними операціями державного бюджету
	754	Доходи за необмінними операціями місцевих бюджетів
76	Умовні доходи	
	763	Умовні доходи державного бюджету
	764	Умовні доходи місцевих бюджетів
Клас 8. Витрати - рахунки активні.		
80	Витрати на виконання бюджетних програм	
	801	Витрати розпорядників бюджетних коштів на виконання бюджетних програм
	802	Витрати на утримання державних цільових фондів
	803	Витрати державного бюджету
	804	Витрати місцевого бюджету
81	Витрати на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)	
	811	Витрати розпорядників бюджетних коштів на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)

	812	Витрати державних цільових фондів на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)
82	Витрати з продажу активів	
	821	Витрати розпорядників бюджетних коштів з продажу активів
	822	Витрати державних цільових фондів з продажу активів
83	Фінансові витрати	
	831	Фінансові витрати розпорядників бюджетних коштів
	832	Фінансові витрати державних цільових фондів
	833	Фінансові витрати державного бюджету
	834	Фінансові витрати місцевого бюджету
84	Інші витрати за обмінними операціями	
	841	Інші витрати за обмінними операціями розпорядників бюджетних коштів
	842	Інші витрати за обмінними операціями державних цільових фондів
	843	Інші витрати за обмінними операціями державного бюджету
	844	Інші витрати за обмінними операціями місцевого бюджету
85	Витрати за необмінними операціями	
	851	Витрати за необмінними операціями розпорядників бюджетних коштів
	852	Витрати за необмінними операціями державних цільових фондів
	853	Витрати за необмінними операціями державного бюджету
	854	Витрати за необмінними операціями місцевого бюджету
86	Умовні витрати	
	863	Умовні витрати державного бюджету
	864	Умовні витрати місцевих бюджетів
Розділ 2. Позабалансові рахунки		
Клас 9. Позабалансові та управлінські рахунки бюджетів та державних цільових фондів- рахунки активні, пасивні		
90	Пропозиції та відкриті асигнування	
	901	Відкриті асигнування
	902	Пропозиції про відкриття асигнувань
	903	Ліміти органів Казначейства для здійснення платежів
91	Асигнування	

	912	Асигнування державних цільових фондів
	913	Бюджетні асигнування державного бюджету
	914	Бюджетні асигнування місцевих бюджетів
	915	Асигнування на взяття зобов'язань за коштами державного бюджету
	916	Асигнування на взяття зобов'язань за коштами місцевих бюджетів
92	Показники розпису	
	920	Показники розпису доходів державного бюджету
	921	Показники розпису фінансування державного бюджету
	922	Показники розпису повернення кредитів до державного бюджету
	923	Показники розпису асигнувань державного бюджету
	924	Показники розпису витрат спеціального фонду державного бюджету
	925	Узагальнені бюджетні призначення головних розпорядників
	926	Показники розпису доходів місцевих бюджетів
	927	Показники розпису фінансування місцевих бюджетів
	928	Показники розпису повернення кредитів до місцевих бюджетів
	929	Показники розпису асигнувань місцевих бюджетів
93	Бюджетні зобов'язання розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, розрахункові документи, не оплачені	
	933	Бюджетні зобов'язання розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за коштами державного бюджету
	934	Бюджетні зобов'язання розпорядників та одержувачів бюджетних коштів за коштами місцевих бюджетів
	935	Розрахункові документи за коштами інших клієнтів, не оплачені
94	Нараховані відсотки, плата за надання державних гарантій і кредитів (позик), залучених державою, та штрафні санкції	
	943	Нараховані відсотки, плата за користування кредитами, залученими державою або під державні гарантії та штрафні санкції
	944	Нараховані відсотки, плата за надання місцевих гарантій і кредитів (позик), залучених місцевими бюджетами та штрафні санкції
	945	Нараховані резерви
	9451	Нараховані доходи фінансового резерву
95	Зобов'язання і вимоги за кредитуванням, всіма видами гарантій та цінними паперами	

	953	Зобов'язання і вимоги за кредитуванням, всіма видами гарантій та цінними паперами державного бюджету
	954	Зобов'язання і вимоги за кредитуванням та всіма видами гарантій місцевого бюджету
96	Емітовані цінні папери	
	963	Емітовані цінні папери державного бюджету
	964	Емітовані цінні папери місцевих бюджетів
	965	Фінансові казначейські векселі
	966	Державні деривативи
97	Рахунки для обліку коштів та розрахунків, отриманих	
	971	Рахунки для обліку коштів державного бюджету, отриманих розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів
	972	Рахунки для обліку коштів та розрахунків державного бюджету, отриманих
	973	Рахунки для обліку коштів місцевих бюджетів, отриманих розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів
	974	Рахунки для обліку коштів державних цільових фондів, отриманих
98	Рахунки для обліку коштів, переданих	
	981	Рахунок для обліку асигнувань та розрахунків державного бюджету, переданих розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів
	982	Рахунки для обліку коштів та розрахунків державного бюджету, переданих
	983	Рахунки для обліку коштів місцевих бюджетів, переданих розпорядниками бюджетних коштів
	984	Рахунки для обліку коштів місцевих бюджетів, переданих
	985	Рахунки для обліку інших коштів, переданих
99	Контррахунки до рахунків позабалансового обліку	
	991	Контррахунки для активних рахунків позабалансового обліку
	992	Контррахунки для пасивних рахунків позабалансового обліку
Клас 0. Позабалансові рахунки розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів		
	01	Орендовані основні засоби та нематеріальні активи
	02	Активи на відповідальному зберіганні

03	Бюджетні зобов'язання
04	Умовні активи
05	Умовні зобов'язання, гарантії та забезпечення надані
06	Гарантії та забезпечення отримані
07	Списані активи
08	Бланки документів суворої звітності
09	Передані (видані) активи відповідно до законодавства

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Бюджетний кодекс України: від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 р. №361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#top>.
4. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. №586-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
7. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.
8. Про Регламент Верховної Ради України (Глава 27): Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.
9. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>.
10. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів / Кабінет Міністрів України, Постанова від 15 грудня 2010 р. № 1132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1132-2010-%D0%BF#Text>.
11. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 20 серпня 2014 р. №375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>.
12. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 15.04.2015 №215. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>
13. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України / Кабінет Міністрів України, Постанова від 6 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15>.

14. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України / Кабінету Міністрів України, Постанова від 29 липня 2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>.

15. Порядок покриття тимчасових касових розривів загального фонду державного бюджету / Кабінет Міністрів України, Постанова від 31 березня 2021 р. № 307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/307-2021-%D0%BF#Text>

16. Порядок покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів / Кабінет Міністрів України, Постанова від 29 грудня 2010 р. № 1204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1204-2010-%D0%BF#n10>.

17. Про утворення Державної аудиторської служби України / Кабінету Міністрів України, Постанова від 28.10.2015 р. № 868. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-%D0%BF>.

18. Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами / Кабінет Міністрів України, Розпорядження від 17 жовтня 2007 р. № 888-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

19. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами / Міністерство фінансів України, Наказ від 24 грудня 2012 р. № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>.

20. Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 20 березня 2012 р. за № 419/20732. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE20732>.

21. Порядок отримання та погашення позик на покриття тимчасових касових розривів, що виникають за загальним фондом та бюджетом розвитку місцевого бюджету, у фінансових установах / Міністерство фінансів України, Наказ від 09 серпня 2002 р. № 627. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1297-10#Text>

22. Положенням про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 21.10.2013 р. № 885. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13#Text>.

23. Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами / Міністерство фінансів України, Наказ від 24.12.2012 р. № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>.

24. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі / Міністерство фінансів України, Наказ від 31.12.2013 № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0161-14#n14>.

25. Порядком реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України / Міністерство фінансів України, Наказ від 02 березня 2012 р. № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-12#Text>.

26. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» Міністерства фінансів України, Наказ від 28 грудня 2009 р. № 1541. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text>.

27. Про підготовку Бюджетної декларації на 2023 - 2025 роки: Міністерство Фінансів України, Лист від 21 січня 2022 р. № 04110-08-2/1972. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MF22009>.

28. Основні напрями бюджетної політики на 2018-2020 роки. URL: <https://minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%9E%D0%9D%D0%91%D0%9F%202018-2020.pdf>

29. Про затвердження Методики прогнозування надходжень податку на додану вартість / Міністерство фінансів України, Наказ від 31 серпня 2004 року № 545/315/502/637. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG9801?an=1>.

30. Про затвердження Порядку відкриття аналітичних рахунків для обліку операцій в системі Державної казначейської служби України / Державна казначейська служба України, Наказ від 27 грудня 2013 р. № 217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0217840-13#Text>.

31. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності / Кабінет Міністрів України, Постанова від 28 лютого 2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>.

32. Про затвердження Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування / Міністерство фінансів України, Наказ від 24 січня 2012 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12#Text>.

33. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» Міністерства фінансів України, Наказ від 28 грудня 2009 р. № 1541. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text>.

34. Балацький Є.О. Особливості бюджетного федералізму деяких країн світу. *Вісник Української академії банківської справи*. 2009. № 2. С. 118–120.
35. Благун І.Г., Коцупей В.М., Сорока Р.С., Горалько О.В. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 230 с.
36. Бюджетний менеджмент: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с. 2.
37. Бюджетний менеджмент. URL: http://Budgetn_menedgment-Klec.pdf 2.
38. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / Л. В. Панкевич, М. А. Зварич, П. Я. Могиляк, Б. І. Хомічак. К.: Знання, 2006. 293 с.
39. Бюджетний менеджмент: підручник / Федосов В, Опарін В, Сафонова Л та ін.; За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2004. 864с.
40. Бюджетний менеджмент: практикум / Федосов В, Опарін В, Сафонова Л та ін.; За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2005. 420с.
41. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс: навч. посіб. [Л. Д. Сафонова та ін.]; К.: ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. 398 с.
42. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: навч. посіб. К.: Вища шк., 1997.
43. Галушка Є. О. Бюджетний менеджмент: навч.-метод. посібник. Чернівці: Книги-ХІІ, 2007. 280 с.
44. Грубляк О.М., Сокровольська Н.Я. Бюджетний менеджмент: посібник для самостійного вивчення дисципліни. Чернівці, 2018. 126 с. URL: https://docs.google.com/document/d/1Lv1eQAOhmC2euzHV2kqC6ZXrS_e_64cS/edit.
45. Грубляк О.М., Карвацький М.В. Особливості формування місцевих бюджетів в умовах бюджетної децентралізації. *Sozioökonomische und rechtliche Faktoren der sozialen Entwicklung unter den Bedingungen der Globalisierung*. Hrsg. von Doktor der Wirtschaftswissenschaften, Professor Yu.V. Pasichnyk – kollektive Monographie in 2 Bänden, B. 1. Shioda GmbH, Steyr, Austria, 2018. P. 211-221.
46. Грубляк О.М., Юрій Е.О. Боргова безпека. Теоретико-методологічні засади розвитку фінансової системи України на основі інноваційно-інвестиційних стратегій: колективна монографія / За заг. ред. Т. Д. Косової, Н. О. Слободянюк. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. 296 с. 89-100 с.
47. Грубляк О.М. Стан фінансового забезпечення освіти і науки в Україні. Конкурентоспроможність вищої освіти в умовах інформаційного суспільства : колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. Н. І. Холявко. Чернігів: ЧНТУ, 2020. Том II. 192 с.

48. Грубляк О.М., Мацкуляк А.В. Роль бюджету в реалізації соціальної політики держави. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2018. Вип. 10(62). С. 317–322. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/ua/search.php>.
49. Іваненко Ю. В., Мамишев А. В. Агентство з питань управління державним боргом: досвід Португалії та Великобританії. *Вісник НБУ*. 2008. №С. 14–18.
50. Кириленко О. П., Малиняк Б. С. Теорія і практика бюджетних інвестицій. монографія. Тернопіль : Екон. думка, 2007. 288 с.
51. Дем'янишина В.Г., Погріщук Г.Б. Бюджетний менеджмент: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.
52. Кириленко О.П. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: монографія. Тернопіль: ТНЕУ. Економічна думка, 2008. 376 с.
53. Кириленко О.П. Фінанси: навч. посіб. Тернопіль: Астон, 2002. 212 с.
54. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2007. 640 с.
55. Мельник М. П. Економічні механізми у діяльності державного казначейства: монографія / М. П. Мельник. КНТЕУ. К.: Книга, 2007. 252 с.
56. Панкевич Л. В., Зварич М. А., Могиляк П. Я., Хомічак Б. І. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. К.: Знання, 2006. 293 с.
57. Пантелєєв В.П. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / В. П. Пантелєєв. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 412 с.
58. Сафонова Л.Д., Буряченко А.Є., Малік Є.О. Бюджетний менеджмент: тренінг-курс, навч. посіб. К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 400 с.
59. Слободянюк Н.О. Бюджетний менеджмент: конспект лекцій. ДонНУЕТ. Кривий Ріг, 2016. 300 с.
60. Снісаренко О.Б. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. до самост. вивч. дисципліни. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". Х. : ХАІ, 2011. 51 с.
61. Станкус Т. Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів. Х. : Фактор, 2017. 128 с.
62. Солонтай О. Контроль за владою – практичні інструменти. Київ. : Вид-во «Березовська», 2017. 88 с.
63. Титарчук І.М., Негода Ю.В. Бюджетний менеджмент: посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. 305 с.

64. Управління розвитком регіону: навч. посіб. / Т. Л. Миронова, О. П. Добровольська, А.Ф. Процай, С. Ю. Колодій К.: Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.
65. Федосов В. Бюджетний менеджмент: практикум: навч. посіб. [Федосов В., Кондратюк С., Сафонова Л. та ін.] / За заг. ред. В. М. Федосова. К.: КНЕУ, 2005. 420 с.
66. Федосов В., Опарін В., Сафонова Л. Бюджетний менеджмент: підручник. К.: КНЕУ, 2004. 864 с.
67. Чугунов І.Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку. К.: НІОС, 2003. 488с.
68. Юрій С. І., Бескид Й.М., Дем'янишин В.Г. та ін. Бюджетна система України: навч. посіб. К.: НІОС, 2000.
69. Юрій С. І., Стоян В. І., Даневич О. С. Казначейська система: підручник. 2-ге вид., змін. і доп. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 818 с.
70. Юшко. С.В. Бюджетний менеджмент: формування компетентностей на основі тренінгу: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 255 с.
71. Hrubliak O. M., Karvatskyi M.V., Zhavoronok A.V. Methodical approaches to assess the efficiency of the budget process in Ukraine. *Науковий вісник Полісся*. 2018. Вип. № 2 (14). Частина 2.
72. Shkarlet S., Dubyna M., Hrubliak O., Zhavoronok A. Theoretical and applied provisions of the research of the state budget deficit in the countries of Central and Eastern Europe. *Administratie si Management Public*, 2019. (32), pp. 120-138. DOI: <https://doi.org/10.24818/amp/2019.32-09>.
73. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.
74. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
75. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
76. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>.
77. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>.
78. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

79. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень.

URL: <https://niss.gov.ua/>.

80. Офіційний сайт Інституту світової економіки і міжнародних відносин.

URL: <http://www.iweir.org.ua/>.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Грубляк Оксана Михайлівна
Сокровольська Наталя Ярославівна

Бюджетний менеджмент

Практикум

Підписано до друку 09.10. 2023. Формат 60 × 84/16.

Електронне видання.

Ум. друк. арк. 11,9. Обл.-вид. арк. 12,8. Зам. Н-066.

e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002.